

Tallinna Lennujaam

Aastaaruanne 2017

Tallinna Lennujaam pärjati vastutustundliku ettevõtja kuldmärgisega!

Algas aastakümnete suurim lennujaamaremont. Lennurada sai juba tol suvel alanud uuendustööde käigus uhiuue katte, rada pikendati 3 480 meetrini ning parendati ruleerimisteede ja õhusõidukite perroonialade taristut.

Tallinna lennujaama projekt "Koos parimaks" pälvis Eesti Kvaliteediühingu tunnustuse Aasta Kvaliteedi Tegu.

2 000 000
REISIJAT

Uuendatakse Tallinna Lennujaama visuaalset identiteeti.

Rekonstrueeritakse Tallinna lennujaama lennuliiklusala ning reisiterminal.

Liitutakse Euroopa Liidu Avatud Taeva lepinguga, mis lubab lennutegevust oluliselt laiendada.

2016

2014

2012

2010

2008

2004

2017

Valmis uus VIP-kompleks ja julgestuskontrolliala. Esimene tramm Tallinna lennujaamas. Avasime uue ühistranspordi-terminali.

Äriklassi lounge saavutas Priority Pass tunnustuse "Euroopa parim lounge".

Tallinna lennujaam sai ACI Europe Best Airport Awards auhindade jagamisel alla 5 miljoni reisijaga lennujaamade hulgas teise ja kolmanda koha koos Cork'i lennujaamaga.

Tallinna Lennujaam saab vastutustundliku ettevõtjuse kvaliteedimärgise hõbetaseme.

Toimub esimene pööring. 5 pööringuga teenindatakse 7 100 reisijat.

Tallinna Lennujaam sai Lennart Meri nime.

1 000 000
REISIJAT

AS Pärnu Lennujaam, AS Tartu Lennujaam, AS Kuressaare Lennujaam ja AS Kärkla Lennujaam ühendatakse AS-ga Tallinna Lennujaam.

Asutatakse äriühingud:
AS Tallinna Lennujaam,
AS Tartu Lennujaam,
AS Kuressaare Lennujaam,
AS Kärđla Lennujaam ja
AS Pärnu Lennujaam.

Riiklik aktsiaselts Estonian Air
jagunes AS Estonian Airiks ja
Eesti Lennujaamadeks

Tallinna Lennujaamas algavad
ulatuslikud renoverimistööd

Pärast 50 aastast pausi maan-
dus lennurajal esimene rahvus-
vaheline regulaarlend.

Avati Tallinn-Simferoopoli otse-
liin.

Tallinna lennujaam on täies
mahus Aerofloti kasutada. Kõik
lennud toimuvad Nõukogude
Liidu piires.

Euroopa pikim lennuliin ühen-
das Tallinna Palestiinaga.

Algasid ettevalmistused Üle-
miste aerodroomi rajamiseks.

Esimene mootorlend Eestis.

1997

1992

1989

1963

1945

1937

1929

1912

1999

1995

1991

1980

1955

1938

1932

1921

Tallinna lennujaamas valmivad
kaubaterminal ja lennujaa-
ma päästeteenistuse kaasaeg-
ne hoone. Renoveerimistöde
käigus sai Tallinna Lennujaam
endale nii uue väliskuue kui ka
sisu.

Lennurada rekonstrueeritakse
täielikult, lennuraja pikkuseks
saab 3 070 meetrit.

Aerofloti Eesti filiaalist moo-
dustati RAS Estonian Air

Lennujaam sai olümpiaks uue
reisiterminali.

Lennujaam võttis kasutusele
uue reisiterminali.

Asutati Eesti Lennuliinide akt-
siaselts AGO.

Top Gear'i tempe ennetati 40
aastaga! Ülemistel pandi moo-
torrattad ja lennukid joonele
juba 1939. aastal.

Poola lennukompanii LOT
avas Tallinn-Riia-Varssavi liini.

Robert Holst, Jakob Tillo, Otto
Strandman, Madis Jaakson ja
Martin Luther asutasid esime-
se Eesti lennukompanii Ees-
ti Õhusõidu Aktsiaselts Aero-
naut.

SISUKORD

Juhatuse esimehe pöördumine	7
Ülevaade ettevõttest	11
2017. aasta sündmused	15
Ettevõtte strateegia ja omaniku eesmärgid	19
Ettevõtte juhtimine	29
Ettevõtte tegevus	53
Ettevõtte töötajad	95
Ülevaade keskkonnast	106
Pilk tulevikku	120
Aruandest	128
2017. konsolideeritud majandusaasta aruanne	136
Kontserni lühiseloostus ja kontaktandmed	137
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	138
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	139
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	140
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	141
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	142
Lisa 1. Üldine informatsioon	142
Lisa 2. Kokkuvõtte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest	142
Lisa 3. Finantsriskide juhtimine	161
Lisa 4. Olulised raamatupidamishinnangud.....	165
Lisa 5. Materiaalne põhivara	167
Lisa 6. Immateriaalne põhivara	169
Lisa 7. Kinnisvarainvesteeringud.....	170
Lisa 8. Kasutusrent.....	171
Lisa 9. Varud.....	172
Lisa 10. Nõuded ja ettemaksed	172
Lisa 11. Finantsinstrumendid	174

Lisa 12. Raha ja raha ekvivalendid	176
Lisa 13. Võlakohustused.....	176
Lisa 14. Laenu tagatis ja panditud vara.....	179
Lisa 15. Sihtfinantseerimine	179
Lisa 16. Võlad tarnijatele ja muud võlad	181
Lisa 17. Maksuvõlad.....	182
Lisa 18. Viitvõlad töötajatele.....	182
Lisa 19. Omakapital.....	182
Lisa 20. Müügitulu	183
Lisa 21. Muud äritulud.....	185
Lisa 22. Kaubad, materjal ja teenused.....	185
Lisa 23. Mitmesugused tegevuskulud	186
Lisa 24. Tööjõukulud	186
Lisa 25. Finantstulud ja -kulud.....	187
Lisa 26. Tingimuslikud ning siduvad tulevikukohustused.....	187
Lisa 27. Tehingud seotud osapooltega.....	188
Lisa 28. Finantsinformatsioon emaettevõtte kohta.....	189
Konsolideerimata finantsseisundi aruanne	189
Konsolideerimata koondkasumiaruanne	190
Konsolideerimata rahavoogude aruanne	191
Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne.....	192
AS Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) korrigeeritud omakapitali aruanne.....	192
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	193
Kasumi jaotamise ettepanek	196
Majandusaasta aruande allkirjad	197
AS Tallinna Lennujaama müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	198

Usaldame üksteist

JUHATUSE ESIMEHE PÖÖRDUMINE

Hea lugeja!

Tallinna Lennujaama jaoks oli 2017. aasta väga erakordne nii suuremahuliste ehitustegevuste, rekordiliselt kõrge reisijate arvu kui ka Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise tõttu. Hoolimata keerukast aastast oleme suutnud hoida kõrgel kvaliteedi, ohutuse ja turvalisuse taset, vältida tõsiseid vahejuhtumeid ning tagada klientide ja partnerite rahulolu.

Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumine oli nii Eesti Vabariigi kui ka lennujaama kontserni jaoks suur ja oluline väljakutse, mis mõjutas suurel määral lennujaama igapäevast tööd. Täna võib kindlalt väita, et eesistumise külalised ja kõik lennujaama partnerid jäid osutatud teenuste kvaliteediga igati rahule. Ettevalmistused eesistumiseks algasid lennujaamas peaaegu aastapäevad enne avaüritust. VIP külaliste ruumides teenindati eesistumise ajal ligi 1000 suuremat delegatsiooni. Meil on hea meel, et Eesti „õhuvärv“ jäi külalistele meelde igati külalishalke, sooja ja sõbralikuna.

2017. aastal investeerisime 34 miljonit eurot, millest suurimaks investeeringuks oli Tallinna lennujaama lennuliiklusala arendusprojekt. 2016. aasta kevadel alanud suuremahulised ehitustööd jõudsid 2017. aasta novembrikuuks edukalt ja tähtaegselt lõpule. Ehitustööd teostati lennuliiklusele avatud lennujaamas ning tänu riskide hindamisele ja leevendavate meetmete rakendamisele teostati tööd ilma ühegi olulise lennuohutust

mõjutava vahejuhtumita. Kokku teenindasime selle aja jooksul 73 278 lennuoperatsiooni, kahe aasta jooksul muudeti lennuraja konfiguratsiooni kuuel korral, öötöid teostati kokku 12 kuul neljal kuni viiel ööl nädalas. Lennuliiklusala arendamine jätkub aastani 2020.

Suurematest projektidest 2017. aastal väärivad ära märkimist reisiterminali laienduse käigus rajatud kaasaegse tehnoloogiaga lennueelse julgestuskontrolli ala, kaasajastatud VIP-külaliste kompleks ning uus õhusõidukite värvimisangaar, mis on AS-le Magnetic MRO kasutusrendi tingimustel renditud. 2017. aasta detsembris algas uue parkimismaja ehitus. Oluline on ka see, et nüüd saab Tallinna lennujaama sõita trammiga ja uuest ühistranspordikeskusest on lennujaama külalistel võimalik mugavalt reisiterminali jõuda eskalaatoritega varustatud ühendusgalerii kaudu.

Tallinna Lennujaama strateegia lähtepunktiks on meie missioon ühendada Eesti maailmaga ja meie ambitsioon on olla atraktiivseim lennujaam Põhja-Euroopas nii lennuettevõtjatele, reisijatele kui ka äripartneritele. Tallinna lennujaama reisijate arvu kasv 2017. aastal ületas meie kõigi ootusi, kasvades 19% ja ulatudes 2,65 miljoni reisijani. Kokku läbis Tallinna lennujaama 427 tuhat reisijat rohkem kui aasta varem. Võrdluseks – 2017. aastal kasvas reisijate arv sama palju, kui varasema 10 aasta jooksul kokku. Tegemist oli suurepärase tulemusega, millesse panustasid eranditult kõik Tallinna Lennujaama kontserni töötajad. Lennujaama kontserni kvaliteetne ja efektiivne tegutsemine väärrib tunnustust, sest reisijate arvu kasvust tuleneva koormuse teenindamiseks suurenes kontserni keskmine töötajate arv vaid 3,4%. Kvaliteedi hoidmine, ohutu, vastutustundlik ja samas üha efektiivsem tegutsemine annab tunnistust meie töötajate pühendumisest ja professionaalsusest. Lennufirmadest olid suurimad kasvajad Tallinna lennujaamas Nordica/LOT Polish Airways ja airBaltic. Suvehooajal oli Tallinnast võimalik lennata 34 sihtkohta.

Ka regionaalsetes lennujaamades on reisijate arv kasvanud 60 878 reisijani, mis on võrreldes 2016. aastaga 14,1% võrra suurem tulemus.

Kuigi meie investeeringute ja infrastruktuuri arendustegevuste maht on juba täna väga suur, on oluline alustada juba sel aastal ka järgmise arenguperioodi ettevalmistust. Majanduskasvu perioodil on oluline selgitada välja kõige vajalikumad arendusprojektid ja kindlustada neile ressursid, et saaksime igapäevatöö kõrvalt hakkama ka uute opereerimise kvaliteedi tõusu ning äriarendust tagavate väljakutsetega. 2018. aastal on reisijainumbrite prognoosi alusel oodata taaskord rekordarvu reisijaid. Meie väljakutseks sealjuures on saada hakkama väga kiire kasvuga ja mitte lihtsalt saada hakkama, vaid teha seda kõrgeimat ohutuse taset ja teeninduse kvaliteeti silmas pidades. Järgmisel aastal alustame Tallinna lennujaama reisiterminali laienduse planeerimist eesmärgiga suurendada reisiterminali läbilaskevõimet 2,6 miljonilt reisijalt kuni 6 miljoni reisijani aastas.

Lennujaamal tuleb edasise kasvuga toimetulekuks rohkem keskenduda efektiivsele ja nutikale toimetamisele, maksmata lõivu ohutuse tagamisele või reisijatele ja lennuettevõtjatele suurepärase teenusekvaliteedi pakkumisele. Kaardistame Tallinna lennujaama reisijate rahulolu nüüd ka ACI ASQ teeninduskvaliteedi parameetrite alusel. Esimeste küsitlustulemustega võime igati rahul olla, paigutusime 2017. aasta neljandas kvartalis reisijate üldise rahulolu mõõdiku järgi Euroopa 109 võrreldava lennujaama arvestuses 3. kohale.

Rahvusvahelise reisiportaali Sleeping in Airports korraldatud küsitluse järgi peavad reisijad Tallinna lennujaama Euroopas kolmandaks mõnusaimaks lennujaamaks, kogu maailma arvestuses paigutusime üheksandale kohale.

2017. aasta lõpus kuulutas maailma suurim sõltumatu lennujaamade ootesaalide liikmelisust pakkuv programm Priority Pass välja aasta parimad lennujaamade ootesaalid. 2017. aasta Euroopa parimaks valiti Tallinna lennujaama äriklasi lounge. See on meile suur tunnustus ja hindame seda reisijate tagasisidet väga kõrgelt.

Äsja tunnustati Tallinna Lennujaama CV Online'i küsimustiku tulemuste põhjal Eesti atraktiivseima tööandja tiitliga. Lisaks pälvisime mitmeid kõrgeid kohti ka tudengite seas läbi viidud unistuste tööandja küsitluses. Nende tunnustuste pälvimisel on suur osa just iga kolleegi panuses oma töösse ning suurepärase õhkkonna loomisesse.

Me oleme edukad täna ja tahame olla veel paremad tulevikus. Ettevõtte tuleviku edu valem koosneb meie strateegias neljast osast:

- reisijate ja sihtkohtade arvu suurendamine ning neile ohutu ja efektiivse 24/7 toimiva lennuväljateenuse pakkumine;
- maailma koduseima lennujaama kuvandi hoidmine ja arendamine;
- olemasoleva äripartnerluse arendamine ning äriteenuste mahu kasv;
- ühtse visiooniga, sihikindel ja leidlik meeskond.

2017. aasta tulemuslikkus annab Tallinna Lennujaama kontsernile kindluse ja lisab ambitsiooni, et vaadata lähiaastate arenguvõimalustele igati positiivselt ning ületada juba lähitulevikus kindlalt ka kolme miljoni reisija number.

Mõnusat lugemist soovides
Piret Mürk-Dubout
Juhatuse esimees

Innovaatilised tuuled

ÜLEVAADE ETTEVÖTTEST

AS Tallinna Lennujaam on Eesti lennujaamade käitaja ja arendaja

AS-i Tallinna Lennujaam tegevuse eesmärk on pakkuda rahvusvahelisi ühendusi, mis aitavad kaasa riigi ettevõtluse ja turismi arengule ning sedakaudu konkurentsivõime kasvule. Tahame saada atraktiivseimaks lennujaamaks Euroopas ning meie fookus on kliendikeskne toimimine. Regionaalsetes lennujaamades soovime tagada toimivad regionaalsed lennuühendused ning fookuseks selles segmendis on efektiivne käitamine.

Meie tegevusalad on lennuväljataristute käitamine ning rahvusvaheliste ja siseriiklike liini- ja üldlennunduse õhusõidukite, reisijate ja kauba maapealne teenindamine. Ettevõte käitab ja arendab Tallinna, Kuressaare, Kärdla, Pärnu, Tartu lennujaamasid ning Kihnu ja Ruhnu lennuvälju.

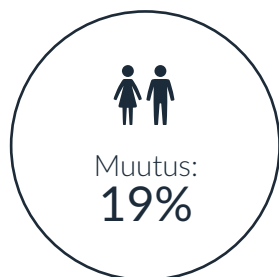
AS Tallinna Lennujaam ja tütarettevõtte AS Tallinn Airport GH moodustavad kontserni Tallinna Lennujaam. AS-i Tallinna Lennujaam aktsiate omanik on Eesti Vabariik, ettevõtte on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas, peakontor asub Tallinnas.

Kontsernis Tallinna Lennujaam oli majandusaasta lõpu seisuga 632 töötajat (2016: 607).

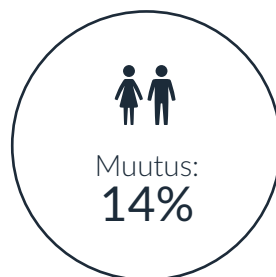
Tallinna lennujaam on tihedaima lennuliiklusega rahvusvaheline õhuvärv Eestis.

ETTEVÖTTE 2017. AASTA OLULISEMAD TEGEVUSNÄITAJAD VÕRRELDES AASTAGA 2016

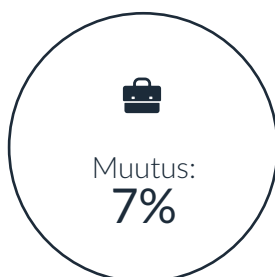
Reisijaid
Tallinna lennujaamas
2017 - 2 648 361
2016 - 2 221 615

Reisijaid
regionaalsetes lennujaamades
2017 - 60 878
2016 - 53 360

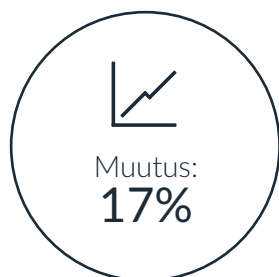
Müügitulu
2017 - 40,3 mln eurot
2016 - 36,9 mln eurot

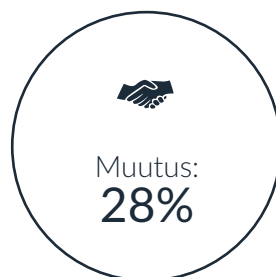
Äritulu
2017 - 49,9 mln eurot
2016 - 46,8 mln eurot

Puhaskasum
2017 - 6,5 mln eurot
2016 - 6,2 mln eurot

Bilansimaht
2017 - 181,4 mln eurot
2016 - 155,5 mln eurot

Investeeringute maht
2017 - 32,8 mln eurot
2016 - 25,6 mln eurot

Aastal 2017 toimus Tallinna lennujaamas 45 325 lennuoperatsiooni (2016: 40 938) ning teenindati 2 648 361 (2016: 2 221 615) reisijat. Kaupa veeti 11 345 tonni (2016: 13 940). Regionaalsetes lennujaamades toimus kokku 10 451 (2016: 9 576) lennuoperatsiooni ning teenindati 60 878 (2016: 53 360) reisijat.

Tallinna lennujaama taristu olulisemad näitajad

- Haldusterritooriumi pindala 372 ha
- 3 480 m pikk ja 45 m lai ida-lääne suunaline maandumisrada
- M perroon 34 seisuplatsi (C-klass)
- Y3 perroon 2 seisuplatsi
- Y5 perroon
- K perroon 2 seisuplatsi (C-klass)
- Reiserterminal 32 000 m², läbilaskevõime kuni 2,5 mln reisijat aastas
- 4 kaubaterminali üldpinnaga 11 600 m²
- Päästevõimekuse kategooria CAT VIII, sh veepääste võimekus
- 4 angaari õhusõidukite teenindamiseks kogupindalaga 22 200 m² ja 4 kerg-angaari kogupindalaga 4 000 m²
- Hoonete arv 32
- Hoonete üldpind 91 600 m²

Regionaalsed lennujaamad

- Regionaalsete lennujaamade kogupindala 630 ha
- Regionaalsete lennujaamade hoonete arv 51
- Hoonete üldpind 22 503 m²

Kontserni põhilised äritegevused on:

- lennuvälja teenuse, sh aeronavigatsiooni teenuse osutamine
- reisijateenuse osutamine
- müük ja arendus

Koos on tore

2017. AASTA SÜNDMUSED

Märts

Algasid Suurbritannia lennukompanii British Airways otselennud Tallinn London

Juuni

Avasime Tallinna lennujaama reisiterminalis uues asukohas reisijate julgestuskontrolli ala, kus on kasutusel viis uue tehnoloogiaga automaatset julgestuskontrolli liini

Juuni

Avasime Tallinna lennujaama reisi-terminalis uue VIP kompleksi

August

CV Online'i andmetel oli Eesti kõige ihaldusväärsem tööandja Tallinna Lennujaam

September

AS-i Tallinna Lennujaam ning KMG Inseneriehituse AS-i ja Läti ettevõtte AS LNK Industries esindajad allkirjastasid ehituslepingu 2019. aastaks 1 100 sõidukile mõeldud parkimismaja rajamiseks

September

20.09
Tallinna lennujaama
81. sünnipäev

September

Instari ja personalijuhtimise ühingu PARE kõrg- ja kutsekoolide õpilaste tööootuste uuringu tulemuste kohaselt oli Tallinna Lennujaam kõrgkoolide õpilaste hulgas 6. kohal ning kutsekoolide õpilaste seas 3. kohal

Oktoober

Rahvusvahelise reisiportaali Sleeping in Airports korraldatud küsitluse järgi peavad reisijad Tallinna Lennujaama Euroopas kolmandaks mõnusaimeks lennujaamaks, kogu maailma arvestuses paigutus Tallinna Lennujaam üheksandale kohale

November

EasyJet alustas lendamist Tallinnast Berliini Schönefeldi lennujaama

November

Avasime õhusõidukite värvimisangaari, mis on AS-le Magnetic MRO kasutusrendi tingimustel renditud

Detsember

Avasime uue ühis-
transpordi terminali

Detsember

Eesti Schengeni
alaga liitumise 10.
aastapäev

Detsember

Priority Pass kliendid
hääletasid parimaks
lennujaamade salongiks Euroopas Tallinna
lennujaama äriklassi
ootesaali

Detsember

Tallinna lennujaam paigutub 2017.
aasta neljandas kvartalis ASQ
(Airport Service Quality) küsitluse
tulemuste kohaselt reisijate üldise
rahulolu mõõdiku järgi Euroopa 109
lennujaama arvestuses 3. kohale

Iga lend loeb

ETTEVÖTTE STRATEEGIA JA OMANIKU EESMÄRGID

Et iga külaline tunneks ennast oodatuna ja iga eestimaalane uhkena!

Tallinna Lennujaama olulisemaid eesmärke on olla usaldusväärne, avatud ja hooliv ettevõtte ning pakkuda rahvusvahelisi lennuühendusi, mis aitavad kaasa riigi ettevõtluse ja turismi arengule. Püüdleme selle poole, et sihtkohtade arv ning sagedus lennuühendustes suureneksid. Niisama tähtsal kohal on meie jaoks ka reisijate ja teenuste ohutus ning turvalisus.

Tallinna lennujaam ei saa saada maailma suurimaks, küll aga maailma hubaseimaks lennujaamaks. Meile on oluline olla usaldusväärne partner meie klientidele ning pakkuda neile avatud, paindlikku ja uuendusmeelset ärikeskkonda. Tahame reisijale võimaldada mugavat, turvalist ja positiivselt üllatavat kliendikogemust. Soovime olla maailma koduseim lennujaam ning seda eelkõige hoolivuse ning avatuse kaudu – reisijate, töötajate ja partnerite suhtes!

Eesti Vabariik kinnitas 2016. aasta sügisel ainuaktsionärina AS-i Tallinna Lennujaam omaniku ootused äriühingu tegevusele. Ettevõtte määratleti valdavalt avalike eesmärkidega äriühinguna. Riigi seatud eesmärkide täitmise eest vastutavad äriühingute nõukogud ja juhatused. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide harmoonilise ning pikaajalise kaitsmise eest vastutavad äriühingute nõukogud.

Ettevõttele on omanik seadnud järgmised eesmärgid

- Lennuliikluse hoidmine ja suurendamine.
- Tallinna lennujaamast saavad erinevad sihtgrupid reisida Euroopa olulisematesse sihtpunktidesse mõistliku sageduse ja ajakuluga.
- Ettevõtte tegevus on äriiselt kasumlik ja efektiivne.
- Ettevõtte äritegevus toob kasu nii omanikule, kui sise- ja välisklientidele ning ühiskonnale tervikuna. Ettevõtte panustab riigi majanduskeskkonna arengusse.
- Jätkusuutlik ja vastutustundlik toimimine (ohutus ja keskkonnasõbralikkus).
- Ettevõtte loob turvalise ja jätkusuutliku tegevuskeskkonna. Tagab lennuväljade käitamise ning õhusõidukite, reisijate ja kauba teenindamise taseme vastavuse rahvusvaheliste ja riiklike regulatsioonidega ning vastastikku kokkulepitud tingimustega.
- Ettevõtte juhib oma tegevuse mõjusid loodus- ning majanduskeskkonnale ja sidusrühmadele. Rakendab meetmeid negatiivsete mõjude vähendamiseks.
- Regionaalsete lennujaamade käitamine ja arendamine Eesti erinevate piirkondade majanduskeskkonna arengu toetamiseks riigilt saadud sihtotstarbelise toetuse ulatuses.

Lennujaamade tegevus mõjutab paljusid sidusgrupe, alustades töötajatest ja kogukonna liikmetest, lennufirmadest ning äripartneritest, lõpetades reisija, maksu- maksja, omaniku ja ühiskonna huvidega. Seetõttu lähtume iga-aastaseid eesmärgid üle vaadates nii omaniku kui ka teiste sidusgruppide ootustest. Avatud dialoogi kaudu sidusgruppidega ja erinevate huvide arvestamisega ettevõtte tegevusstrateegias, saame luua ning hoida usaldust meie tegevuse suhtes.

Ettevõtte sotsiaalse vastutuse põhisuunad

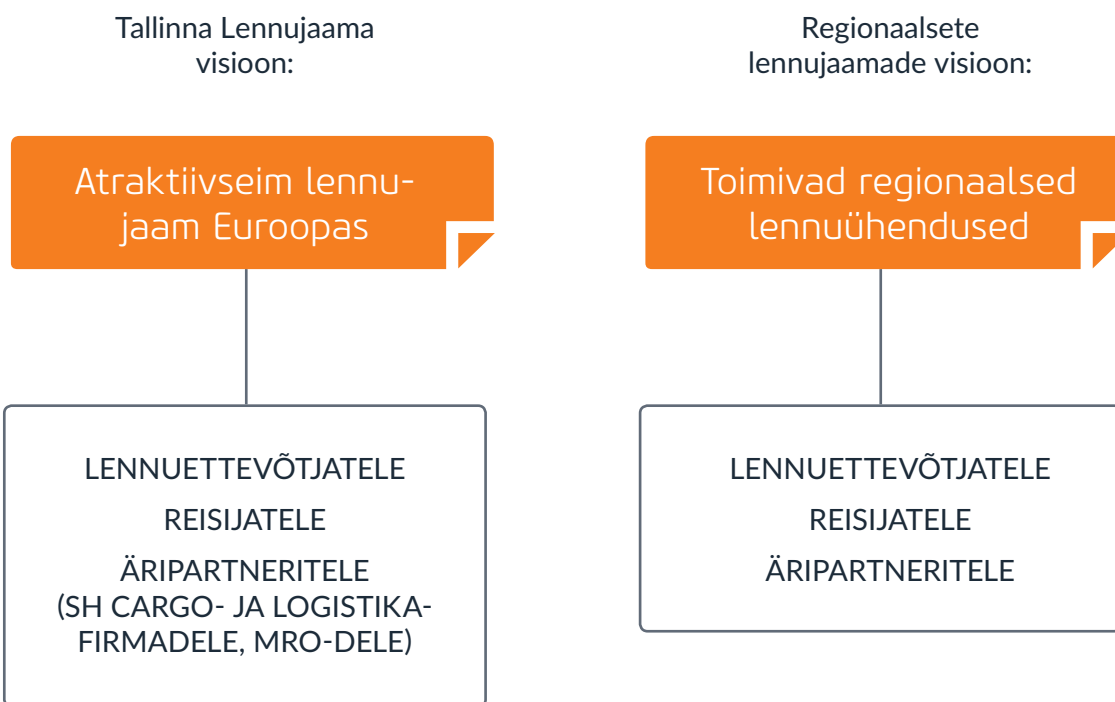
- Sidusgruppide ootuseid arvestav ettevõtte juhtimine, jätkusuutliku äritegevuse põhimõtted on integreeritud ettevõtte juhtimisprotsessi.
- Fokuseeritud tähelepanu pööramine ohutule ja turvalisele teenusele.
- Ühiskonnas vastutustundliku ettevõtluse teemal kaasarääkimine, jätkusuutliku ettevõtluse viljelemine, rakendades selle põhimõtteid järjekindlalt oma töös ning suurendades samas ühiskonna teadlikkust sellel teemal.
- Vastutustundliku töökorralduse ja ohutute töötingimuste loomine, töötajate motiveerimine, dialoogi pidamine tööandja ning töötaja vahel.
- Keskkonda hoidev fookus teenuste osutamisel ja disainimisel.
- Vastutustundlikkuse alane aruandlus ehk andmete avalikustamine sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase mõju kohta, vastavalt globaalse aruandluse algatuse (GRI) juhistele.
- Oleme usaldusväärne partner äripartneritele, töötajatele, omanikule ja ühiskonnale.
- Avalikkuse ja meediaga vahetu suhtlemine, ainult täpsete ja tõeste andmete edastamine ning oma tegevusest plaanipäraselt informeerimine.

AS-i Tallinna Lennujaam strateegia

Ettevõtte pikaajalised eesmärgid on suunatud sihtpunktide ja ühenduvuse arendamisele, ohutule ja kvaliteetsele lennuvälja- ja reisijateenusele ning jätkusuutlikule toimimisele.

MISSIOON: ÜHENDAME EESTI MAAILMAGA

Kontserni Tallinna Lennujaam seatud eesmärkide täitmine

Kontserni Tallinna Lennujaam tulemuslikkuse mõõdikud

KONTSERNI KASUMLIKKUS

Eesmärk	Tulemus 2017
Kontserni omakapitali tootlus on vähemalt 7,4 %	+ 8,5% (2016: 8,8%)
Müügitulu lahkuva reisija kohta suurem kui 31,3 eurot	- 29,71 eurot (2016: 32,44 eurot). Tulu reisija kohta vähenes, kuna lisandunud reisija ostuharjumus lennujaamas erineb senisest keskmisest ostja käitumisest
Müügitulu töötaja kohta suurem kui 66,5 tuh eurot	+ 69,6 tuh eurot (2016: 65,9 tuh eurot)
Investeeringute tootlus suurem kui 5%	+ 5,9% (2016: 6,6%)
Puhaskasum töötaja kohta suurem kui 9,8 tuh eurot	+ 11,2 tuh eurot (2016: 11 tuh eurot)
Puhaskasum lahkuva reisija kohta suurem kui 4,6 eurot	+ 4,77 eurot (2016: 5,41 eurot)

REISIJAD

Eesmärk	Tulemus 2017
Reisijate rahulolu hoidmine 2016 tasemel	+ ASQ üldine rahulolu
Sleeping In Airports rating (top 10)	+ 3. koht Euroopas
Reisijate ooteajad teenuse kohta max 15 minutit	+ Saabuva pagasi ooteaeg 14,5 minutit; infotelefoni ooteaeg 0,63 minutit; taksode ooteaeg 5–7 minutit; julgestuskontrolli ooteaeg 5,2 minutit (kõik näitajad on aasta keskmised)
VIP/Lounge kasumi kasv 10% (3 aasta keskmisena)	+ Kasv 25,9% (+127,8 tuh eurot)

LENNUETTEVÖTJAD

Eesmärk	Tulemus 2017
Reisijate arvu kasv suurem kui 5%	+ 19,2%
Aastaringsete otselendude sihtkohtade arv suureneb	+ 2 (25 sihtkohta)
Lennujaamast ja GH-st põhjustatud lendude hilinemise arv kokku max 3%	+ 2,3%
Keskkonnaindeksi hoidmine tasemel "keskmine"	+ Tase „keskmine“
Lennujaamas maapealsete tõsiste vahejuhtumite arv max 75 juhtumit 10 000 lennu kohta	+ 48,7 juhtumit 10 000 lennu kohta
GH tõsiste vahejuhtumite arv max 0,06 juhtumit 1000 lennuoperatsiooni kohta	+ 0,024 vahejuhtumit 1000 lennuoperatsiooni kohta
Lennujaama põhiprotsesside vastavus ISO 9001, 14001 standarditele	+ Ettevõttel on kehtivad ISO 9001 ja 14001 sertifikaadid
Kehtivad lennuvälja sertifikaadid	+ Vastavalt määruse (EÜ) nr 216/2008 sätetele ning selle rakenduseeskirjadele väljastatud Tallinna lennuväljale sertifikaat EE-004 19.12.2017
GH põhiprotsesside vastavus ISAGO standardile 80%	+ 88,4%

TÖÖTAJAD JA ORGANISATSIOON

Eesmärk	Tulemus 2017
Eesti atraktiivseimate tööandjate top 30, tudengite top 10	+ Üldarvestuses 6. koht (2016: 9. koht); kutseõpurid 3. koht; tehnikatudengid 6. koht; majandustudengid 7. koht; töötavad inimesed 1. koht (Instar)
Vabatahtlik voolavus AS-is Tallinna Lennujaam 2016. aasta tasemel (ei ületa 6%)	+ Voolavus vähenenud, koguvoolavus 8%; vabatahtlik voolavus 4%
Töötaja kasutuse efektiivsus: üle- ja alatunnid +/- 10%	+ AS Tallinna Lennujaam 95,97%

PARTNERID

Eesmärk	Tulemus 2017
Ärikliendi rahulolu teenustega on keskmisest kõrgem	+ Äriklassi <i>lounge</i> saavutas Priority Pass tunnustuse "Euroopa parim <i>lounge</i> ". VIP teenistust tunnustati ELi eesistumise eduka läbiviimise eest
Reklaamitulude kasv suurem kui 5%	-7,1% (-45 tuh eurot) uute partnerite kaasamine osutus planeeritust ajamahukamaks)
Kontsessioonitulude kasv suurem kui 5%	+ Kontsessiooni tulude kasv +11,3% (+279 tuh eurot)
Max 10% vakantset pinda (kogu renditava pinna mahust)	+ 4,3%
Parkimistulude kasv 1%	+ 14,1% (239 tuh eurot)
Logistikaäri mahu ja tulususe kasv	- TLL kaubamaht - 18,8%, tulude vähenemine - 9,0% (-163 tuh eurot)
Seminariruumide tulude kasv	+ 11 tuh eurot kasv 13,3 tuh euroni

Protsessijuhtimine

2016. aasta lõpus alustasime Tallinna Lennujaamas protsessijuhtimisega ning 2017. aasta augustis moodustasime kvaliteedi- ja protsessijuhtimise osakonna, mille põhiülesanne on viia ettevõttesse teadmine protsessipõhisest juhtimisest ning liita protsessijuhtimine juba hästi toimivasse integreeritud juhtimissüsteemi lisaks kvaliteedi-, keskkonna-, töökeskkonna- ja ohutusjuhtimisele.

Protsessijuhtimise vajadus tuli strateegilisest eesmärgist käitada lennujaamasid kvaliteetselt ja vastutustundlikult, suurendada protsesside efektiivsust ning soovist juhtida ettevõtte tegevusi terviklikes väärtusahelates. Kui jagame valdkonnad ja vastutusala protsesside kaupa, loob see meile võimaluse igat protsessi käsitleda kui eraldi teenust, millel on arenguplaan ning kvaliteedi ja tõhususe mõõdikud. Pikemas perspektiivis hoolitseme selle eest, et juhtimine on läbipaistev ja kvaliteetne ning majandustulemused head.

Protsessid iseenesest on lennujaamas juba pikka aega toimunud, kuid 2017. aasta muudatustega on soov jõuda järgmisele tasemele. Peamine põhjus on lennujaama strateegiline ambitsioon – samamoodi edasi tegutsedes on väga raske strateegilisi eesmärke (reisijate rahulolu kasv, läbilaskevõime kasv jne) saavutada – seetõttu tuleb arendada seda, kuidas me seni tegutsesime ja juhtisime. Senise funktsioonipõhise juhtimise kõrval soovime edaspidi töökorraldust juhtida üksusi läbivalt, sest enamikes protsessides on tegutsenud erinevatest üksustest ja osakondadest. 2017. aastal panime paika protsessijuhtimise esimese taseme eesmärgi – luua terviklik vaade protsesside erinevatest tasemetest ja omavahelistest seostest.

Esimese sammuna koostasime protsessikaardi. Protsessikaart jaotub kaheks: äriprotsessid ja tugiprotsessid. Äriprotsesse on kolm: lennuväljateenus, reisijateenus ning müük ja arendus.

ÄRIPROTSESSID

Lennuväljateenuse osutamine

Reisijateenuse osutamine

Müük ja arendus

Ettevõtte juhtimine on reguleeritud strateegilise juhtimise, finantsjuhtimise, riskijuhtimise ja personalijuhtimise protsessidega. Taristu haldusega on seotud IT infrastruktuuri arenduse ja halduse ning hoonete ja rajatiste halduse ja hoolduse protsessid.

TUGIPROTSESSID

Personali-
juhtimine

Strateegiline
juhtimine

Finants-
juhtimine

IT infrastruk-
tuuri arendus
ja haldus

Hoonete ja
rajatiste haldus
ja hooldus

Riski-
juhtimine

Esimese kirjeldatud protsessina valmib reisija teenuse protsess. Sellega tahame tagada turvalise ja sujuva teenuse ehk pakkuda suurepärase ja ennetavat teenindust kogu reisi-jateekonna jooksul. Ootame, et protsessijuhtimine annab selguse, kes mille eest vastutab, mis on ühe või teise protsessi eesmärgid ja kuidas meil nende eesmärkide täitmise valguses läheb.

Tahame hakata protsesside abil analüüsima terviku toimimist – kõik üksused lähtuvad lõppeesmärgist ning selle kaudu aitavad protsessid kaasa kliendile ja partnerile väärtuse loomisel. Samuti teeme süsteemset ja järjepidevat tööd protsesside tulemuslikumaks muutmisel.

Soovime järgmistel aastatel välja jõuda selleni, et protsessid aitavad funktsionaalsete üksuste töö kaudu jõuda kliendi ootustest ja vajadustest suurepärase kliendikogemuse ning lennujaama tulemuslikkuseni. Soovime, et töökorraldus on seostatud ja põhjendatud, see tähendab, et üksuste ja meeskondade vahel on tihe koostöö, mis väljendub võimekuses näidata optimaalset toimetamist. See aitab meil juhtida klienditeeninduse kvaliteeti ja saavutada sellise taseme, et saaksime kindlalt öelda: oleme maailma koduseim lennujaam, kus iga lend loeb.

Oled oodatud

ETTEVÖTTE JUHTIMINE

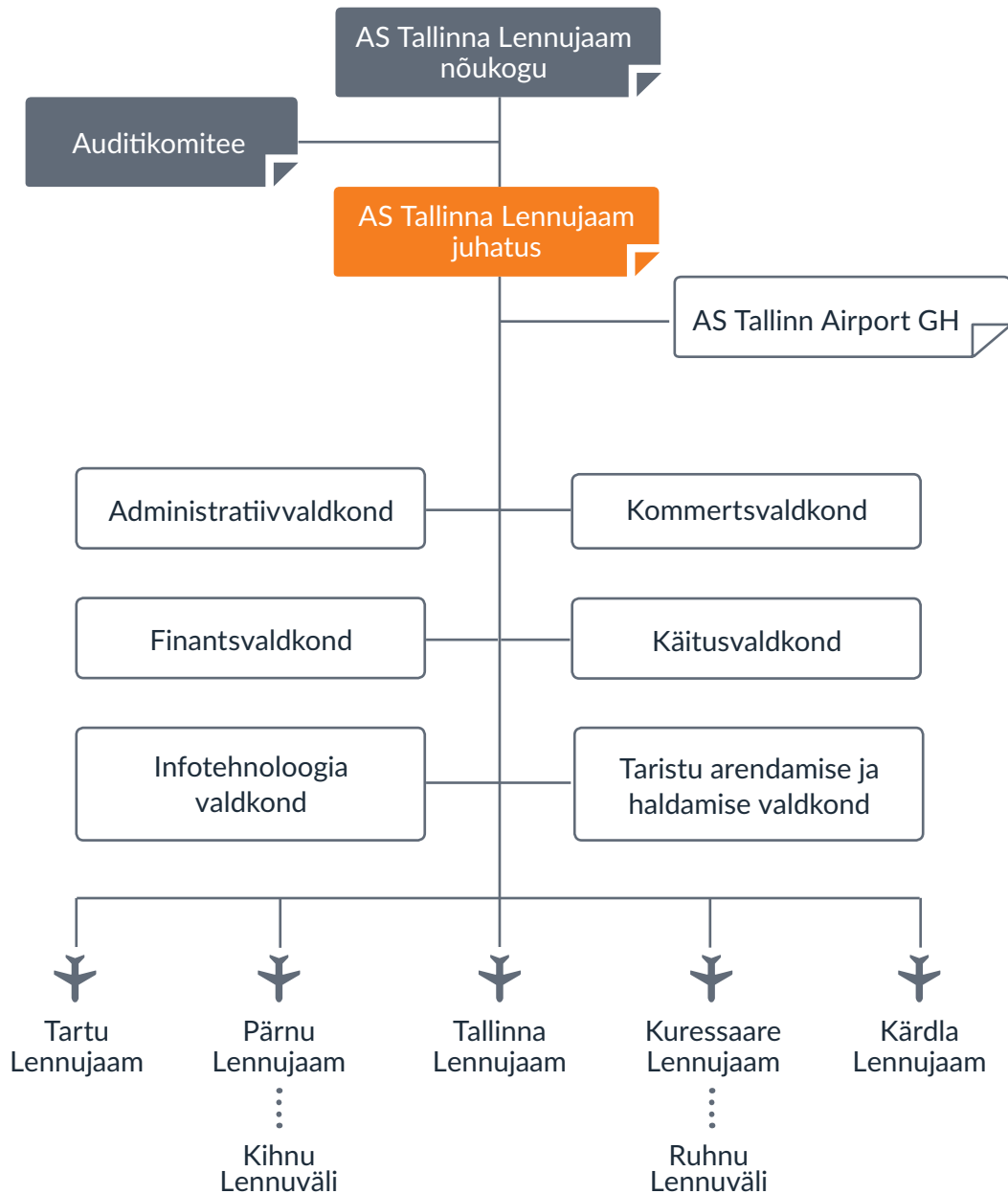
Hea Ühingujuhtimise Tava aruanne

AS Tallinna Lennujaam rakendab riigile kuuluva äriühinguna juhtimisel Hea Ühingujuhtimise Tava. Sellekohased põhimõtted, mida ettevõtte järgib, on avalikustatud ettevõtte kodulehel.

AS-i Tallinna Lennujaam aktsiate omanik on Eesti Vabariik. Ettevõtte on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas. Kontserni kuuluvad emaettevõtte AS Tallinna Lennujaam ja tütar ettevõtte AS Tallinn Airport GH.

ORGANISATSIOONI STRUKTUUR

Üldkoosolek

AS-i Tallinna Lennujaam korralisel üldkoosolekul 12. aprillil 2017 kinnitati 2016. majandusaasta auditeeritud aruanne, kasumi jaotamise ettepanek ja sõltumatu vandeaudiitori aruanne.

Ainuaktsionäri otsusega 17.08.2017 muudeti AS Tallinna Lennujaam põhikirja selliselt, et äriühingu nõukogu koosseisu suurus on kuni 5 liiget ja äriühingu nõukogu liikmete volituste pikkuseks kuni 3 aastat. Sama otsusega kutsuti nõukogust tagasi Margus Puust, Kai-Riin Meri ja Hindrek Allvee.

AS-i Tallinna Lennujaam nõukogu liikmeteks valiti Märten Vaikmaa (valiti nõukogu esimeheks 31.08.2017), Piret Aava ja Kadri Land volituste pikkusega 3 aastat.

Rahandusministri ettepanekul kutsuti nõukogust tagasi Hendrik Agur ning volituste perioodi ühtlustamiseks ka Indrek Gailan ja Toivo Jürgenson. Nõukogu liikmeteks valiti Indrek Gailan ja Toivo Jürgenson volituste pikkusega 3 aastat.

Nõukogu

Nõukogus on põhikirja alusel viis liiget. Liikmed määratakse kolmeks aastaks. Nende tasu määrab üldkoosolek.

Nõukogu valvab juhatuse tegevuse järele ja osaleb oluliste otsuste tegemisel. Nõukogu tegutseb iseseisvalt kontserni ja aktsionäri parimates huvides. Nõukogu määrab kindlaks kontserni strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaeelarve.

Perioodil 01.01.2017 - 17.08.2017 kuulusid nõukokku Margus Puust (esimees), Kai-Riin Meri, Hendrik Agur, Indrek Gailan, Toivo Jürgenson ja Hindrek Allvee.

Perioodil 17.08.2017 - 31.12.2017 kuulusid nõukokku Märten Vaikmaa (esimees), Indrek Gailan, Toivo Jürgenson, Piret Aava ja Kadri Land.

Nõukogu käis 2017. aastal koos kümnel korral (2016: 11) ja regulaarseid ülevaateid ettevõtte majandustulemustest andis juhatus nõukogule igas kvartalis. Nõukogu liikmete tööjõukulud kokku (töötasu koos sotsiaalmaksudega) olid 2017. aastal 43 tuh eurot (2016: 37 tuh eurot).

Auditikomitee

2017. aastal olid auditikomitee liikmed Toivo Jürgenson (esimees), Indrek Gailan ja Kai-Riin Meri. Aasta teises pooles kutsus nõukogu auditikomiteest tagasi Kai-Riin Meri ja nimetas asemele Piret Aava.

Auditikomitee käis koos viiel korral. Vaadati üle ja kiideti heaks kontserni 2016. aasta majandusaasta aruanne, samuti viidi ennast kurssi 2017. aasta aruande vaheauditi tulemustega. Eraldi käsitleti lennujaama tegevusi Euroopa isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamisel.

AS-i Tallinna Lennujaam juhatus

Juhatus esindab ja juhib ettevõtte igapäevatööd kooskõlas seaduse ja põhikirja nõuetega. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil, lähtuma oma otsustes ettevõtte ja aktsionäri parimatest huvidest ning kohustub tagama ettevõtte jätkusuutliku arengu seatud eesmärkide ja strateegia järgi. Juhatus tagab riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise ettevõttes.

2017. aastal juhatuse koosseisus muudatusi ei olnud. Juhatuse esimees oli Piret Mürk-Dubout ning juhatuse liikmed Anneli Turkin ja Einari Bambus. 2017. aastal toimus 60 (2016: 49) juhatuse koosolekut, juhatuse liikmete tasud (teenistuslepingu tasu, tulemustasu ja sotsiaalmaksud) kokku olid 412 tuh eurot (2016: 342 tuh eurot). 2017. aasta tasud sisaldavad 2016. aasta tulemuste eest makstud tulemustasu 1-3 kuu ulatuses lähtuvalt töötatud ajast (2016: tulemustasu 1-3 kuu ulatuses).

AS-i Tallinn Airport GH juhatus ja nõukogu

Tütarettevõtte AS-i Tallinn Airport GH juhatuse nimetab ametisse ning juhatuse liikmete tegevuse tasu määrab tütar-ettevõtte nõukogu. Nõukogu volitused ja vastutus tulenevad äriühingu põhikirjast, selle liikmed valib AS-i Tallinna Lennujaam juhatus.

2017. aastal nõukogu liikmete nimekiri ei muutunud. 2017. aastal toimus 8 nõukogu koosolekut.

Juhatuses toimus 2017. aastal muutus: 06.12.2017 kutsuti nõukogu poolt tagasi juhatuse liige Jarno Mänd.

Nõukogu koosolekul 14.12.2017 valiti uueks kolme aastaseks perioodiks juhatuse esimeheks Tiit Kepp.

Juhatuses oli Tiit Kepp ja juhatuse liige Jarno Mänd (kuni 06.12.2017), nõukogu liikmed olid Einari Bambus (esimees), Anneli Turkin, Martin Männik ja Tõnu Ader. Tütarettevõtte nõukogus osalemise eest AS-i Tallinna Lennujaam juhatuse liikmetele tasu ei maksta.

Juhatuses liikmete tasud (teenistuslepingu tasu, tulemustasu ja sotsiaalmaksud) 2017. aastal olid kokku 188 tuh eurot (2016: 158 tuh eurot) ja tasu saavate nõukogu liikmete oma 9 tuh eurot (2016: 9 tuh eurot). 2017. aasta juhatuse liikmete tasud sisaldavad 2016. aasta tulemuste eest makstud tulemustasu 3 kuu ulatuses lähtuvalt töötatud ajast (2016: tulemustasu 1-3 kuu ulatuses).

Esitatud andmed kajastavad juhatuse liikmetele väljamakstud tasusid ning ei ole võrreldavad raamatupidamise aastaaruande lisas 27 esitatud tekkepõhiste kuludega, kus on kajastatud ka juhatuse puhkuse ning preemiaeraldiseid.

Aruandlus

Juhatus koostab kontserni majandusaasta finantsaruande, järgides rahvusvaheliselt tunnustatud finantsaruandluse põhimõtteid. Aruannet kontrollivad audiitor ja nõukogu.

2017. aastal esitas juhatus nõukogule ülevaateid ettevõtte majandustulemustest igas kvartalis.

Ettevõtte kodulehel on avaldatud juhatuse ja nõukogu koosseis ning andmed audiitori kohta. Ettevõtte majandusaasta aruanne avalikustatakse hiljemalt 1. maiks.

Järelevalve

Riskijuhtimissüsteem toetab ettevõtte ohutus- ja ärieesmärkide saavutamist. Ühtsete riskijuhtimise põhimõtete abil analüüsitakse, hinnatakse ja juhitakse kogu ettevõtte, sh regionaalsete lennujaamade lennuohutuse, tegevus-, äri-, töökeskkonna- ning finantsriske.

Siseauditi funktsioon lähtub siseauditi tegevust korraldavatest rahvusvahelistest standarditest ning ettevõttesisestest protseduuridest. Põhiprotsesside siseauditi toimimise eest vastutab siseaudiitor, kellel on aruandekohustus auditikomitee ja nõukogu ees. Siseauditi pearõhk oli 2017. aastal investeringute ja hangetega seonduvate teemade auditeerimisel. Jätkuvalt osaleti Euroopa Lennujaamade nõukogu siseauditi tööühma koosolekul (Airports Council International Europe Internal Audit Expert Group). Ka sealsete arutelude fookus oli peamiselt Euroopa isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamise ja kaasnevate riskide ja probleemide ennetamisel.

Juhtimissüsteemi siseauditid on ettevõtte sisesed auditid, mille käigus AS-i Tallinna Lennujaam kvaliteediaudiitorid auditeerivad AS-i Tallinna Lennujaam allüksuseid ning Tallinna lennuvälja territooriumil asuvaid ettevõtteid. Juhtimissüsteemi kuuluvad kvaliteedi, keskkonna, riskide, lennuohutuse ja tööohutusega seotud tegevused. Neid auditid korraldavad ja viivad läbi vastavate valdkondade spetsialistid, kes on aruandekohuselased juhatuse ees. Juhtimissüsteemi siseauditid toimuvad kinnitatud aastaplaani järgi. 2017. aastal toimus kokku 32 auditit (2016: 18) AS-i Tallinna Lennujaam allüksustes ning Tallinna lennuväljal opereerivates ettevõtetes. Perioodiliselt toimivad juhtimissüsteemi ülevaatuskoosolekud, mille käigus juhatus hindab juhtimissüsteemi toimimist ja selle mõjusust, toimunud sise- ja välisauditite tulemusi, regionaalsete lennuväljade ülevaateid, klientide tagasisidet, ressursside piisavust.

Lisaks ettevõttesisestele audititele teostavad lennundusettevõtjad, Lennuamet ning teised järelevalve organisatsioonid järjepidevalt inspekteerimisi, kvaliteedi- ja riskijuhtimisauditid.

Eetika

Tallinna Lennujaam lähtub oma tegevuses kolmest põhiväärtusest – olla avatud, hooliv ja usaldusväärne.

Nendele väärtustele peame kindlaks jääma kõikides tegevustes, mida tööalaselt ette võtame. Kõik lennujaama töötajad peavad tegutsema eetilisel, vastutustundlikult ja seadusi järgides ning kaitsma äriühingu head nime ja mainet.

Korruptsiooni vältimiseks ja eetilise käitumise normide kokkuleppimiseks oleme ettevõttes välja töötanud sisemise regulatsiooni korruptsiooniohu ennetamiseks ning kehtestanud hea ärireeetika põhimõtted.

Hea ärireeetika katab järgnevaid teemasid - kontserni vara kaitsmine ja nõuetekohane kasutamine; huvide konfliktid; altkäemaks ja korruptsioon; võõrustamine ja kingitused; aus konkurents ja jätkusuutlik äritegevus; turvaline töökeskkond ning vastuolu eetikapõhimõtetega.

Alates 2015. aastast on töötajatel organisatsiooni sisevõrgus võimalus anonüümselt teavitada võimalikest eetika, korruptsiooni jms juhtumitest. Laekunud teated edastatakse automaatselt siseaudiitorile ning neid menetletakse juhatuse moodustatud eetikakomisjonis. Lennujaama eetika ja korruptsioonijuhtumite uurimiseks loodud komisjonile 2017. aastal taotlusi menetluse algatamiseks ei laekunud.

Liikmelisus

AS Tallinna Lennujaam kuulub järgnevasse organisatsioonidesse:

- Airports Council International (ACI) Europe erinevad komiteed
- International Civil Aviation Organization ICAO
- MTÜ Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum
- SA Saaremaa Turism
- MTÜ Saaremaa Ettevõtjate Liit
- Eesti Tööandjate Keskliit
- Eesti Maksumaksjate Liit
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
- Eesti Turismifirmade Liit
- Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon

Komiteed ja nende koosseisud

Keskendumaks valdkondadele ja teemadele, mis vajavad enam nii meie endi kui ka koostööpartnerite tähelepanu, oleme moodustanud nii Tallinna lennujaamas, kui ka regionaalsetes lennujaamades komiteesid, mis võimaldavad konkreetse sihtgrupiga otse suhelda.

Tallinna lennujaama ohutuskomitee

Tallinna lennuvälja ohutuskomitee koosolekud, kus osalevad kõikide Tallinna lennuväljal tegutsevate ettevõtete esindajad, toimuvad kord kvartalis. 2017. aastal toimus 4 koosolekut (2016: 4), mille teemadeks olid ohutuskultuuri propageerimine, ohutustaseme tõstmine ning kogemuste vahetamine lennuväljal tegutsevate ettevõtete vahel. Jagasime ohutuslaseid kogemusi ja infot planeeritavatest muudatustest taristus ning protseduurides. Samuti analüüsisime toimunud vahejuhtumeid ja parendustegevusi nende edasiseks vältimiseks.

Tallinna lennujaama kasutajate komitee

Lennujaama kasutajate komitee liikmed on kõikide Tallinna lennujaama territooriumil tegutsevate ettevõtete esindajad. Koosolekutel jagame olulisi uudiseid, infot lennujaama tegevuse ja protseduuride kohta. Regulaarsetel kogunemistel anname ülevaate ka meie lennundus- ja majandusnäitajatest, lennuohutusest ja -julgestusest ning kogukonna ettevõtmistest. Kõik osalejad saavad soovi korral esitada oma ettepanekuid. 2017. aastal toimus 1 koosolek, mille põhiteemad olid Tallinna lennujaama 2017. aastal käsilolevad tegevused ja arendused ning ka info tulevaste projektide kohta.

Tallinna lennujaama terminali kasutajate komitee

Hea tava on, et paar korda aastas jagame Tallinna lennujaama reisiterminali kasutajate komitee koosolekutel laiemat infot nii lennujaamas üldiselt kui ka terminalis toimuvast. Koosolekutel osalevad kõik reisiterminali rentnikud ja koostööpartnerid. 2017. aastal toimus terminali kasutajate komitee koosolek kahel korral (2016: 2). Tegime kokkuvõtteid möödunud aastast, jagasime infot 2017. aasta väljakutsetest ja projektidest, tutvustasime arenguid lennuliikluses ja reisijate prognoose, informeerisime ehitustegevustest lennujaamas (uus julgestus, VIP ruumid, perrooni rekonstrueerimised) ning ettevalmistustest seoses ELi eesistumisega.

Töökeskonna nõukogu

AS-is Tallinna Lennujaam ja AS-is Tallinn Airport GH on moodustatud töökeskonna nõukogud, kus on võrdne arv nii tööandja kui töötajate esindajaid. Töökeskonna nõukogude eesmärk on analüüsida ettevõtte töötingimusi ning jälgida, et kõik töötervishoiu ja tööohutuse nõuded oleksid täidetud.

Regulaarsetel kohtumistel analüüsime toimunud tööõnnetusi, riskianalüüsi tulemusi ja selle tegevuskava täitmist ning töökeskonna-alaseid probleeme.

AS-is Tallinna Lennujaam on 12 töökeskonnavolinikku, neist Tallinna lennujaamas 8 ja 1 igas regionaalses lennujaamas. Töökeskonnavolinikud esindavad kõiki allüksuseid ning neid on valinud töötajad.

AS-is Tallinn Airport GH on 6 töökeskonnavolinikku, kellest 4 on valinud töötajad ning 2 määranud tööandja.

Regionaalsete lennujaamade ohutuse- ja kvaliteedigrupid

Kuressaare, Kärdla, Pärnu ja Tartu lennujaamades kogunevad vähemalt üks kord kvartalis ohutuse- ja kvaliteedigrupid, mille koosolekutel käsitletakse jooksvaid lennuvälja käitamise, lennuohutuse ja kvaliteedialaseid teemasid, klientidelt laekunud tagasisidet, lennujaamas toimunud auditite käigus avastatud puudusi. Koosolekutele kaasatakse ka lennuvälja territooriumitel tegutsevaid ettevõtteid.

Ohutuse- ja kvaliteedigruppide ohutusega seotud eesmärgid on:

- teostada esmast kontrolli ohutusjuhtimissüsteemi toimivuse üle;
- teadvustada ohutuskultuuri ja ohutusjuhtimissüsteemi olulisust ja toimimist;
- saada kõigilt osapooltelt tagasisidet ohutusjuhtimissüsteemi parendustegevusteks;
- ohutuse edendamine ja kogemuste levitamine kõigile lennuvälja töötajatele ja koostööpartneritele.

Riskijuhtimine

Riskijuhtimine on eduka ettevõtte juhtimisprotsessi lahutamatu osa, mille eesmärk on toetada ohutusjuhtimise ja ärieesmärkide saavutamist, luua metoodika riskide hindamiseks ning aidata kaasa võimalike maandamismeetmete leidmisel. Riskijuhtimise oluline osa on koostöö erinevate valdkondade ja juhatuse vahel, varasematest kogemustest õppimine ning võime näha olukordi ette.

Riskijuhtimise ühe põhitegevuse juurde kuulub iga-aastane riskikaardi uuendamine. Seoses ettevõtte strateegia uuendamisega alustasime 2017. aasta lõpus ka riskikaardi uuendamist. Riskikaardi eesmärk on välja tuua valdkonniti kõige olulisemad riskid ning kirjeldada ära ka võimalikud maandamismeetmed.

2017. aasta fookus oli erinevate valdkondade kaasamine juhtumite ja intsidentide operatiivsesse registreerimisse. Selleks oleme loonud juhtumite ja töövoogude registreerimise andmekogu, mis tagab järjest parema info liikumise valdkondade vahel, info säilimise ja statistiliste aruannete tegemise. Lisaks on planeeritud hulgaliselt arendusi, et muuta andmekogu veel kasutajasõbralikumaks ning luua laiendatud tegevusvõimalusi (nt auditeerimise mooduli arendamine).

2017. aastal alustasime riskijuhtimise protseduuri uuendamisega ning 2018. aasta eesmärk on luua riskijuhtimise käsiraamat, mis ühtse dokumendina koondaks kõikide valdkondade riskide hindamist üldisest kuni detailideni, riskide tõenäosuse ja mõjude hindamist ning maandamismeetmete kirjeldamist.

Suuremat tähelepanu sai kriisilukordadeks valmisoleku tagamine. Alalise töögrupina moodustatud kriisigrupp koguneb regulaarselt ning selle tegevust reguleerib kriisijuhtimise käsiraamat. 2018. aasta eesmärgid on kinnitada õppuste plaan ning tagada järjest efektiivsem õppuste korraldamine ja läbiviimine.

Äririskid

Lennundusturg oma olemuselt on otseselt seotud majanduskeskkonnaga. Edu tagab tulemuslik müügitegevus, pidev liiniarendus koos lennuettevõtete ootuste ja vajaduste tundmisega ning partnerlussuhete juhtimine. Seda tõestas ka rekordiline arv reisijaid – 2,65 miljonit, mis oli 19% enam kui 2016. aastal. Koduseima lennujaama kuvandist lähtuvalt panustame jätkuvalt positiivse reisijakogemuse loomisele.

Majanduskeskkonnast sõltuvad ka Tallinna lennujaama territooriumil tegutsevad partnerid. Rentnike vähesus või lahkumine võib endaga kaasa tuua tulude ajutise vähenemise.

Arendustegevustest tulenevad äririskid olid peamiselt seotud mahukate ja ajakavas püsimist vajavate investeerimisprojektidega, mis 2017. aastal läksid edukalt ning tagasilööke ei olnud.

Äririskide maandamiseks oleme koostanud ettevõtte strateegia alusel tegevusplaani, meil on prioriteetidest lähtuv investeerimisstrateegia ning äriplaanide riske maandame lisatagatiste, kindlustuse või lepingute abil.

Tegevusriskid

Ettevõtte peamine prioriteet on lennuvälja teenuse jätkupidev osutamine, mille osa on lennuohutusriskide maandamine ja turvalisuse tagamine. Turvalise lennujaama maine eeldab pidevat tööd, sest reisijate mahu suurenemise valguses on koormuse tõus nii lennundusjulgestuse kui ka lennuohutuse tagamisega seotud töötajatel. Lennundusettevõttena tuleb meil tagada vastavus sertifikaatide nõuetele, kriitiliste süsteemide toimepidevushäireteta töö, lennuliiklusalal toimuvate vahejuhtumite minimeerimine ning aktsepteeritava lennuohutustaseme hoidmine. Meil on toimiv ohutusjuhtimissüsteem, mille kaudu saavad teavitada nii töötajad kui ka kogukonna liikmeid vahejuhtumitest, arendame jätkuvalt ennetavat ohutuskultuuri ning uuendame igal aastal ka ettevõtte ohutuspoliitikat. Kuna Eesti oli 2017. aasta teises pooles Euroopa Liidu eesistujamaa, oli ka lennujaama jaoks turvalisuse tagamine üks prioriteetsemaid tegevusi.

Tegevusriskide maandamiseks oleme loonud erinevaid protseduure, siinkohal võiks välja tuua range ohutuspoliitika järgimine, kriitiliste süsteemide taasteplaanide tagamine (koos testimisega) ning pidev valmisolek toimepidevushäirete ennetamiseks ja likvideerimiseks.

Valmisolek kriisiolukordadeks

Tagamaks kõigi AS-i Tallinna Lennujaam käideldavate lennuväljade ohutu- ja nõuetekohane käitamine, oleme kirjeldanud ettevõtte tegevused erinevate kriisi- ja hädaolukordade korral kriisijuhtimise käsiraamatus.

Et olla erinevate kriisijuhtumite korral valmis toetama sündmuse lahendamist, hädaolukordade või nende tagajärgede likvideerimist AS-i Tallinna Lennujaam lennujaamades ning ettevõtte tavapärase toimimise taastamist, oleme moodustanud alalise töögrupina kriisigrupi, mis on AS-i Tallinna Lennujaam erinevate valdkondade juhtidest ja spetsialistidest koosnev meeskond. Kriisigrupi tegevust reguleerib kriisijuhtimise käsiraamat ning kriisikommunikatsiooni plaan.

Õnnetuse puhul Tallinna lennuväljal reageerib esmalt Tallinna lennujaama päästeteenistus, kelle ülesanne on kiiresti ja operatiivselt reageerida tulekahju, lennuõnnetuse ohu või lennuõnnetuse korral, likvideerida kütuse- ja õlireostuseid ning turvata õhusõidukite tankimisi. Päästeteenistuse olemasolu ja valmidus tagab Tallinna lennuväljale aastaringiselt VIII päästekategooria. Tallinna lennuväljal oli VIII päästekategooria tagatud kogu 2017. aasta ulatuses ja tõsisemaid päästesündmusi ei toimunud. Koostöös erinevate ametkondadega toimus päästeõppus „Mürk 2017“, mille raames harjutati koostööd ja tegevusi keemiarünnaku korral Tallinna lennujaama reisiterminalile. Terviseameti eestvedamisel toimus epideemiatõrje alane lauaõppus, kus katsetati kõigi osapooltega Tallinna lennujaama epideemiatõrje eeskirja toimimist.

Ka regionaalsetel lennujaamadel on valmisolek reageerida ning tegutseda erinevates kriisi- ja hädaolukordades. 2017. aastal toimusid sealgi erinevad õppused. Kuressaare lennujaamas toimunud õppuse käigus kontrolliti Kuressaare lennujaama päästemeeskonna, Päästeameti, Kiirabi ning Politsei- ja Piirivalveameti valmisolekut häireteeninduse osutamisel ja otsimis- ning päästetööde juhtimist lennuõnnetuse lahendamisel ning harjutati omavahelist koostööd. Tartu lennujaamas toimunud õppuse eesmärk oli harjutada ja kontrollida Tartu lennujaama päästeteenistuse ja teiste ametkondade ja ettevõtetega valmisolekut ja tegutsemisvõimekust reageerimaks lennuõnnetuse korral. Pärnu lennujaamas toimunud õppuse sisu oli aga tegutsemine eriti ohtliku nakkushaiguse korral.

Ebaseaduslik sekkumine lennutegevusse

Reisijate turvalisuse tagamiseks panustavad kõik lennujaamad üle maailma. Tallinna lennujaam ostab julgestusteenust sisse partnerettevõttelt G4S Eesti AS. Teeme nendega tihedat koostööd, teostame pidevat kontrolli nende tegevuse üle ning haldame ja hooldame julgestusotstarbeliseks läbivaatuseks kasutatavaid seadmeid.

Keskkonnariskid

Suurimat keskkonnamõju avaldavad lennukite ja lennuraja jäätõrje ning kütuste ja õlide käitlemine. Kütuse- ja õlireostuste vältimiseks ning tõrjeks oleme välja töötanud vastavad protseduurid ja lennujaama päästeteenistus on varustatud vajalike ressursidega keskkonnareostuse likvideerimiseks ning keskkonnaohu ärahoidmiseks. Pääste- ja hooldeeenistuste töötajad läbivad vastavaid koolitusi ning omavad praktilisi kogemusi.

Keskkonnareostuse vältimiseks jälgime pidevalt nii pinnase, vee kui ka õhu keskkonnanõuetekohast ja kontrollime lisaks sisemistele protsessidele ka meie territooriumil tegutsevate partnerite nõuetekohast ja keskkonnasäästlikku tegutsemist. Keskkonnanõuetekohaste partnerite nõuetekohast ja keskkonnasäästlikku tegutsemist. Keskkonnanõuetekohaste partnerite nõuetekohast ja keskkonnasäästlikku tegutsemist. Keskkonnanõuetekohaste partnerite nõuetekohast ja keskkonnasäästlikku tegutsemist. Keskkonnanõuetekohaste partnerite nõuetekohast ja keskkonnasäästlikku tegutsemist. Keskkonnanõuetekohaste partnerite nõuetekohast ja keskkonnasäästlikku tegutsemist.

Keskkonnariskide maandamiseks oleme kasutusele võtnud vastavad kvaliteedistandardid ning need on maandatud kõigi seadusest tulenevate nõuete täitmise ja järelvalve teel. Keskkonnariskidega arvestame ka uute investeeringute tegemisel. Ettevõtte keskkonna protsessijuht on kaasatud hangete ettevalmistamisse, et tagada keskkonnaaspektidega parimal võimalikul viisil arvestamine.

Personaliriskid

Arvestades tööturul valitsevat töötajate nappust ja kasvufaasis olevate ettevõtete värbamissoovi, on ettevõttele üha olulisem ametikohtade mehitatuse võimekus teenuste tagamiseks.

Kogu kontserni riskiteguriks, mis raskendab värbamist, on ööpäevaringne (24/7) teenuste tagamise vajadus, mis tähendab töötajate jaoks vahetustega tööd, sealjuures ka öisel ajal. Öövahetustes töötamist on enim välja toodud ka töölt lahkumise ja tööpakkumise loobumise põhjusena, seda eelkõige väiksema töökogemuse ja nooremate töötajate hulgas.

Inimteguriga seotud riskide maandamiseks jälgime töötaja kasutust ja peame oluliseks puhkamisvõimalusi, nii oleme kõigile töötajatele paremaks taastumiseks ja töö ning isikliku elu tasakaalustamiseks võimaldanud 7 päeva lisapuhkust kalendriaastas. Lisaks on üks maandamismeede ka ohtude teadvustamine ja ohutute töövõtete omandamine. Selleks toimusid 2017. aastal sisekoolitused käitumise ja ohutusega seotud personalile.

Infoturbe ja andmekaitse

Andmed ja infosüsteemid on olulise tähtsusega Tallinna Lennujaama toimepidevuse tagamiseks. Tänapäevase tehnoloogia kasutamine tekitab paratamatult erinevaid infoturberiske ning alati tuleb veenduda, et infosüsteemi ja tarkvara kasutamisega ei tekitata täiendavaid riske ning vaikimisi arvestatakse infoturbe ja andmekaitse nõuetega. Kõige suurema infoturberiski, inimteguri, vähendamiseks korraldasime 2017. aastal Tallinna lennujaamas ja regionaalsetes lennujaamades seitse infoturbealast koolitust, et tõsta töötajate üldist infoturbe teadlikkust, teadvustada erinevaid infoturbe ohte ja anda soovitusi eeldatava reageerimise osas. Lisaks viisime kogu kontsernis läbi õngitsuskirja testi koolitustel omandatud teadmiste kontrollimiseks ja reageerimise jälgimiseks.

Et saada parem ülevaade kogutavatest ja töödeldavatest andmetest ning isikuandmete kaitse nõuete täitmisest, kaardistasime 2017. aastal lennujaama andmekogud. Selle tulemusena selgus, et isikuandmete töötlemise protseduurid vajavad ajakohastamist seoses uue isikuandmete kaitse üldmääruse nõuetega. Koostasime Tallinna Lennujaama privaatsuspoliitika, mis kirjeldab isikuandmete, sh reisija andmete töötlemise põhimõtteid ja deklareerib andmekaitse nõuete järgimist. 2018. aastal on plaanis juurutada mitmeid uusi andmekaitse ja infoturbe protseduure ning täiendada olemasolevaid infosüsteeme, et tagada isikuandmete kaitse üldmääruse nõuete täitmine. Samuti arendame 2018. aastal edasi infoturbe juhtimise süsteemi, mis tagab järjepidevalt kõigi osapoolte aktiivse osaluse infoturberiskide ohjamisel ja vähendamisel. Protsesside, teenuste ja infosüsteemide arendamisel arvestame asjakohaste infoturbe ja andmekaitse nõuetega, et vältida võimalike turvaintsidentide toimumist.

Ostuprotsesside riskide juhtimine

Kuna Tallinna Lennujaamal puudub klassikalises mõttes tarneahel, korraldame hankeid, mille kord ja protseduurireeglid on kehtestatud hangete korraldamise korraga. Nende läbiviimisel peab hankija järgima riigihangete korraldamise head tava, kasutama rahalisi vahendeid otstarbekalt, mõistlikult ja säästlikult ning saavutama riigihanke eesmärgi mõistliku hinnaga, tagades konkurentsi korral erinevate pakkumuste võrdlemise teel parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte. Riigihanke korraldamisel on tagatud läbipaistvus ja kontrollitavus. 2017. aastal toimus 135 hankemenetlust (2016: 157), sealhulgas riigihangete registri vahendusel 32 hankemenetlust (2016: 23), millest üle rahvusvahelise piirmäära hankemenetlusi oli 2 (2016: 3), lihthanke menetlusi 22 (2016: 20), kolm väljakuulutamiseteta läbirääkimistega hankemenetlust ning kaks avatud hankemenetlust. Üldarvust kolmel korral lõpetati hankemenetlus lepinguta. Elektroonilises riigihangete registri keskkonnas läbiviidud hangetest oli e-menetlusi 28 (2016: 22).

Arendusprojektide riskid

2016. aastal alustasime ja 2017. aastal lõpetasime tähtaegselt suuremahulise arendusprojekti, mille kaasrahastaja oli Euroopa Liit. Olime põhjalikult analüüsinud projektiga seotud riske, millest suurimad olid seotud ajakava, kvaliteetse lõpptulemuse saavutamise ja eelarves püsimisega. Riskitase oli kõrge, kuna raja ülekatte ja rajatuledesüsteemiga seotud töid teostati öösel ja hommikul taastati samal alal lennuliiklus. Siinkohal tuleb tõdeda, et kogu pingelise ehitusprotsessi jooksul ei toimunud ühtegi lennuohutusosalast intsidenti, mis oleks mõjutanud lennuvälja käitamist või mainet ning lennuettevõtteid oli aegsasti teavitatud ehitusprotsessi käigust. Kõik süsteemid said kasutusele võetud õigeaegselt ja ükski risk ei realiseerunud.

Peamiste riskimaandamismeetmetena olime projektile teostanud ekspertiisi, olime nõudlikud ehitusjärelevalve osas ja nõudsim ehitajalt laiemat ning kõrgemat vastutuskindlustuse määra. Igapäevaste riskimaandusmeetmetena toimus pidev infovahetus tööde teostajaga nii tööde teostamise graafikus püsimise, ohutustaseme jälgimise kui ka teostatud tööde kvaliteedi osas.

Pidasime kriitiliseks võimalikke ehitaja ja teiste osapoolte eksimusi lennuväljal kehtestatud protseduuride ja ohutusosalaste nõuete vastu, mis oleksid võinud kaasa tuua ohutust mõjutavaid olukordi, seetõttu oli ohutusosalaste riskide vältimine projektimeeskonna jaoks esmatähtis. Peamised maandamismeetmed olid:

- pidev mitmepoolne infovahetus;
- kohustuslik lennuohutuse ja lennundusjulgestuse alaste koolituste läbimine;
- töövõtja võtmeisikute vastavus nõuetele;
- ohutu ning katkematu lennutegevus;
- osapoolte pidev järelevalve ehitustööde ajal;
- kõrgem vastutuskindlustuse määr.

2018. aasta suurimad arendusprojektid on parkimismaja ehitamine (tähtaeg detsembris 2018), reisiterminali funktsionaalsuse arendamine, reisiterminali ja perrooniala teostatavusuuringu (*Feasibility Study*) koostamine kuni läbilaskevõimeni 6 miljonit reisijat, lennuliiklusala läbilaskevõime suurendamine ja keskkonna mõjude vähendamine ning lennuvälja pikaajalise arengukava (kuni aastani 2040) uuendamise ettevalmistamine.

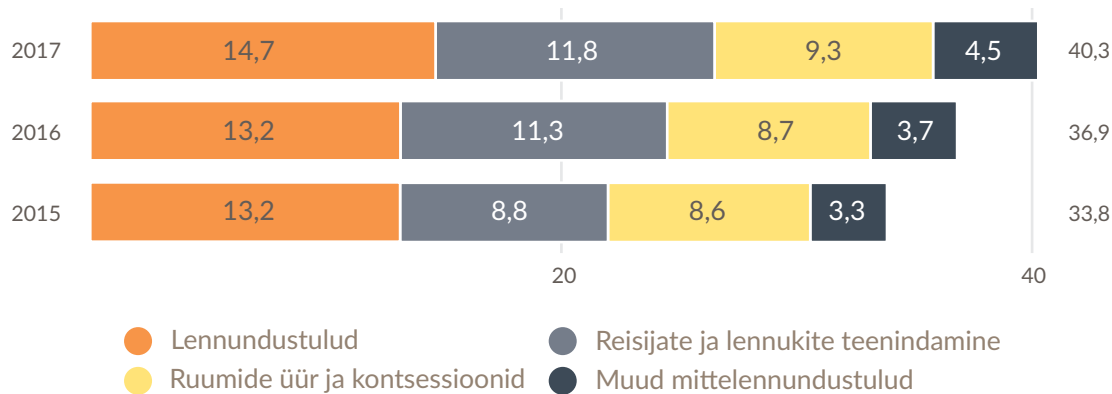
2017. aasta majandustulemused

	tuh EUR	2017	2016	Muutus %
KONTSERNI TÄHTSAMAD MÜÜGI- JA FINANTSNÄITAJAD				
Äritulud kokku		49 934	46 763	7
Müügitulu		40 250	36 897	9
• sh lennundustulu		14 660	13 167	11
• sh mittelennundustulu		25 589	23 730	8
Muud äritulud		9 684	9 866	-2
• sh varade sihtfinantseerimine		3 789	4 352	-13
• sh julgestuse ja pääste sihtfinantseerimine		4 135	3 653	13
• sh regionaalsete lennujaamade sihtfinantseerimine		1 615	1 615	0
• sh muud äritulud		145	246	-41
Ärikasum enne kulumit*		13 921	13 743	1
Puhaskasum		6 464	6 158	5
Rahavood põhitegevusest		15 102	11 343	33
Investeeringud		32 813	25 634	28
Varad aasta lõpus		181 412	155 453	17
Varad aasta lõpus sihtfin.kohustuseta *		120 753	99 058	22
Omakapital aasta lõpus		78 257	71 793	9
Võlakohustused aasta lõpus		32 259	16 857	91
Omakapital/varad aasta lõpus*		65%	72%	
Võlakohustused / ärikasum enne kulumit*		2,32	1,23	
Ärikulud kokku		43 262	40 486	7
• sh kaubad, materjalid, teenused		12 614	11 237	12
• sh mitmesugused tegevuskulud		1 283	1 340	-4
• sh tööjõukulud		17 747	16 015	11
• sh muud ärikulud		579	77	649
• sh põhivara kulum		11 038	11 818	-7

* ei sisalda põhivara sihtfinantseeringut

Tulu

Kontserni Tallinna Lennujaam müügitulu aastal 2017 oli 40,3 mln eurot, olles eelnevast aastast 9% võrra suurem (2016: 36,9 mln eurot). Käibest 36% moodustasid lennundustulud ja 64% mittelennundustulud (2016. aastal: 36% ja 64%).

Kontserni müügitulud 2015-2017, mln eurot

Lennundustulud kokku olid 2017. aastal 14,7 mln eurot (2016: 13,2 mln eurot) ehk 1,5 mln euro (11%) võrra enam, kui 2016. aastal. Tallinna lennujaama reisijate arv oli 19,2% võrra suurem kui 2016. aastal (2017: 2 648 361 ja 2016: 2 221 615) ning lennuoperatsioonide arv 10,7% võrra suurem, kui 2016. aastal (2017: 45 325 ja 2016: 40 938). Reisilendude lennuoperatsioonide arv kasvas 4 626 lennu võrra ehk 14,4%. Lennuoperatsioonid vähenesid kaubalendude osas 8,2%. Keskmise reisijatasu väljuva reisija kohta oli 8,7% madalam kui 2016. aastal (2017: 5,54 eurot, 2016: 6,07 eurot). Reisijate ja lennuoperatsioonide kasv ei kajastunud samas proportsioonis tuludes, kuna rakendame uutele ja kasvavatele liinidele liinitoetusprogrammi meetmeid. 2016. aasta algusest hakkas kehtima uus liinitoetusprogramm 5-aastaseks perioodiks. 2017. aastal kvalifitseerusid mahupõhisele toetusele LOT/Nordica ja Air Baltic.

Regionaalsete lennujaamade osas oli 2017. aastal reisijate arv 14,1% võrra parem kui 2016. aastal (2017: 60 878 ja 2016: 53 360). Selle positiivse kasvu taga olid Kuressaare ja Kärdla lennujaam, kus esimeses kasvas reisijate arv 45% (2017: 19 231 ja 2016: 13 289) ja teises 22% (2017: 9 170 ja 2016: 7 547). Suure kasvu põhjuseks oli 2016. aasta varasuvel toimunud regulaarsete liinilendude katkemine ja vedaja vahetus, mistõttu kujunes reisijate arvu kasv rekordiliseks võrdluses varasema aasta madala baasemega. Lennundustulud regionaalsetes lennujaamades kasvasid 0,04 mln euro võrra (+11,2%) võrreldes 2016. aastaga (2017: 0,404 mln eurot ja 2016: 0,363 mln eurot).

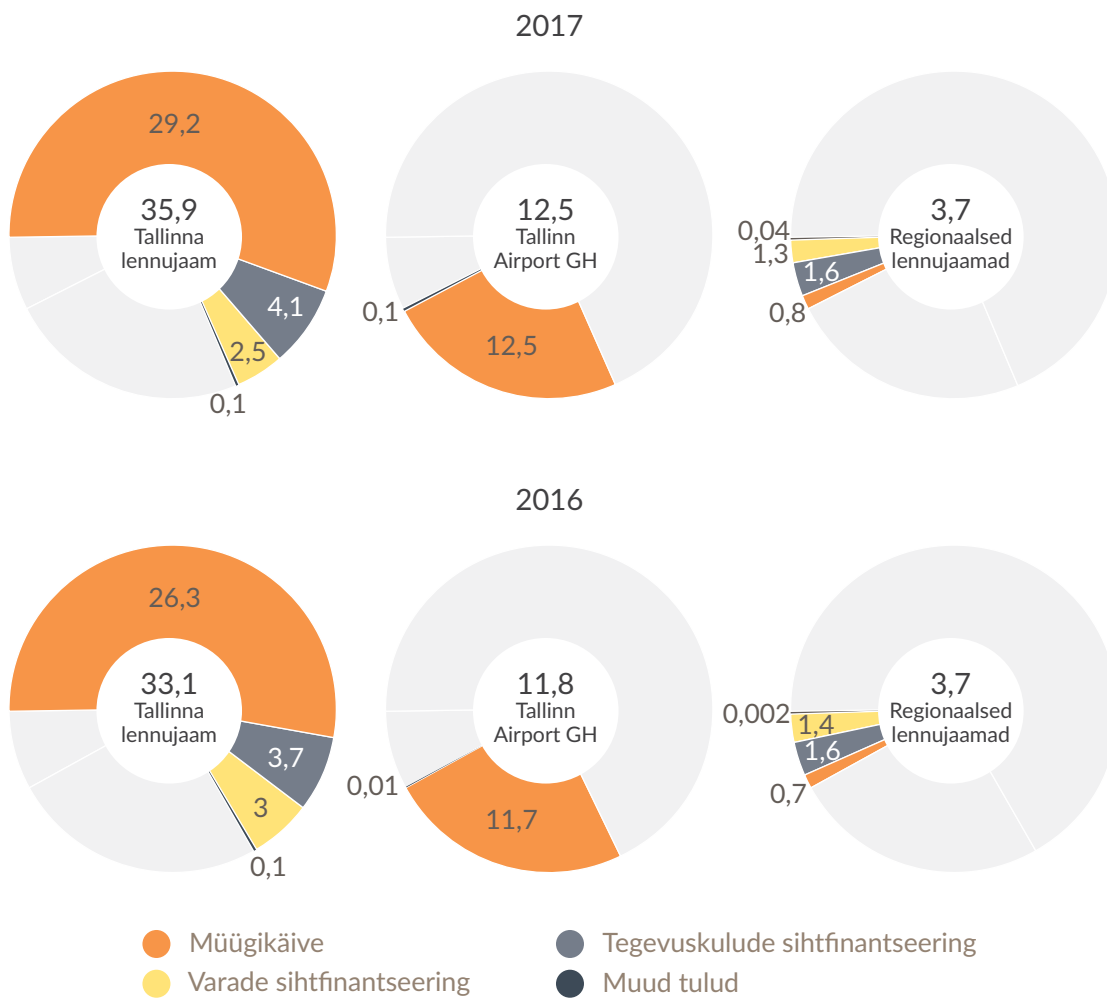
Mittellennundustulud olid 2017. aastal 25,6 mln eurot (2016: 23,7 mln eurot) ehk 8% võrra möödunud aastast suuremad. AS-i Tallinn Airport GH mittellennundustulud kasvasid 6% võrra (2017: 12,5 mln eurot ja 2016: 11,7 mln eurot) ning AS-i Tallinna Lennujaam mittellennundustulud kasvasid 11% võrra. Tallinna lennujaama üheks tulude kasvu põhjuseks oli VIP- ja äriklienditeeninduse tulude suurenemine 0,5 mln euro võrra seoses Eesti EL-i eesistumise perioodiga. Muudest tuludest kasvasid toitlustuse ja valuutavahtuse kontsessioonitulud 20%, autode parkimise teenuse tulud 14% ja kaubanduse kontsessioonitulud 7% võrreldes eelmise aastaga.

Tallinn Airport GH puhul oli jäätörjetulude osas kahanemine 0,4 mln võrra ehk 13%. Vastavad tulud olid 2,4 mln eurot (2016: 2,8 mln eurot). See tululiik on otseselt sõltuv ilmastikutingimustest ja seega aastate lõikes varieeruv. Muu müügikäive, välja arvatud jäätörjetulud, kasvas 12% (2017: 10,0 mln eurot ja 2016: 9,0 mln eurot). Tulude kasvu peamisteks põhjusteks oli suurenenud lennuoperatsioonide arv.

Muud äritulud olid 2017. aastal 9,7 mln eurot (2016: 9,9 mln eurot) ehk 2% võrra möödunud aastast väiksemad. Riigilt saadav sihtfinantseering lennundusjulgestuse ja päästekulude katmiseks jäi samale tasemele (2017 ja 2016: 4,1 mln eurot). 2016. aastal eraldati sellest 3,6 mln eurot tegevuskulude katmiseks ning 0,5 mln eurot investeeeringuteks. Investeeeringuteks saadud osa ei kajastu erinevalt tegevuskulude sihtfinantseerimisest tuluna tingimuste täitmisel, vaid sihtfinantseeritud põhivara amortisatsiooniperioodi jooksul. Riigilt saadav sihtfinantseering regionaalsete lennujaamade tegevuskuludeks jäi ka samale tasemele (2017 ja 2016: 1,6 mln eurot). Varade sihtfinantseerimise tulud olid 2017. aastal 0,6 mln euro võrra väiksemad (2017: 3,8 mln eurot ja 2016: 4,4 mln eurot), sest sihtfinantseerimisega soetatud põhivara väärtus amortiseerus ja koos sellega ka sihtfinantseering.

Kontserni tulud kokku olid 49,9 mln eurot (2016: 46,8 mln eurot). Kontserni tulude arvestamisel on maha lahutatud kontserni sisesed tehingud summas 2,2 mln eurot. Kasv 3,2 mln eurot ehk 6,8% võrreldes eelneva aastaga. Tuludest 81% moodustas müügikäive ja 19% muud äritulud (2016: 79% ja 21%).

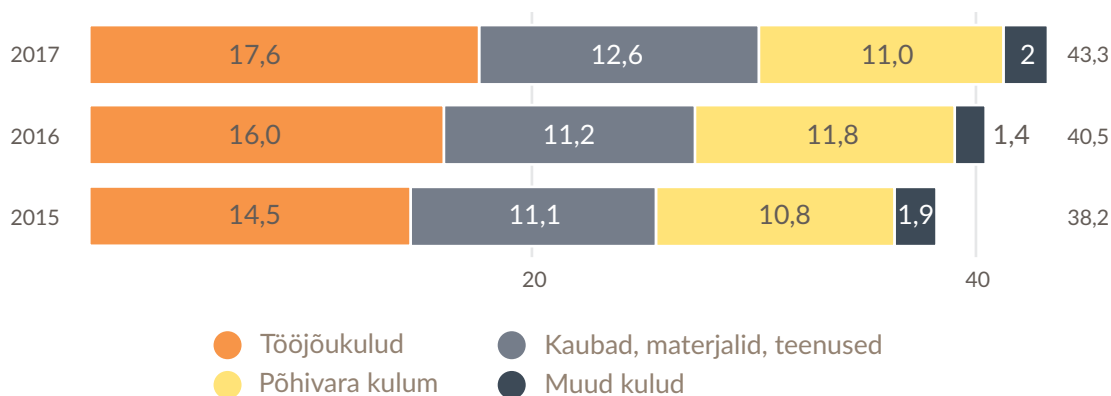

Tulude jagunemine 2016-2017, mln eurot

Kulu

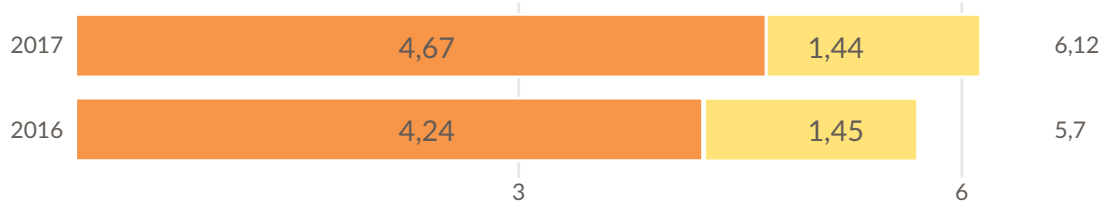
Kontserni kulud kokku olid 43,3 mln eurot (2016: 40,5 mln eurot). Kasv 2,8 mln eurot ehk 6,9%. Tööjõukulude kasv oli 1,6 mln eurot ehk 9,8% (2017: 17,6 mln eurot ja 2016: 16,0 mln eurot). Põhivara kulum oli 2017. aastal 11,0 mln eurot (2016: 11,8 mln eurot), vähenemine 0,8 mln eurot ehk 6,6%. Kulude grupi kaubad, materjalid ja teenused kulud kasvasid võrreldes 2016. aastaga 1,4 mln euro võrra (2017: 12,6 mln eurot ja 2016: 11,2 mln eurot). Sealhulgas sisseostetud lennundusjulgestuse teenuse kulud olid 3,4 mln eurot (2016: 3,1 mln eurot), kasv 0,3 mln eurot ehk 10,5%. Muud ärikulud kokku olid 0,6 mln eurot (2016: 0,1 mln eurot). Siin all kajastati 0,5 mln euro väärtuses Nordica nõuet Tallinn Airport GH vastu seoses kahe kindlustusjuhtumiga. Kindlustusega seotud kohustus kajastati 2017. aastal kui tekkis nõue. Tulu kajastatakse aastal, kus kindlustus nõude hüvitab. Hüvitatav lõplik kahjsumma selgitatakse välja menetluse tulemusena.

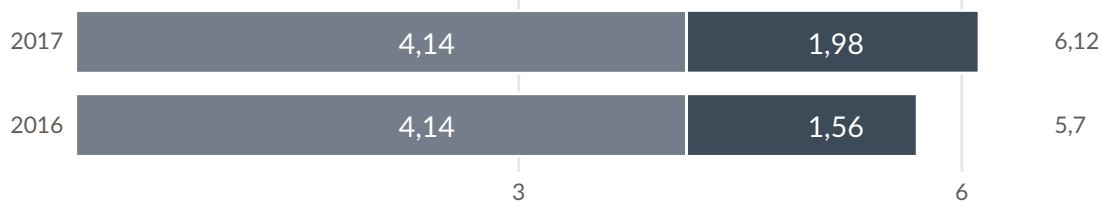
Kontserni kulud 2015-2017, mln eurot

2017. aastal olid Tallinna lennujaamas erivajadustega seotud reisijate teenindamise kulud 0,35 mln eurot (2016: 0,28 mln eurot). Kulud suurenesid 0,07 mln euro võrra, sealhulgas tööjõukulud 0,03 mln euro võrra ning eritransporditeenuse sisseostu kulu 0,04 mln euro võrra.

Riigi sihtfinantseering julgestuse ja päästekulude katmiseks oli 2017. aastal 4,1 mln eurot sarnaselt 2016. aastaga. Samas AS-i Tallinna Lennujaam jaoks kasvasid kulud 0,4 mln euro võrra, ehk 7,3%. 2017. aastal olid need kulud kokku 6,1 mln eurot (2016: 5,7 mln eurot). Seega, kui 2016. aastal kattis AS Tallinna Lennujaam julgestuse ja päästekulusid 1,6 mln euro ulatuses, siis 2017. aastal juba 2,0 mln euro ulatuses.

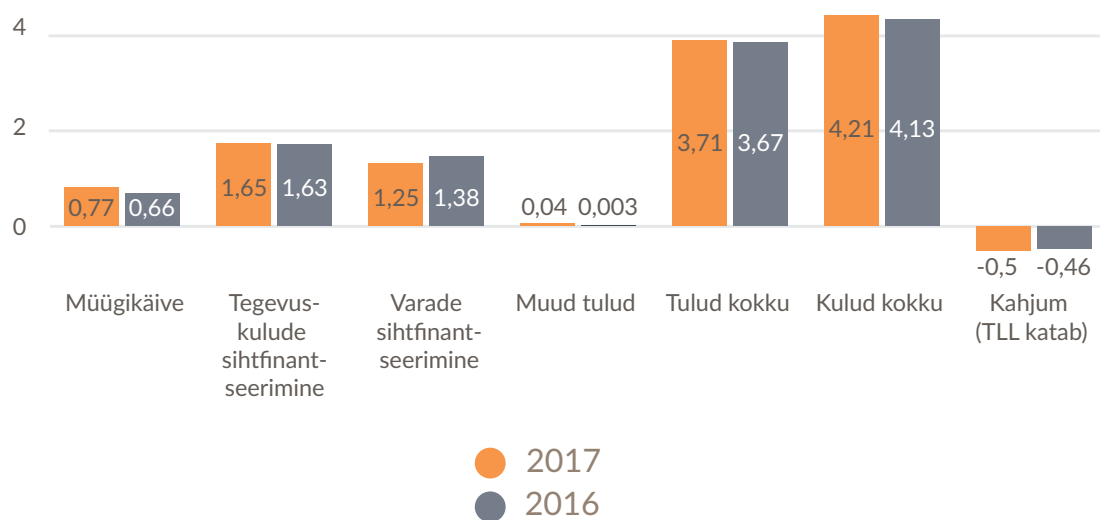
Tallinna lennujaama julgestuse ja päästekulud 2016-2017, mln eurot

Tallinna lennujaama julgestuse ja päästekulude katmine 2016-2017, mln eurot

- Julgestuse kulud
- Päästekulud
- Riigi sihtfinantseering
- Tallinna lennujaam katab

Regionaalsete lennujaamade tulud kokku olid 2017. aastal 3,7 mln eurot (2016: 3,67 mln eurot), kasv võrreldes eelneva aastaga 0,04 mln eurot ehk 1,1%. Müügitulud kasvasid 0,1 mln eurot ehk 17,1% ning varade sihtfinantseerimine vähenes 0,1 mln eurot ehk 9,6%. Riigi poolt kaeti tegevuskulusid sihtfinantseeringuna 1,6 mln euro ulatuses, nagu ka 2016. aastal. Regionaalsete lennujaamade kulud kokku olid 4,2 mln eurot (2016: 4,1 mln eurot), kasv 1,9%. Kahjum kokku oli 0,5 mln eurot (2016: 0,5 mln eurot).

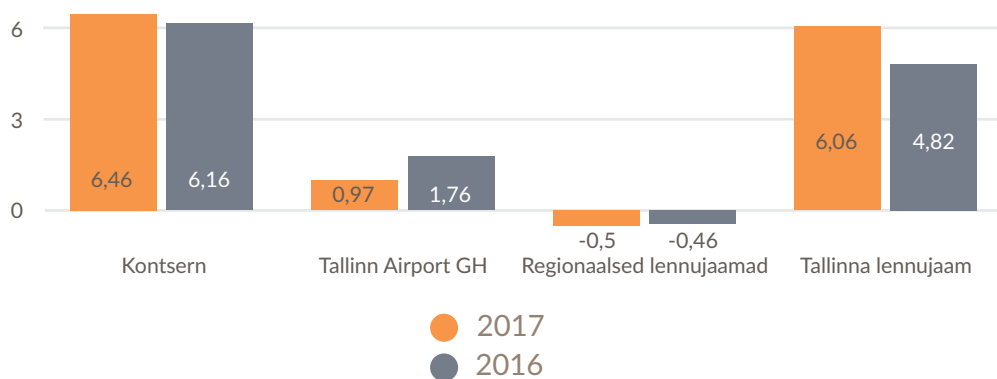
Regionaalsed lennujaamad kokku 2016-2017, mln eurot

Tulem

Ärikasum enne põhivara kulumit ja finantstulemit (EBITDA) oli 13,9 mln eurot, olles 0,2 mln euro võrra eelnevast aastast enam. Ärikasum (EBIT) oli 2017. aastal 6,7 mln eurot (2016: 6,3 mln eurot). Seega suurenemine 0,4 mln eurot ehk 6,3%. Põhjuseks, et äritulud kasvasid ärikuludega võrreldes 0,4 mln euro võrra enam: äritulud kasvasid 3,2 mln eurot ja ärikulud kasvasid 2,8 mln eurot võrreldes 2016. aastaga.

Finantskulud olid 2017. aastal 0,2 mln eurot (2016: 0,1 mln eurot). Sealhulgas laenude ja võlakirjade intressikulud olid 0,26 mln eurot ning kasum tuletisinstrumentide ümberhindluselt oli 0,06 mln eurot.

Kontserni kasum aastal 2017 oli 6,5 mln eurot, olles eelnevast aastast 0,3 mln euro ehk 5,0% võrra suurem (2016: 6,15 mln eurot). Tulud kokku oli 2017. aastal 3,2 mln euro võrra suuremad, kulud kokku oli 2,8 mln euro võrra suuremad, mis annab positiivse tulemi 0,4 mln eurot. Finantskulud olid 0,1 mln euro võrra suuremad.

Kontserni kasum 2016-2017, mln eurot

Bilanss

Bilansimaht kokku 2017. aasta lõpuks oli 181,4 mln eurot (2016: 155,5 mln eurot). Seega on bilansimaht kasvanud 26,0 mln eurot ehk 16,7%. Varade poole peal on kasvanud materiaalne põhivara 20,1 mln euro võrra, raha ja ekvivalendid on suurenenud 5,4 mln euro võrra ning nõuded on vähenenud 1,1 mln euro võrra. Passiva poole peal on kohustused suurenenud 19,5 mln eurot ehk 23,3% ning omakapital suurenenud 6,46 mln eurot ehk 9,0%. Omakapital on suurenenud 2017. aasta puhaskasumi võrra. Omakapitali ja kohustuste osakaal passivas on muutunud nii, et kohustuste osakaal on kasvanud 57% peale (2016: 54%) ja omakapitali osa vähenenud 43% peale (2016: 46%).

Rahavood

Kontserni rahajääk 2017. aasta alguse seisuga oli 8,7 mln eurot. Rahavoog põhitegevusest 2017. aastal oli 15,1 mln eurot (2016: 11,8 mln eurot), rahavoog investeerimisest -33,6 mln eurot (2016: -20,4 mln eurot) ning rahavoog finantseerimisest 24,0 mln eurot (2016: 2,1 mln eurot). Kontserni rahajääk 2017. aasta lõpu seisuga oli 14,1 mln eurot. Seega rahajäägi suurenemine 5,4 mln eurot ehk 62% võrra.

Kontsern tasus laene kokku 4,55 mln eurot. 2017. aasta lõpu seisuga oli laenujääk 32,2 mln eurot, sealhulgas Pohjola laen 4,7 mln eurot, võlakirjad 7,5 mln eurot, Põhjamaade Investeerimispanga (NIB-i) laen 10,0 mln eurot ja Euroopa Investeerimispanga (EIB) laen 10,0 mln eurot. NIB-i laen (Tallinna lennujaama reisirterminali ja lennuliiklusala rekonstrueerimise jaoks aastatel 2007-2008), mille jääk oli 2016. aasta lõpus 3,6 mln eurot, sai 2017. aastal tagasi makstud.

2016. aasta detsembris sõlmis kontsern kaks laenulepingut: EIB-lt laenatakse 30 mln eurot ja NIB-lt laenatakse 24 mln eurot. Laenudega rahastatakse Tallinna lennujaama lennuliiklusala laiendus- ja uuendustöid ning parkimismaja ehitust. 2017. aastal saadi laenu kummaltki pangalt 10,0 mln eurot. 2018. aastal on kontsern planeerinud laenu võtta EIB-lt 10,0 mln eurot ja NIB-ilt 14,0 mln eurot. 2019. aastal on plaanis EIB-lt laenu võtta 10,0 mln eurot.

Investeeringud

Kontsern investeeris 32,8 mln eurot, sellest Tallinna lennujaam 31,4 mln eurot, regionaalsed lennujaamad 0,2 mln eurot ja AS Tallinn Airport GH 1,2 mln eurot.

Tallinna lennujaama kõige olulisem projekt oli 2016. aastal alanud lennuliiklusala laiendamine ida ja lõuna suunal, kuhu investeeriti 2017. aastal 15,3 mln eurot (2016: 16,6 mln eurot). Ühtekuuluvusfondi poolne sihtfinantseering projektile 2017. aastal oli 8,5 mln eurot (2016: 6,7 mln eurot).

Teised suuremad investeeringud olid:

- valmis Tallinna lennujaama reisiterminali lõuna-ala laiendus maksumusega 4,8 mln eurot; 2016. aastal oli investeering 0,6 mln eurot, kokku projekt 5,4 mln eurot
- maade soetus 3,0 mln euro eest, et ehitada uusi kaubaterminale
- Tallinna lennujaamas valmis õhusõidukite värvimisangaar, mille ehitamine maksis 2,4 mln eurot; angaar anti kasutusrendi tingimustel kasutada AS-le Magnetic MRO
- seoses Tallinna lennujaama parkimismaja ehituse ettevalmistusega (ehitamine toimub 2018. aastal), valmis reisiterminali lõunapoolse otsa juures ringristmik, kulud kokku seoses selle projektiga olid 1,7 mln eurot
- Tallinna lennujaama reisiterminali uuele julgestuskontrolli alale osteti 5 uut kontroll-liini maksumusega 1,1 mln eurot
- Tallinn Airport GH ostis jäätõrjemasina maksumusega 0,8 mln eurot

Kasvame koos

ETTEVÖTTE TEGEVUS

Lennuliiklus

Lennuliiklus aastal 2017

2017. aastat iseloomustas nii Eesti kui ka Euroopa tasandil positiivne majanduskonjunktuur, mis tõi lennunduses kaasa erakordse kasvutrendi. Tarbijate kindlustunne ja sissetulekud on kasvanud ning jätkuvalt soodsad piletihinnad on muutnud lendamise kättesaadavaks ka segmendile, kelle võimalused reisimiseks olid varem piiratumad. Soodne makrokeskkond toetas nõudlust kogu aasta vältel, mille tulemusel saavutas Tallinna lennujaam taas kõikide aegade parima tulemuse. Reisijate koguarv kerkis 2 648 361 reisi-jani, kasvades võrreldes aastatagusega 19,2%. Euroopas tervikuna kasvas reisijate arv keskmiselt 8,5% (ACI Europe).

Tallinna lennujaam

Reisijad

Reisijate arvu kasv Tallinna lennujaamas püsis esimesel poolaastal keskmiselt 16% juures, kerkides aasta teises pooles Eesti ELi eesistumise toel 19,2 protsendini. Kokku läbis Tallinna lennujaama 427 tuhat reisijat rohkem kui aasta varem. Kõige enam mõjutas reisijate arvu Nordica 2016. aasta novembris alanud strateegiline koostöö LOT Polish Airlines'iga, mille tulemusel kasvas Nordica reisijate arv 68%, 370 tuhandelt reisijalt 620 tuhandele. Seega lisandus ainuüksi Nordica lendudele enam kui veerand miljonit reisijat, millega ettevõtte kasvatas oma turuosa 23 protsendile, kindlustades turuliidri positsiooni. Nordicaga konkureerides kasvas Air Balticu reisijate arv 22%, tagades vedajale 15 protsendilise turuosa. Lennufirmade turuosad on Tallinna lennujaamas jaotunud üsna ühtlaselt, viiel suuruselt järgmisel lennufirmal on enam-vähem sarnased turupositsioonid. See tähendab lennujaama jaoks paremat riskide jaotust ning pakub paremat kaitset ettenägematute sündmuste eest. Regulaarlende teenindas kokku 16 lennufirmat, sh odavlennufirmad, mis teenindasid kokku 14% reisijatest. Eesti ELi eesistumise mõju kohalikule lennundusturule oli hinnanguliselt 48 tuhat reisijat.

	2017	2016	2015	2014	2013
REISIJAD					
Reisijaid kokku	2 648 361	2 221 615	2 166 820	2 017 371	1 958 801
• Sh siselendudel	25 255	18 079	20 271	17 441	19 274
• Sh välislendudel	2 345 240	2 203 536	2 146 549	1 999 930	1 939 527
• Sh ümberistujaid	43 945	25 678	55 960	47 034	72 270
• Sh pööringutel	0	0	9 369	14 161	14 687

Reisijate arv Tallinna lennujaamas 2013-2017

Aastaga lisandus regulaarlendudele 17% istekohti ja 18% vastavaid reisijaid, mis näitab nõudluse ja pakkumise head tasakaalu. Regulaarlendude keskmine täituvus oli 69% (2016: 68%).

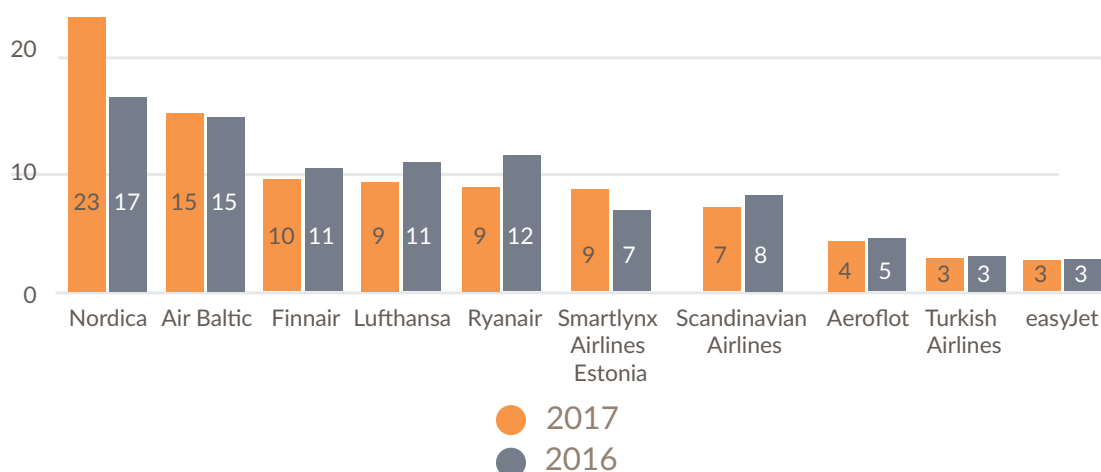
Peamised sihtkohtad möödunud aastal olid endiselt suurimad sõlmjaamad – Helsingi, Frankfurt ja Riia. Aastaringelt oli Tallinnast võimalik lennata 25 sihtkohta, sealhulgas ka Kärdlasse ja Kuressaarde. Koos hooajaliste suveliiniidega oli tipphetkel valikus 36 sihtkohta. Uute sihtkohtadena lisandusid Peterburi, Göteborg ja Hamburg, Euroopa suurimast lennujaamast Heathrowst Londonis alustas Tallinnasse lendamist Suurbritannia lennundushiiglane British Airways.

Tšarterlendude reisijate arv kasvas aastaga 31%, mida soodustas stabiliseerunud julgeolekuolukord Türgi ja Egiptuse puhkusepiirkondades. Lisaks neile riikidele

toimused tšarterlennud peamiselt Kreeka, Bulgaaria ja Hispaania puhkusesihtkohtadesse. Tellimusreiside turu suurim vedaja oli SmartLynx Estonia, mis kasvatas aastaga reisijate mahtu 50% ja teenindas 80% tšarterreisijatest. Lennujaama üldisest reisijate arvust moodustasid tšarterreisijad 11%.

Tallinna lennujaam ootab reisijate arvu kasvu jätkumist ka 2018. aastal, sest lisandub täiendavaid ühendusi olemasolevatesse sihtkohtadesse Londonisse, Kiievisse ja Kopenhaagenisse ning uute sihtkohtadena lisanduvad Malta, Paphos Küprosel, Ohrid Makedoonias ning Constanta Rumeenias.

Regulaarlendude reisijad moodustasid kõigist reisijaist 89%. Regulaarliinide esikolmik on olnud sama viimasel viiel aastal. Aastaringelt opereeriti 25 liini, sh uued liinid Göteborgi ja Peterburi. Koos hooajaliste sihtkohtadega oli lennuplaanis 36 liini, 2016. aastal opereeriti vastavalt 23 ja 34 liini. Erinevatel kuudel teostas regulaarlande kokku 16 erinevat lennufirmat.

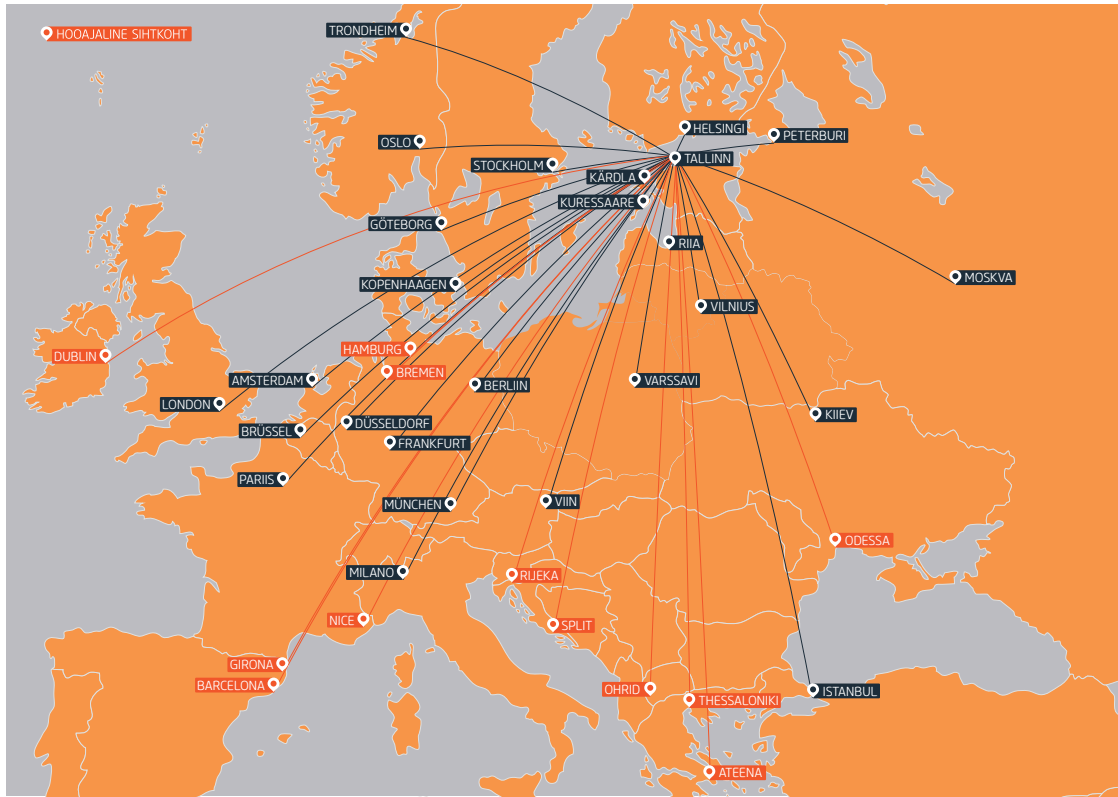
Lennufirmade turuosad 2016-2017

Lennuoperatsioonid

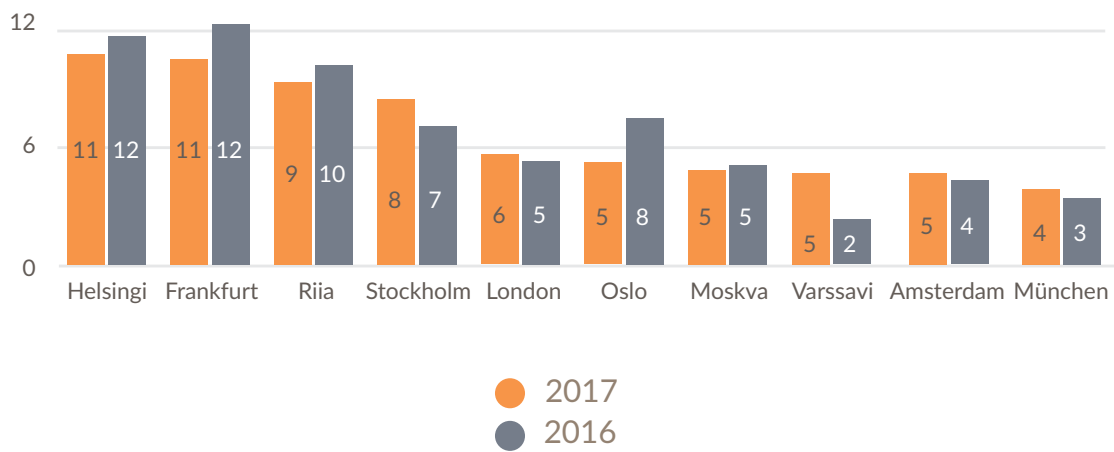
Kokku toimus Tallinna lennujaamas 2017. aastal 45 325 lennuoperatsiooni, mis on eelmise aastaga võrreldes 4 387 lennuoperatsiooni rohkem.

	2017	2016	2015	2014	2013
LENNUOPERATSIOONID					
Kokku	45 325	40 938	41 513	37 791	37 856
● Sh reisilendudel	36 856	32 230	32 058	28 936	28 662
● Sh kaubalendudel	1 662	1 810	1 803	1 817	1 868
● Sh mitteäriistel lendudel	6 807	6 898	7 652	7 038	7 326

Lennuoperatsioonid 2013-2017

Liinivõrgustiku kaart. Suvi 2017

Sihtkohtade turuosad Tallinna lennujaamas 2016-2017

Kaup

Põhiosa (68%) teenindatud kaubakoguste mahust moodustasid kullerpostiveod (2016: 49%). Mitteregulaarsetel kaubalendudel veetud kaubakogused on vähenenud alates 2014. aasta lõpust ning need moodustasid eelmisel aastal vaid 18% kõikidest kaubaveedudest (2016: 40%).

	2017	2016	2015	2014	2013
KAUP					
Kokku	11 345	13 940	16 156	19 860	20 941
• Sh post	2 096	1 886	1 762	1 782	1 620
• Sh lennukaup	9 249	12 054	14 394	18 078	19 321

Kaup ja post 2013-2017 Tallinna lennujaamas (tonni)

Regionaalsed lennujaamad

AS-i Tallinna Lennujaam ülesanne on tagada Kärkla, Kuressaare, Tartu ja Pärnu lennujaamade ning Kihnu ja Ruhnu lennuväljade ohutu käitamine, mis võimaldaks seal jätkata avaliku liiniveo ja vajadusel teiste lendude teenindamist. Käitame regionaalseid lennujaamu Eesti erinevate piirkondade majanduskeskkonna arengu toetamiseks riigilt saadud sihtotstarbelise toetuse ulatuses ning täiendavalt ka kontserni omavahendeid kasutades. 2017. aastal oli regionaalsetel lennuväljadel lennuvälja- ja aeronavigatsiooniteenus tagatud nii regulaarlendudele, kui ka erakorralise meditsiini-, keskkonnaseire-, õppe-, riigikaitse-, ning muudele lendudele.

Lennuliiklus

Lennuoperatsioonide arv regionaalsetes lennujaamades sõltub eelkõige regionaalpoliitika ning riigipoolsest regulaarlendude tellimusest. Nii Kuressaare kui ka Kärkla lennujaama reisijate arvu mõjutas 2016. aasta varasuvel toimunud regulaarsete liinilendude katkemine ja vedaja vahetus, mistõttu kujunes reisijate arvu kasv rekordiliseks võrdluses varasema aasta madala baastasemega.

Uue reisijate arvu rekordini jõudis Tartu lennujaam, mis on ainus piirkondlik jaam, kuhu lendab rahvusvaheline regulaarliin. Reisijate arv vähenes Kihnu-Pärnu lennuühenduse lõpetamise tõttu nendes lennujaamades.

	2017	2016	2015	2014	2013
REISIJAD					
Tartu	30 292	29 594	21 117	14 493	13 717
Kuressaare	19 231	13 289	14 458	13 665	13 163
Kärdla	9 170	7 547	8 029	7 750	10 222
Pärnu	856	1 196	2 067	2 752	3 538
Kihnu	0	319	1 188	1 968	2 434
Ruhnu	1 329	1 415	1 239	1 299	1 214

Reisijate arv regionaalsetes lennujaamades 2013-2017

Lennuoperatsioonide arv piirkondlikes lennujaamades sõltub paljuski regionaalpoliitika-
kast. Võrreldes teiste jaamadega tõstavad Tartu lennujaama operatsioonide arvu märga-
tavalt Eesti Lennuakadeemia õppelennud.

	2017	2016	2015	2014	2013
LENNUOPERATSIOONID					
Tartu	5 074	4 727	5 052	5 173	5 159
Kuressaare	2 222	1 883	2 148	2 342	2 073
Kärdla	1 528	1 233	1 460	1 305	1 340
Pärnu	1 066	1 017	1 326	914	1 465
Kihnu	74	198	400	538	754
Ruhnu	487	518	470	490	540

Lennuoperatsioonide arv regionaalsetes lennujaamades 2013-2017

Tartu lennujaam

Tartu lennuväljal toimus 2017. aastal 5 074 (2016: 4 727) lennuoperatsiooni ning teinidati kokku 30 292 (2016: 29 594) reisijat, mis on uus Tartu lennujaama reisijate arvu rekord.

Rekonstrueerisime lennukikütuse tankla, mis sai nõuetele vastava perimeetriaia ning varikatuse. Tänu sellele vähenes võimaliku keskkonnareostuse võimalus ning paranes tankla kasutusmugavus. Paigaldasime päästeteenistuse depoosse hüdrandi, misjärel tekkis võimalus täita lennujaama päästeautot ning hooldada päästevarustust depoos. Lisaks sellele tekkis lennujaama terminalihoone lõunapoolsele küljele lisa veevõtukoht, mis tõstab üleüldist tuleohutuse taset. Värske ilme sai peale remonti terminali avatud ala ootesaal.

Lennuvälja seadmetest uuendasime lennuraja haardeteguri mõõtmise juhtimissüsteemi. Uuendamise järel paranes oluliselt selle kasutusmugavus ning mõõtmistäpsus, näiteks on võimalik kuvada mõõtmistrajektor, kust on täpselt võimalik välja võtta libedad lõigud, libeduse summaarne protsent kogu raja pikkusest jne. Lisaks on automaatselt digitaalselt dokumenteeritud kõik haardeteguriga tehtud hooldusprotseduurid ning mõõtmisprotokollid.

Koos erinevate riiklike ametkondadega viisime läbi lennupäästeõppuse, mille eesmärk oli harjutada ja kontrollida Tartu lennujaama päästeteenistuse tegutsemisvõimekust ja valmisolekut reageerida päästesündmusele. Samuti kontrollida lennuõnnetuse lahendamist väljaspool lennuvälja territooriumit koostöös teiste ametkondade ja ettevõtetega.

Põnevaks sündmuseks oli ka maailma ühe suurema transpordilennuki Boeing C-17 Globemaster III teenindamine Tartu lennuväljal.

Koostöös Eesti Kaitsetööstuse Liidu ja Kaitseministeeriumiga ning Tankent Link-ga toimus ainulaadse messi „Electronic Warfare and Military Cyber Live” läbiviimine maailmas. Sarnast live demo pole varem selles valdkonnas korraldatud.

Tartu lennujaamas toimus 2017. aastal reisijaküsitlus ajavahemikel 4.–28. mai ja 30. juunist 31. augustini. Koguti 527 vastust ning küsitluses osales keskmiselt 16% küsitluse perioodil lennujaama läbinud reisijatest. Küsitluse tulemusel selgus, et reisijate hulgas oli meeste ja naiste suhe praktiliselt võrdne, keskmine reisija vanus oli 25–34 aastat (27,5% kõigist küsitletutest) ning 62% reisijatest olid nooremad kui 45 aastat. Küllastuse põhjusena toodi kõige rohkem välja töö või äri 37%; puhkus 34% ja sugulaste ning sõprade külustus 23%.

Kärdla lennujaam

2017. aastal toimus Kärdla lennuväljal 1 528 (2016: 1 233) lennuoperatsiooni ja teenindati 9 170 (2016: 7 547) lennureisijat. Valdava osa – 8 566 reisijat ehk 93,4% lennureisijate koguarvust – moodustasid regulaarliini teenindava vedaja kliendid. Lennuoperatsioonide ja reisijate arvu kasv võrreldes eelmise aastaga on seotud liinilende teostava vedaja Transaviabaltika stabiilse tegutsemisega. Ära jäi 30 lendu, millest 29 oli põhjustatud ilmastikuoludest ja vaid üks lend jäi ära tehnilistel põhjustel. Hilinemisi oli 19, millest 17 oli põhjustatud ilmastikutingimustest, 1 lend hilines tehnilistel põhjustel ja 1 lend hilines eelmisest sihtkohast väljumisel.

Detsembris teenindas neljal päeval Tallinna-Kärdla liini 40-kohaline ATR 42, mille sobivust Transaviabaltika katsetas, teostamaks regulaarlide Kärdlasse.

Vahejuhtumeid oli 8 – maapealseid 5 ning lindude/loomadega 3.

Suurematest projektidest lõppes perimeetriaia rekonstrueerimine, mille tulemusel on lennuväljal tagatud suurem lennuohutus.

2017. aasta alguses saime lennuvälja kaitsevööndis takistuste piirangupinna tagamiseks kinnisasja omanikelt nõusoleku metsa raadata.

Moderniseeriti lennuväljal hõõrdeteguri mõõtmiseks kasutatav skidomeeter, millele paigaldati uus tarkvara, mis võimaldab juhtmevaba ühenduse kaudu edastada andmeid elektrooniliselt.

2018. aastaks kavandatud tegevustest on esmatähtis lennuraja katmine uue asfaltkattega, mille käigus uuendatakse ka raja markeeringut. Samuti on plaanis tuledesüsteemi korrastamine, mille käigus tuuakse lähenemistuled raja 32 läveni (freesitakse asfaldi sisse) ja teisaldatakse PAPI tuled. Sellega luuakse eeldused GNSS lähenemisprotseduuride teostamiseks. Antud investeeringuks on riik eraldanud sihtotstarbelise eraldise summas 1 miljon eurot.

Pärnu lennujaam

Pärnu lennuväljal toimus 2017. aastal 1 066 (2016: 1 017) lennuoperatsiooni ning teenindati kokku 856 (2016: 1 196) reisijat, kellest 725 olid Ruhnu regulaarlendudel. Reisijate arvu vähenemine oli tingitud Kihnu regulaarlendude lõpetamisest.

Regulaarlennud Ruhnu-Kuressaare liinil toimusid 01. oktoobrist kuni 30. aprillini. Lennuväljast tingitud lendude hilinemisi ei olnud, küll aga põhjustas neid muutlik ilm.

Suvekuudel kasutasid lennuvälja peamiselt eralendurid ja kasutatavate õhusõidukite maandumismass jäi üldjuhul alla 2700 kg.

Teostasime jooksvat lennuraja, ruleerimistee ja perrooni vuukide remonti.

Suvel toimus Eesti Langevarjuklubi korraldatav rahvusvaheline langevarjulaager Parasummer, mis uudisena korraldas ka ühe huvilistele avatud päeva, kus oli võimalik lähemalt tutvust teha langevarjuspordi ja õhusõidukitega. Ilm soosis langevarjulaagrit ja nädala jooksul sooritati 263 õhkuõusu ja 2898 langevarjuhüpet.

Igal suvel on toimunud ka rahvusvaheline autode ja mootorrataste kiirendusvõistlus Speedest Legends, mille korraldaja on olnud MTÜ Mootorispordi Arendamise Keskus. 2017. aastal toimus lisaks veel kaks väiksemat kiirendusvõistlust. Kiirendus- ja driftiüritusi oleks toimunud veelgi, kuid kahjuks takistas neid lennuraja halb kvaliteet.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium eraldas 20 miljonit eurot Pärnu lennuvälja rekonstrueerimiseks aastatel 2018-2020. Projekti ettevalmistustöödega on alustatud ning planeeritud on põhjalikult uuendada lennurada mõõtmetes 2000 × 30 meetrit, rajada uus ruleerimistee ning laiendada perrooni. Samuti on plaanis uuendada side- ja elektrivarustust, laiendada reisiterminali ja rajada uus hooldeteenistuse hoone. Rekonstrueerimise eesmärk on võimaldada jälle maanduda 70-kohalistel lennukitel, et teenindada kohaliku turismisektori klientide tellimuslendudega.

Augustis uuendas Lennuamet Pärnu lennuvälja sertifikaati ning väljastas uue sertifikaadi kehtivusega kuni 31.08.2020.

Mittelennundustulude kasvatamine õnnestus ainult ürituste korraldamise osas. Rendipindade klientuur vähenes. Klientide hulga suurendamine on keeruline lennuvälja kauguse tõttu linnast. Mõju avaldab ka parema kvaliteediga rendipindade hulk Pärnus, puudulik bussiühendus, osade pindade paiknemine piiratud ligipääsuga territooriumil.

Kihnu lennuväli

2017. aastal toimus Kihnu lennuväljal 74 (2016: 198) lennuoperatsiooni ning ühtegi reisijat ei teenindatud (2016: 319).

Langevarjusportlased jõudsid ka Kihnu saarele, kus veedeti neli hüppepäeva 30 õhkutõusu ja ligikaudu 250 langevarjuhüppega. Regulaarlendused Kihnus ei toimunud. Teenindati esmaabilendused ja külalisi väikelennukitel.

Terviseamet rajab Kihnu saarele helikopteri maandumisplatsi esmaabilendude teenindamiseks, mida hakkab haldama Kihnu vald. Et võimaldada platsi rajamiseks lennuohutuse ja kommunikatsioonide seisukohast parim paik, oli vaja sealne lennurada 15–33 püsivalt sulgeda.

Kuressaare lennujaam

2017. aastal toimus Kuressaare lennuväljal 2 222 (2016: 1 883) lennuoperatsiooni ja teenindati 19 231 (2016: 13 289) reisijat, reisijate arvu kasv võrreldes 2016. aastaga 44,7%. Regulaarlennde oli 1 455, tšarterlennde 56 ning muid lende 711.

Tšarterlendudega Visbyst ja Soomest toodi reisijaid Kuressaarde spaadesse puhkama. Saarte Mängudele Visbyisse lendasid saarlased Nordica tšarterlennuga Kuressaarest. Ooperipäevadele saabusid Saksa teatri orkestrandid ja näitlejad korraga kahe Air Balticu tšarterlennuga. Juulis külastasid Kuressaare lennujaama 15 unikaalset väikelennukit Šveitsist. Samal ajal külastasid neli Rootsi unikumlennukit Kuressaare lennujaama tankimise eesmärgil. Augustis toimusid Kuressaare lennuväljal kahe päeva jooksul Ameerika ründelennukite A-10 õppused koos tankurlennukiga C130.

Erakordne oli vanahärra William M. Charney, kes taastas oma vanalennuki Uus-Meremaal ja lendas sellega ümbermaailmareisi käigus tagasi koju USA-sse, peatudes ka paar päeva Saaremaal.

Suve jooksul külastas meid mitu korda ka Soome lennudeveteranide ühingule kuuluv unikumlennuk DC-3.

Investeeringutest oli suurim hooldeteenistuse hoonete viimine õhk-vesi küttele.

Ruhnu lennuväli

2017. aastal toimus Ruhnu lennuväljal 487 (2016: 518) lennuoperatsiooni ning teenindati 1 329 (2016: 1 415) reisijat. 2017. aastal remonditi Ruhnu lennujaamahoone.

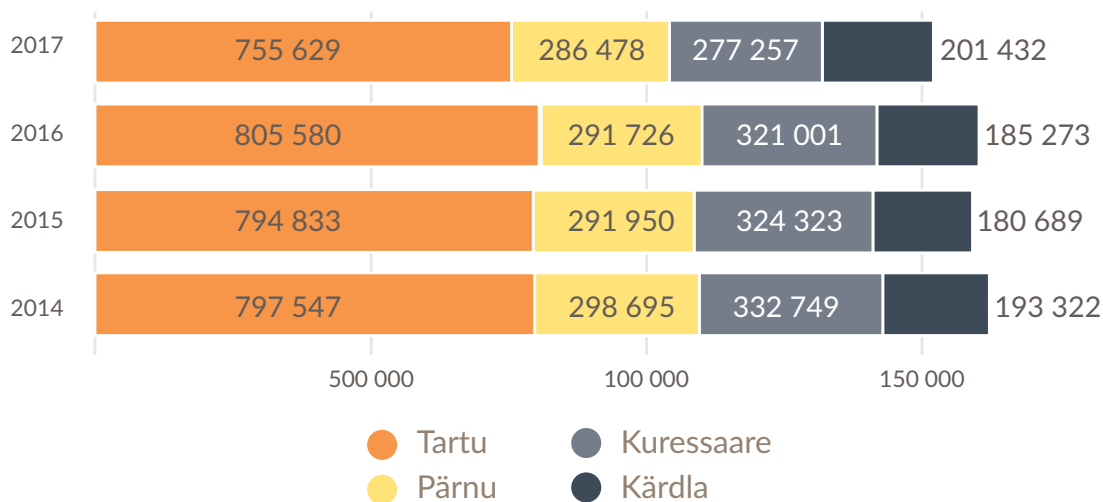
Keskkonnanäitajad regionaalsetes lennujaamades

Meie keskkonnapoliitika põhimõtetega ja keskkonnakava eesmärkidega arvestavad ka regionaalsed lennujaamad, sest keskkonnajuhtimissüsteem ISO 14001 on juurutatud kogu ettevõttes.

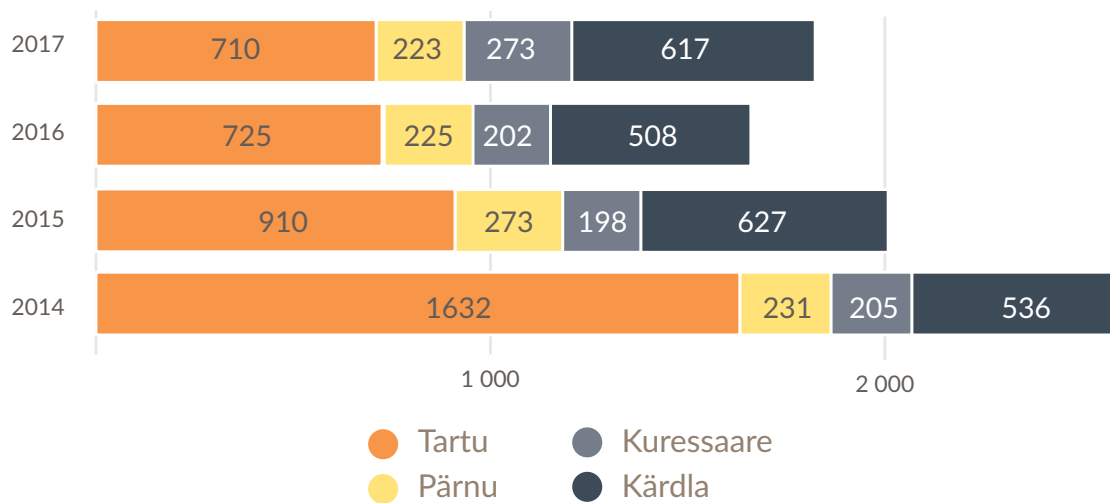
Loodusressursside tarbimine regionaalsetes lennujaamades on jäänud suuresti samaks võrreldes 2016. aastaga. Kõikumised on peamiselt tingitud reisijate arvust ning lennujaamade tööajast. Elektrienergia tarbimine Kuressaare lennujaamas 2017. aastal võrreldes 2016. aastaga on vähenenud, sest mindi üle uuele maaküttesüsteemile.

Tartu lennujaama veekasutuse vähenemine viimastel aastatel on tingitud asjaolust, et kuni 2015. aasta suveni varustas Tartu lennujaam olemasolevast puurkaevust ka lähedal asuvat elumupiirkonda. Alates 2015. aasta suvest läksid nii Tartu lennujaam kui ka elumupiirkond üle ühisveevärgile ja elumupiirkond eraldati lennujaamast. 2017. aasta veekasutus kajastab vaid Tartu lennujaama tarbimist.

Keskkonnareostusi regionaalsetes lennujaamades 2017. aastal ei tuvastatud.

Elektrienergia tarbimine regionaalsetes lennujaamades 2014-2017 kW/h

Vee tarbimine regionaalsetes lennujaamades 2014-2017 m³

Lennuväljade käitamine

Sertifikaadid

AS-il Tallinna Lennujaam on kehtiv kontsernipõhine aeronavigatsiooniteenuse osutaja sertifikaat ning kehtivad rahvusvaheliste standardite ISO 9001:2015 ja ISO 14001:2015 sertifikaadid.

Juhtimissüsteem hõlmab kõiki meie tegevusi ja lennuväljasid ning sertifitseerimisulatus on:

- lennuväljade käitamine;
- aeronavigatsiooniteenuse osutamine;
- õhusõidukite ja reisijate maapealne teenindamine;
- lennuohutus- ja lennundusjulgestusalased tegevused.

Vastavalt 2014. aastal kehtima hakanud Euroopa Komisjoni määrusele (EÜ) nr 216/2008 ja selle rakendusaktidele, mille alusel hakati lennujaamu sertifitseerima EASA (European Aviation Safety Agency) nõuete järgi, alustasime 2015. aastal Tartu, Kärdla, Kuressaare ja Tallinna lennuväljade siseriiklike sertifikaatide konverteerimist EASA määruse kohas- teks sertifikaatideks.

Esimese lennuväljana väljastas Lennuamet uue sertifikaadi Tartu lennuväljale 23. oktoobril 2015, Kärkla lennuväljale 18. detsembril 2015 ja Kuressaare lennuväljale 12. oktoobril 2016.

Tallinna lennuvälja olemasolevat sertifikaati pikendati kuni 2017. aasta detsembri lõpuni seoses 2016. aasta kevadel alanud suuremahulise Tallinna lennujaama lennuliiklusala arendusprojektiga, mis jõudis edukalt ja tähtaegselt lõpule 1. novembriks 2017. Tallinna lennuvälja sertifitseerimine koos eelneva vastavushindamisega toimus 2017. aasta novembris ning uus sertifikaat väljastati Tallinna lennuväljale 19. detsembril 2017.

Lennuohutus

AS-i Tallinna Lennujaam kõigi tegevusvaldkondade eesmärkide saavutamisel on esmatähtis ohutuse tagamine. Lennuohutuse peamised eesmärgid ongi ohutuse tagamine kõigil tegevusaladel kõigil AS-i Tallinna Lennujaam lennuväljadel, regulaarne ja katkematu lennutegevus ning klientide teenindamine igal ajal ja iga ilmaga, järgides rahvusvahelisi ohutusnõudeid ja standardeid. Seetõttu on meie kogukonnas kõiki töötajaid ja kogukonna liikmeid kaasav, avatud ja läbipaistev ohutuskultuur ja hästitoimiv ohutusjuhtimissüsteem, mis tagab ohutusalase info operatiivse liikumise ning mille eesmärk on ennetada ning vältida õnnetusi, kaitsta inimesi, vara ja keskkonda.

	2017	2016
LENNUJAAM		
Tallinn	473	394
Tartu	73	65
Pärnu	14	8
Kihnu	0	0
Kuressaare	9	12
Ruhnu	0	0
Kärkla	8	8

Registreeritud teavituste arv AS-is Tallinna Lennujaam 2016-2017

Ohutusjuhtimissüsteemiga toetatakse kõigist töös ette tulnud lennuohutust mõjutavatest juhtumitest teavitamist, et toimunut saaks uurida ja tagada, et see ei korduks.

2017. aastal lõppenud Tallinna lennuvälja lennuliiklusala arendusprojektiga ei kaasnenud ühtegi tõsist intsidenti või sündmust. Ehitusprojekti vältel suudeti tagada ohutu lennuvälja teenuse osutamine.

2017. aastal registreeriti kõigil lennuväljadel kokku 577 teavitust.

Tallinna lennujaamas toimuvad kord kvartalis ohutuskomitee koosolekud, kus osalevad kõikide lennuväljal tegutsevate ettevõtete esindajad. Ohutuskultuuri propageerimine on jätkuvalt lennuohutuse igapäevane ülesanne. Jätkame ohutusteadlikkuse tõstmist uudiskirjade abil, mida on plaanis välja anda vähemalt kord kvartalis.

Regionaalsetes lennujaamades kogunevad vähemalt kord kvartalis ohutuse- ja kvaliteedigrupid, kus osalevad nii lennujaama töötajad, kui ka lennuväljal tegutsevad partnerettevõtted.

2017. aastal laiendati Tallinna lennuväljal kasutusel olevat LED-tabloode süsteemi. Tablood võeti kasutusele 2016. aastal eesmärgiga parandada lennuvälja kasutamiseks vajaliku informatsiooni kättesaadavust. Tabloodel kuvatakse informatsiooni piiratud nähtavuse, kellaaja, temperatuuri ja muude Tallinna lennuvälja kohta avaldatud meteoroloogiliste hoiatuste kohta. Süsteemi kasu ilmses kiiresti ning selle alusel oli laiendamise otsust kerge teha. Uued tablood paigaldatakse lennuliiklusala arendusprojektiga lisandunud K-perroonile ja alajaama 3 fassaadile, üks tabloodest paigaldatakse 2017. aasta lõpus rajatud värvimisangaari fassaadile.

CNS, MET ja AFIS teenused

AS Tallinna Lennujaam on sertifitseeritud aeronavigatsiooniteenuse osutaja. Pakutavad teenused on CNS-side ja navigatsiooniteenindus, MET-meteoroloogiline teenus ja AFIS-lennuinfo teenus.

Pakutava teenuse liik sõltub lennujaamast:

AFIS: Kärdla, Kuressaare, Pärnu

CNS: Tallinn, Tartu, Pärnu, Kärdla, Kuressaare

MET: Tallinn, Tartu, Pärnu, Kärdla, Kuressaare

LENNUJAAM	ATS	CNS	MET
Tallinn	Ei osutata	3	4
Tartu	0	0	3
Pärnu	1	Ei osutata	1
Kuressaare	3	0	0
Kärdla	0	0	0

Aeronavigatsiooniteenuste osutamisega seotud juhtumid AS-is Tallinna Lennujaam 2017

Lindude ja loomadega seotud vahejuhtumid

Linnud ja loomad võivad põhjustada õhusõidukitele suuri kahjustusi. 2017. aastal registreerisime kõigil lennuväljadel kokku 107 lindude ja loomadega seotud vahejuhtumit, neist Tallinna lennuväljal kokku 95 (2016: 59) lindude ja loomadega seotud juhtumit, mis on 18,8 juhtumit 10 000 lennuoperatsiooni kohta (2016: 14,4). Tallinna lennuväljal aset leidnud juhtumitest 65 olid tõendatud kokkupõrked, 29 võimalikud kokkupõrked ning 1 muu kategooria alla kuuluv sündmus. Juhtumite kõrge arv Tallinna lennuväljal oli otsest seotud lennuliiklusalade arendusprojektiga ja sellega kaasnenud mõjudega. Ehitusest tulenevad mustamulla alad suurendasid lennuvälja territooriumil lendavate lindude arvukust oluliselt. Lisaks soodustas lindude arvukust vihmane suve- ja sügisperiood.

2017. aastal oli lindude ja loomade peletamiseks lennuväljadel kasutusel gaasikahurid, audio-visuaalsed ning pürotehnilised vahendid. Lisameetmena on Tallinna lennuväljal kaasatud ornitoloogilise seisukorra hindamiseks ja jälgimiseks professionaalne ornitoloog.

2017. aastal koostati Tallinna lennuvälja lähiümbruse lindude olulisemate pesitsus ja kogunemiskohtade andmebaas, mis aitab analüüsida lindude mõju lennuliiklusele ja planeerida meetmeid ohutu lennuliikluse tagamiseks.

	2017	2016
LENNUJAAM		
Tallinn	95	59
Tartu	3	3
Pärnu	1	1
Kihnu	0	0
Kuressaare	5	0
Ruhnu	0	0
Kärdla	3	2

Lindude ja loomadega seotud vahejuhtumid AS-is Tallinna Lennujaam 2016-2017

Lennundusjulgestus Tallinna lennujaamas

Aasta 2017 oli lennundusjulgestuse jaoks innovatsiooni aasta. Aastat planeerides esitasime endale väljakutse, et lisaks julgestuskontrolli punktiga uude asukohta kolimisele tuleb meil teenindada rohkem reisijaid kui aastal 2016. Väljakutse oli intrigeeriv ning selle lahendamine sai võimalikuks ainult uue tehnoloogia kasutuselevõtuga. Uurides teiste lennujaamade praktikat, oli märgata suundumust automaatsete julgestuskontrolli liinide kasutuselevõtuks, mis lisaks tööprotsesside lihtsustumisele töid kaasa ka reisija iseteenindusliku rolli suurenemise ning pikemas perspektiivis eelduse töajookulude kokkuhoiuks. Hanke tulemusena osutus meie partneriks rahvusvaheline ettevõtte Vanderlande, kelle toode Scannojet on kasutusel mitmes Euroopa lennujaamas. Peale 5-kuulist tootmisaja paigaldusaega, oli uus kontrollpunkt koos uue tehnoloogiaga valmis ning reisijatele kasutamiseks hoopis teisel innovaatsilisel ja kvalitatiivsel tasemel. Julgestuskontrolli töö spetsiifika muutus sellest päevast peale. Liinid muutusid varasema 6–7 meetri asemel 20 meetri pikkusteks. Reisijad saavad ettevalmistuseks kasutada kahte kohta korraga ning kastide arv ei ole ühe reisija kohta piiratud, sealjuures ühe reisija ettevalmistus ei sega teiste reisijate ettevalmistamist. Kastide liikumine liinidel on täielikult automatiseeritud – liikumine liinidel reisijate esemetega, tühjade kastide automaatne tuvastamine ning uuesti liinide ette reisijate kasutusse saatmine. Kõik toimub ilma julgestustöötajate füüsilise sekkumiseta.

Samuti muutus töötajate töö spetsiifika. Varasemalt läbivalgustusseadmete juures istunud operaatorid koondati eraldi ruumi ning nende töö ei ole enam seotud konkreetse liiniga. Selline meetod annab võimaluse ka tööjõu kokkuhoiuks, sest näiteks 5 liini tööks ei ole vaja enam 5 operaatorit, vaid sama töö teevad ära maksimaalselt 4 operaatorit.

Uute liinidega eraldati ka järelkontrolli vajav pagas ülejäänud pagasist, mis annab en-nast teadlikult ette valmistanud reisijale võimaluse liikuda kiiremini kontrollpunktist läbi, võrreldes reisijaga, kelle käsipagas sisaldab keelatud eset (üldjuhul üle 100 ml suuruses anumad vedelikku) ning kes seetõttu suunatakse täiendavasse kontrolli. Tallinna lennu-jaamas kasutusel olevad liinid on esimesed Baltimaades.

Lisaks reisiterminali laiendamise projektile, nõudis täiendavat ressursi ka samal ajal toimunud lennuraja rekonstrueerimine, mille tööde teostamise ajal oli lennujaamas erandolukord, mis omakorda nõudis igal ööl kuni 10 täiendavat julgestustöötajat ning seda 4 kuud järjest.

Kogu Eesti jaoks oli väljakutseks ka varasemaks toodud Euroopa Nõukogu eesistumine, mille käigus liikus läbi Tallinna lennujaama sadu VIP reisijaid, kelle turvalisuse tagamiseks ning teenindamiseks oli moodustatud vastava väljaõppega eraldi üksus.

Lennundusjulgestuse alase teadlikkuse tõstmiseks toimus 2017. aastal 116 koolitust (2016: 128), kus osales 1 414 (2016: 1 092) lennundusega seotud töötajat.

Lennundusjulgestuse valdkonna üks peamisi eesmärke on avastada reisijatel kaasas ole-vast pagasist keelatud esemeid/aineid. 2017. aasta jooksul avastati Tallinna lennujaama julgestusotstarbelise läbivaatuse käigus kokku 13 843 keelatud esemete/ainete nimekir-jas märgitud eset (2016: 14 483 eset).

Peamised investeeringud 2017. aastal olid täisautomaatsed julgestuskontrolli liinid ning reisijatega kaasas olevate esemete läbivaatuseks mõeldud läbivalgustusseadmete ost aegunud tehnoloogia väljavahetamiseks.

Mittelenkundus

Õhusõidukite ja reisijate maapealne teenindamine – AS Tallinn Airport GH

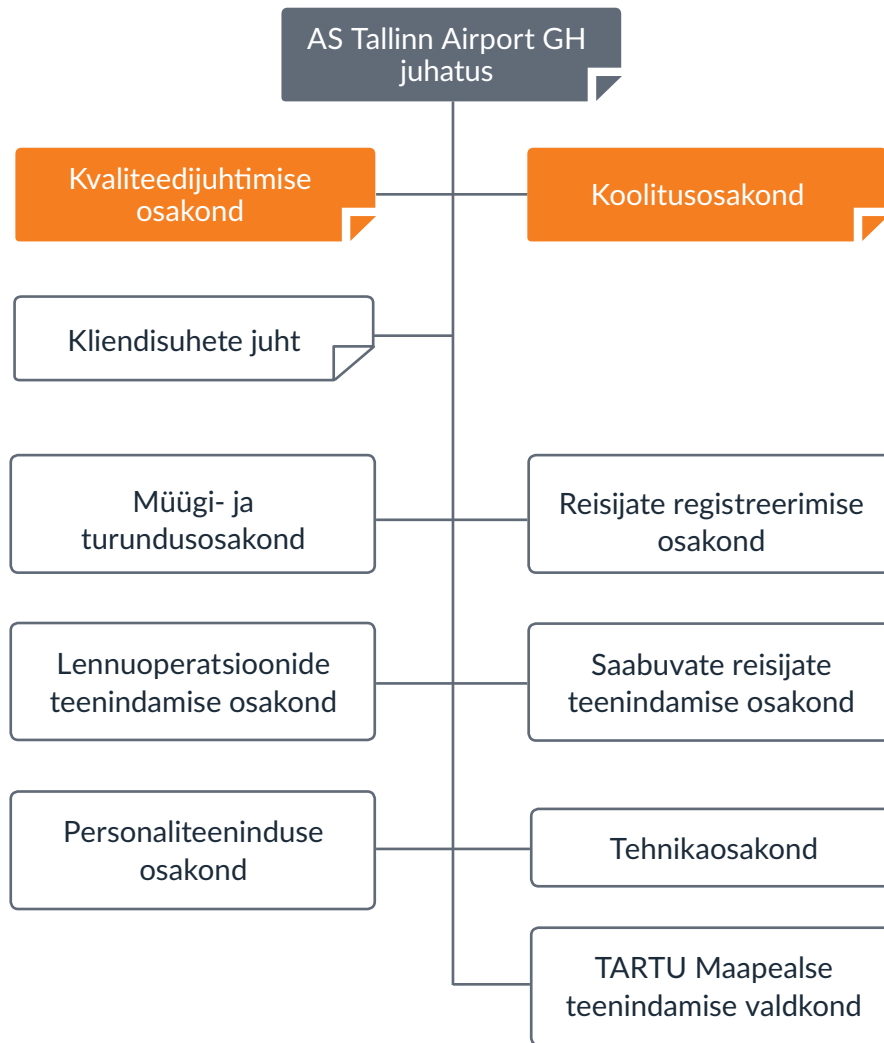
Meie aitamegi lihtsalt lennata!

AS Tallinn Airport GH alustas oma majandustegevust 01.01.2006. aastal reisijate ja õhusõidukite maapealse teenindamise korraldajana Tallinna lennujaamas. Ettevõtte asutaja ja aktsiate omanik on AS Tallinna Lennujaam. Peamised tegevusalad on lennujaama kasutavate juriidiliste ja füüsiliste isikute lennundusalane maapealne teenindamine, transpordivahendite ja eritehnika rentimine, kassateenus, vahendustegevus ning reisija- ja kaubaveo dokumentide vormistamine ja müük. Meie kuvand on olla kvaliteetse teenindusega, paindlik, innovaatiline, sõbralik ja hooliv teenindusorganisatsioon.

AS-is Tallinn Airport GH on juurutatud integreeritud juhtimissüsteem, mis vastab rahvusvahelistele juhtimissüsteemi standarditele ISO 9001:2015 ja ISO 14001:2015. Tegevusriskide minimeerimiseks ning lennuohutuse ja tööohutuse tagamiseks järgitakse AS-is Tallinn Airport GH ohutusjuhtimise süsteemi põhimõtteid. Pädeva personali olemasolu, ametikohtade operatiivne mehitamine, töötajate motiveerimine ning arendamine on meie personalistrateegia põhialused, millega toetame ettevõtte äristrateegia ja ärikontseptsiooni realiseerumist.

AS-I TALLINN AIRPORT GH STRUKTUUR

Meie teenused

Reisijatele suunatud teenused on reisijate lennule registreerimine, lõplike lennuandmete edastamine vedajale, pardale saatmise teenused, pakikandmisteenused, pagasi transportimise ebaregulaarsuste lahendamine ja kadunud pagasi otsingud, reisijate ja õhusõidukite meeskondade transporditeenused, teenuste vahendamine (näiteks pardatoitlustuse tellimused) jne.

Tehnoloogiline areng on viinud olukorda, kus reisija registreerub lennule enamasti arvutis või nutiseadmes, mistõttu alates 2017. aasta märtsist lõpetasime Tallinna lennujaamas iseteeninduskioskite kasutamise. Seoses iseteeninduskioskite aegunud infotehnoloogilise võimekusega kasutas neid vaid 0,25% reisijatest (2016: 2,59%). Selle tõttu suurenes 2017. aastal reisijate registreerimislaudade kasutus varasemaga võrreldes üle 12% (2017: 57,47% ja 2016: 45,43% reisijate koguarvust). Tegemist on viimase viie aasta kõrgeima teenindusmahuga. Veebipõhist lennule registreerimise võimalust kasutas 2017. aastal 42,28% reisijatest (2016: 51,98%). Langust põhjustas suurem tellimuslennude ja suviste sihtkohtade arv, millele ei ole võimalik veebipõhist registreerimist teha.

Perrooniteenused on õhusõidukite positsioneerimine, pukseerimine ja saateteenus, nende varustamine maapealse vooluallikaga ja joogi- ning tehnilise veega, õhusõidukite tualetiteenused, salongi soojendus, pagasi, kauba ja posti laadimine, lastikontroll, õhusõidukite jäätõrje.

Jäätõrjest saadud tulu 2017. aastal oli 2,42 mln eurot (2016: 2,78 mln eurot). 2017. aasta jäätõrje tulu vähenes võrreldes 2016. aastaga 13%.

Teenindusmahu kasvust ja väga muutlikust talvest tulenevalt investeeriti 2017. aastal taas enamjaolt õhusõidukite teenindamiseks vajalikku eritehnikasse.

2017. aastal oli ettevõtte eesmärk tagada teeninduse punktuaalsus kõikidele teenindavatele lennufirmadele minimaalselt 97%. Läbi 2017. aasta oli keskmine 97,7%.

Vahendatavad teenused on õhusõidukite tankimine, meeskondade ning reisijate maa-pealne transport ja majutus, registreerimissüsteemi AMADEUS Altea vahendamine Euroopas, rahvusvaheliste koolitusteenuste müük ja õhusõidukite salongi koristamine.

Kõigis oma tegevustes järgime järgmisi põhimõtteid:

- majandustegevus toimub ainult ausa konkurentsi põhimõtetel;
- stabiilne turunduspoliitika;
- kompetentne klienditeenindus;
- pakutavate teenuste hea hinna ja kvaliteedi suhe;
- kuluteadlik tegutsemine eesmärgiga toodete omahinna alandamine läbi efektiivsete tööprotsesside ja infotehnoloogiliste lahenduste.

Kvaliteedieesmärgid

AS-is Tallinn Airport GH strateegiline kvaliteedieesmärk 2017–2021 – kasvada Põhja-Euroopa kvaliteetseima teenindusega maapealset teenindust tagavaks ettevõtteks ja olla lennufirmade teenindusjaamade kvaliteedihinnangus esimese viie seas!

AS Tallinn Airport GH kontrollib oma tegevuse ja teenuse vastavust läbi regulaarse vastavusseire (sise- ja välisauditid). Vastavusseire ulatus ja maht on ettevõtte juhatuse poolt kinnitatud ning eesmärk on anda piisavas ulatuses tagasisidet ettevõtte põhiprotsesside vastavusest ettevõttele kehtivatele nõuetele ja regulatsioonidele. Lisaks arvestatakse vastavusseire planeerimisel ettevõtte riskijuhtimise tulemusi ja hinnanguid.

Ettevõtet auditeerivad meie kliendid, lennundust reguleerivad ametkonnad ja sertifitseerimisega tegelevad asutused keskmiselt 12 korda aastas. Kõikide auditite eesmärk on protsesside jätkuv parendamine.

Ettevõtte riskijuhtimine on osa ettevõtte juhtimissüsteemist ning kõik ettevõtte põhiprotsessi puudutavad tegevused on allutatud riskijuhtimisele ja riskikesksele lähenemisele. Ettevõtte põhiprotsessi turvalisusega (ohutus, julgestus) seotud eesmärgid on jagatud riskijuhtimise põhimõtetest tulenevalt erinevatesse kategooriatesse, et anda parem ja selgem ülevaade põhiprotsessile seotud eesmärkide saavutamise sihttasemetest.

TÄHTSAMAD MÜÜGI- JA FINANTSNÄITAJAD

Muutus:
7%

Äritulu kokku
2017 - 12 546 tuh eurot
2016 - 11 753 tuh eurot

Muutus:
-36%

Ärikasum enne
kulumit (EBITDA)
2017 - 1 426 tuh eurot
2016 - 2 224 tuh eurot

Muutus:
-45%

Puhaskasum
2017 - 969 tuh eurot
2016 - 1 764 tuh eurot

Muutus:
16%

Bilansimaht
2017 - 11 331 tuh eurot
2016 - 9 734 tuh eurot

Muutus:
203%

Investeeringute maht
2017 - 1 138 tuh eurot
2016 - 375 tuh eurot

OLULISEMAD SÜNDMUSED 2017. AASTAL

23. veebruaril külastas Tallinna lennujaama LOT Boeing 787-800 Dreamliner. Tallinn Airport GH oli oma varustusega kohal ning lisaks nõutud teenustele saime proovida erinevate vahendite sobivust ja protseduure uue lennukitüübiga.

Tallinn Airport GH oli toeks Finnairile nende streikide ajal. Kõik nende lendudele registreeritud reisijad leidsid omale sobiva lahenduse ja toimetati ümberistumistega teistes vahepunktides kohale.

13.-14. aprillil käis Air China Tallinnas külas saadikutega Airbus A330 pardal. Genfist pärit Air China esindus oli väga rahul Tallinna Lennujaama ja GH tööga.

Tallinn Airport GH Tartu osakond tegutses kahe suurema tellimuslennuga (LOT Polish Airlines'i Embraer ja Enter Airi B737). Tegemist oli militaarõppusele saabunud tellimuslendudega, mis vedasid sõdureid ja tehnikat, kes osalesid väljaõppel Võrus.

EL eesistumise raames osutas Tallinn Airport GH teenust erinevatele diplomaatilisi lende teenindavatele operaatoritele. 28.-29. juunil külastasid Tallinna lennujaama French Air Force lennud, mis saabusid üheskoos prantsuse peaministriga. Juulis teenindati Euroopa Komisjoni presidendi J. C. Junckeri ja USA 48. asepresidendi M. Pence'i lende. Ettevalmistused USA asepresidendi saabumiseks toimusid mitu nädalat ja koostöö lennujaama, kaitsepolitsei ja USA saatkonnaga oli väga tihe. Kõikide eelnimetatud kõrgete poliitikute lendude teenindamisega jäid nende lendude esindajad väga rahule ja kogu Tallinn Airport GH töö oli kõrgetasemeliselt teostatud.

2017. aastal suurenes ka plaaniväliste lendude maht. Brussels Airlines opereeris mitu tellimuslendu Tallinna lennujaama, aga kaks ka Tartu lennujaama. Austrian Airlines tegi kaks tellimuslendu Tallinnast juulis ja augustis. 14. juulist kuni 1. septembrini toimusid Tallinna lennujaamas igal reedel Royal Air Force militaarlennud A330-ga.

Reisijakogemus

Meie suurim soov on, et meie reisijad tunneksid end reisiterminalis viibides meeldival, et reisija teekond oleks võimalikult hubane ja kõik vajalik käe-jala juures. Samuti on oluline erinevate kaupluste ning söögikohtade olemasolu ning pakutavate teenuste lai valik.

Reisija teenindusprotsess Tallinna lennujaamas

Juba 2016. aasta lõpust alustasime reisija teekonna kaardistust ja koostöös Ernst&Young Baltic AS-ga kaardistasime väljuva reisija teenindusprotsessi. Selle tulemusena saime kirja, milliseid etappe peab reisija Tallinna lennujaama saabumisel ja lennukile minemisel läbima ning milliseid tegevusi peab reisija ja lennujaam tegema sellel teekonnal (*Customer Journey*). Samuti kaardistasime, kes on kokkupuutepunktides need partnerid, kes reisijale teenust osutavad.

2018. aastal läheme veelgi põhjalikumaks reisija teekonna kaardistusega ning toome välja selged kokkulepped ja ootused nii meie sisemistele kui ka välistele partneritele. Meie eesmärk on pakkuda reisijale suurepärasest teeninduskogemust ja sujuvat, ohutut ning sõbralikku elamust. Lisaks on plaan välja töötada erinevate reisijaprofilide vajadused kogu reisijateekonna jooksul.

Reisija teekond reisiterminalis

2017. aasta lõpu seisuga oli Tallinna lennujaama reisiterminalis kokku 10 kauplust (2016: 12) ja 9 erinevat söögikohta (2016: 9). Korraldati konkursid *duty free* kauplustele operaatoreid leidmiseks. Jätkuvalt otsime ka uusi operaatoreid ja kaubagruppe, mis ei konkureeriks olemasolevatega, vaid tooksid juurde lisandväärtust reisijaile ja lisatulu operaatoreile ja lennujaamale. Võrreldes 2016. aastaga langes reisija ostukorv 0,66 senti võrra lahkuva reisija kohta. Langust mõjutasid reisijate hinnatundlikkus, e-kaubanduse jätkuv pealetung ning ümberkorraldused kaupluste operaatoreite seas. 2017. aasta ostukorviks kaubanduses jäi 7,64 eurot (2016: 8,17). Toitlustuses tõusis ostukorv 0,06 senti väljuva reisija kohta, olles 2017. aastal keskmiselt 3,10 eurot (2016: 3,04).

Reisiterminali kaubanduspinnad

- Märtsis lõppes *duty free* kaupluse operaatori konkurss, kuhu laekus 4 pakkumust.
- Aprillis sõlmisime lepingu uue *duty free* kaupluse operaatori Baltona Duty Free Estonia OÜ-ga. Uue operaatoriga kauplused valmivad 2018. aasta aprillis, kus uue kontseptsioonina on kaupluse sisekujundusse toodud palju Eesti loodusele omaseid elemente. Kasutatakse palju kasepuitu ja selle imitatsioone, kaubavalikusse lisatakse Eestis toodetud tooteid nii põhikategooriatesse (alkohol, karastusjoogid, maiustused, kosmeetika) kui ka rõivaste ja aksessuaaride osas.
- Juulis lõpetas tegevuse Vigala Apteek OÜ. Apteegiteenuse osutamise jätkamine jäi ootama endise julgestuskontrolli ala ümberehitust. Avatud ala lõunapoolses otsas avati kolme terrassiga kohvik Kohver Köök.
- Septembris lõpetas tegevuse rõivaste- ja aksessuaaride kauplus Riidekapp. Põhjuseks, et vastav tootekategooria lisati 2018. aasta aprillis avatava *duty free* põhikaupluse toodete sortimenti.
- Oktoobris avas avatud alal avas R-Kiosk oma esimese uue kontseptsiooniga kohvik-kioski.
- Väravas nr 6 valmis MyFitnessi jõusaal. Kauplus Hää Eesti Asi kolis kolmandasse väravasse.
- Novmbris avas ukсед uue operaatoriga Südame apteegi lennujaama apteek.
- Detsembris avasime endisel julgestuskontrolli alal R-Kioski ja Apollo ühise kiosk-kaupluse. Detsembri viimasel päeval lõpetas lennujaamas tegevuse meie senine *duty free* operaator Inflight Services Estonia Eesti OÜ.

Koostöös Tartu Ülikooli neuroturunduse laboriga testisime erilise pilgijäl-gijaga Tallinna lennujaama reisiterminali kasutusmugavust – uurisime, kuidas kaks erineva tausta ja reisijakogemusega inimest „reisijatena“ Tallinna lennujaamas käituvad ning kui lihtne on seal orienteeruda ja leida erinevaid lisateenuseid/võimalusi.

„Katsereisijate“ välja töötud lennujaamaga seonduvad märksõnad

● Eriline	● Väike
● Eristuv	● Köik on lähestikku
● Toreda õhkkonnaga	● Köik asjad hästi leitavad
● Kodune mulje	● Täis üllatusi (jõusaal, raamatuko-gu, magamisvõimalus)
● Lihtne	

Äriklasi lounge

Tallinna lennujaama äriklasi lounge'i külastas 2017. aastal 55 954 reisijat, mis moodustas 4,2% kõikidest väljuvatest reisijatest. Võrreldes 2016. aastaga on äriklasi lounge'i külastajate arv kasvanud 19%.

Ilma lisatasu maksmata saavad lounge'i külastada Nordica LOT Polish Airlinesi, Aerofloti, Finnairi, Lufthansa, airBalticu ja Turkish Airlinesi äriklasi reisijad. Soodustingimustel teenindame ka Priority Pass, Dragonpass, Diners Club, Lounge Key ning Lounge Club kaartide omanikke.

Aastal 2017 moodustasid külastajatest kõige suurema osa Priority Pass kliendid ja lennufirmadest Finnair, Nordica LOT Polish Airlinesi ja Lufthansa reisijad.

Tallinna lennujaama äriklasi lounge's pakume klientidele karastusjooke ja alkohoolseid jooke, suupisteid, kondiitritooteid, lõuna ajal ka sooja suppi. 2017. aasta sügisest lisandus ka värskel salati laud, kus reisija saab ise komplekteerida endale meelepärase salatitaldriku. Klientide päralt on värsked eesti- ja ingliskeelsed ajakirjad.

2017. aasta lõpus kuulutas maailma suurim sõltumatu lennujaamade ootesaalide liikmelisust pakkuv programm Priority Pass välja aasta parimad lennujaamade ootesaalid. 2017. aasta Euroopa parimaks valiti Tallinna lennujaama äriklasi lounge. See on meile suur tunnustus ja hindame seda reisijate tagasisidet väga kõrgelt.

VIP-teenus ja EL-i Nõukogu eesistumine

2017. aastal läbis Tallinna lennujaama VIP-kompleks uuenduse, mille käigus lisandus senisele kahele VIP-toale veel kaks avarat ruumi, mida kasutasime eesistumise külaliste teenindamiseks. Peale eesistumise lõppu saame neid ruume vastavalt soovile ja vajadusele kasutada ka koosolekute ja konverentside korraldamiseks.

2017. aasta teine pool tõi kaasa EL-i Nõukogu eesistumise, mis omakorda mõjutas ka oluliselt lennujaama tööd. Ettevalmistused eesistumiseks algasid lennujaamas pea aasta enne avaüritust. Selle tarbeks suurendasime VIP-teenindajate arvu 30-ni, võtsime eesistumise perioodiks kasutusele uued vormirõivad, töötasime välja uued teenuste paketid ning kaunistasime lennujaama EU2017 visuaalidega.

VIP-ruumides teenindati eesistumise ajal 922 delegatsiooni, kokku 3 850 reisijat. Lennujaama teisemad kuud seoses eesistumisega olid juuli, september ja oktoobri algus. Detsembri lõpu seisuga oli tavaterminali läbinud hinnanguliselt 45 000 EL-i Nõukogu eesistumise reisijat, kes kasvatasid nendel kuudel reisijate arvu võrreldes tavapärasega u 23%. Eesistumise VIP-delegatsioonidega eralende teenindati kokku 157 ning regulaarlende 708.

Kõige tihedam päev reisiterminalis oli 27. september, kui reisiterminali läbis 10 241 reisijat, mis on kõigi aegade rekord. Ilmselt suur osa neist oli seotud Tallinnas 28. ja 29. septembril toimunud digitaaltemalise tippkohtumisega SUMMIT, mille raames külastasid Eestit pea kõikide Euroopa Liidu riikide liidrid. Teiste seas ka Saksamaa liidukantsler Angela Merkel, Briti peaminister Theresa May ning Prantsusmaa president Emmanuel Macron. See üritus oli meie jaoks kõige pingelisem kogu eesistumise vältel, kuna sellises mahus lennukeid ja reisijaid polnud kunagi varem teenindatud.

Kokku toimus eesistumise perioodil 11 ministrite tasemel üritust ning 10 kõrgetasemelist konverentsi. Kõikidele neile üritustele saabuti kõrgetasemeliste delegatsioonidega, nii era- kui ka regulaarlendudega.

2017. aastal osutati VIP-teenuseid 831 korral, piiritletud ala teenust osutati 86 ja Express-teenust 182 korral. Kokku läbis VIP-ruume 10 640 reisijat, kellest 4 000 olid eesistumise külalised. Võrreldes 2016. aastaga kasvas VIP-reisijate arv 229 %, enam kui 6 000 reisija võrra.

Lisaks eesistumise külalistele teenindati nii püsikliente, kui ka Ukraina, Soome ja Saksa presidenti, USA asepresidenti, Hiina asepeaministrit ja mitmeid pea- ning välisministreid.

Austatud koostööpartnerid!

Mul on suur rõõm teid õnnitleda ja tänada tõsise töö eest, mis septembri lõpus Tallinnas toimunud Digital Summiti toimumiseks tehtud sai. Euroopa Liidu esimene digitaaltemade tippkohtumine ja sellele eelnenud õhtusöök läksid tänu tuhandete inimeste panusele igati korda. Seda saame me öelda ise ning tunnustavaid hinnanguid oleme rohkesti kuulnud oma külalistelt nii nädalavahetusel kui lõppeval nädalal. Eesti EL eesistumise suurim üritus möödus tõises, aga positiivses meeleolus ning meie külalised tundsid end siin tänu teile hästi ja turvaliselt.

Ma usun, et see, mis nende päevade jooksul Tallinnas selgeks sai, läbi arutati ja kokku lepiti, kujundab Euroopa Liidu ja 500 miljoni eurooplase tulevikku. Panime digitaalse lumepalli veerema. Kõigis tulevastes otsustes on niisiis edaspidi tunda meie panus ja käejälg. Täna veelkord, et andsite oma vajaliku panuse Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise ühe olulisema sündmuse õnnestumise. Sellised hetked teevad Eestit suuremaks.

Palun andke mu siirad tänusõnad kindlasti edasi kõigile oma meeskonnaliikmetele!

Jõudu Eestile!

Peaminister Jüri Ratase tänusõnad

Sidusrühmad

AS-i Tallinna Lennujaam olulisemateks sidusrühmadeks peame reisijaid, kliente, lennujaama territooriumil tegutsevaid partnereid ja ettevõtteid, oma töötajaid ning kohalikke omavalitsusi, kelle üksused räägivad infrastruktuuri arendamise juures kaasa kooskõlastuste ja lubade väljastamise protsessi kaudu. Lisaks sellele kõiki lähemal ja kaugemal elavaid inimesi, keda oma tegevusega võime mõjutada.

Selleks, et anda aru ettevõtte olulisimate tulemusnäitajate kohta, oleme kaardistanud lennujaama tegevuse peamised mõjukohad. Mõjukohtade määratlemine ja nende ulatuse piiritlemine toimus läbi intervjuude erinevate sihtrühmade esindajatega, ettevõtte töötajate ja juhtkonnaga ning andme- ja meedia-analüüsi.

Olulisimad majanduslikud mõjukohad on lennuvälja teenuste ohutus ja turvalisus, tegevuse vastavus seadustele ja regulatsioonidele ning ühiskonna ootustele, aus ja läbi paistev juhtimine ning kliendi rahulolu teenustega. Peamised keskkonna alased ootused on lennujaama tegevuse energiasäästlikkus ja rohelise mõtteviisi propageerimine. Ühiskonna ootuste osas on olulisimad infrastruktuuri arendamine, hea lennuühenduse hoidmine ja kasumlik toimimine ning aus konkurents.

Lähtuvalt sidusrühmade ootustest kinnitasime 2017. aastaks väärtuslubadused

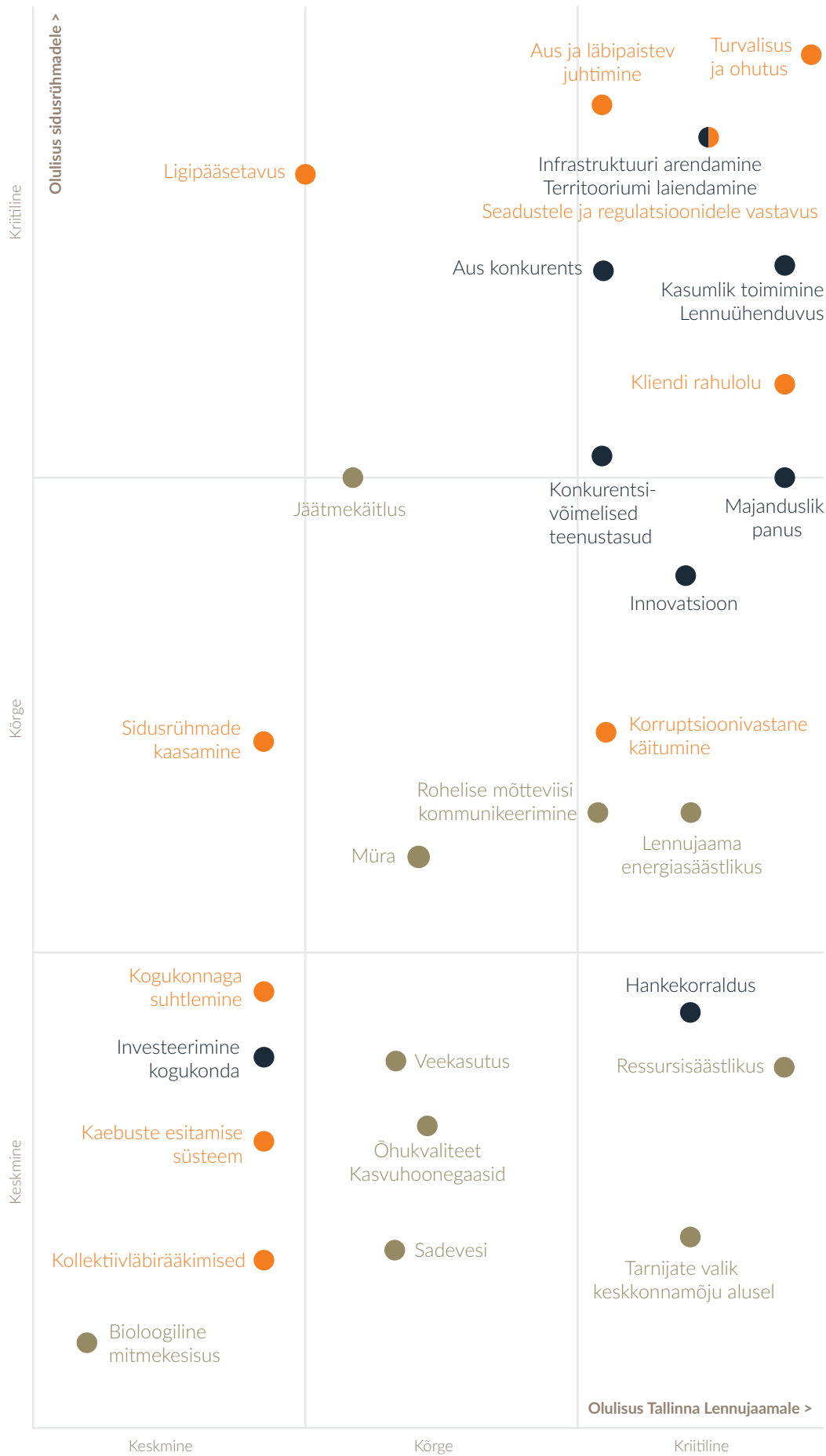
Iga lend loeb! Kvaliteetse, ohutu ja paindliku liiniteenindusega tagame lendude õigeaegsuse.

Maailma koduseim lennujaam! Võimaldame mugava, turvalise ja positiivselt üllatava kliendikogemuse.

Usaldusväärne partnerlus! Pakume vajadustekohast infrastruktuuri ning kvaliteetseid teenuseid, olles paindlikud ja tagades partneri kasvuambitsiooni.

Igaüks loeb! Selgete vastutuste, väärtustatud kompetentside ja kõrgete nõudmistega eneste vastu loome meie klientidele iga päev positiivseid emotsioone.

Lennujaama sidusrühmade analüüs 2017 (Allikas: Henrik Kutberg)

Reisijad

Enam kui kümne aasta jooksul oleme Tallinna lennujaamas korraldanud regulaarseid kliendirahulolu uuringuid. 2017. aasta kolmandas kvartalis liitus Tallinna Lennujaam ACI (Airports Council International) korraldatud ASQ (Airport Service Quality) reisijaküsitlusega. Hästi toimib kogu ettevõttes ka klienditagasiside süsteem. Sel viisil saavad kliendid otseselt panustada ettevõtte tegevuse kujundamisse.

Erivajadustega reisijate teenindamine

Tallinna lennujaamas läbis 2017. aastal spetsiaalse erivajadustega reisijate teenindaja koolituse 17 töötajat ning 1 töötaja sai erivajadustega reisijate teenindajate koolitaja pädevuse.

Öisel ajal 20:00-08:00 on Tallinna lennujaama reisiterminalis alati kohapeal 2 teenindajat ja päevasel ajal 08:00-20:00 3-7 teenindajat. Lisaks on alati kohal terminalijuhi abi, kellel on samuti erivajadustega reisijate teenindaja pädevus.

2017. aasta lõpus valmis erivajadustega reisijate teenindamise koolitusprogramm e-õppes. Programm on mõeldud töötajate teadlikkuse tõstmiseks ning oskuste täiendamiseks. E-õppe koolituse peavad läbima kõik lennujaama töötajad.

2017. aastal oli Tallinna lennujaamas kokku 5195 (2016: 3 894) erivajadustega reisijate abivajaja tellimust, võrreldes 2016. aastaga on see arv kasvanud 33,4%. Rohkem, kui 24 tundi oli ette teatatud ainult 5% tellimustest, ülejäänud tellimused ei olnud kas üldse ette teada või teatamise aeg oli mõni tund.

Ratastoole on kokku 13, neist 1 elektriline, 2 kandetooli, 9 tava ratastooli ja 1 XXL ratastool. Lisaks 1 *Ambulift* sõiduk.

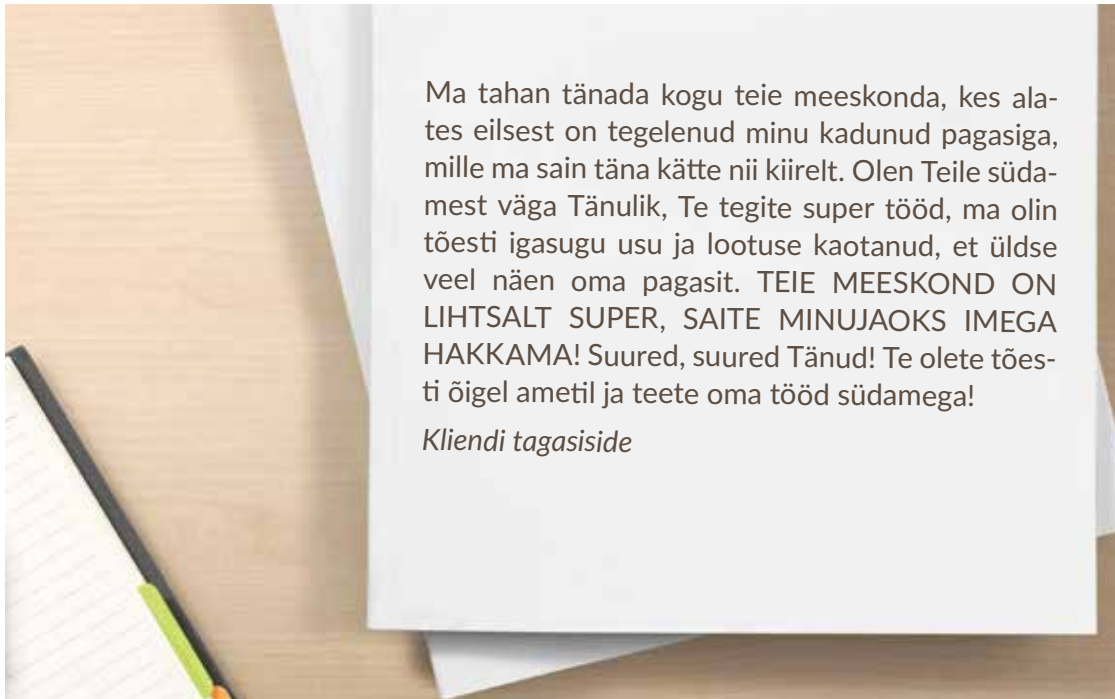
2017. aasta lõpus hankisime Tallinna lennujaamale kaasaegse *Ambulift* sõiduki, mis annab võimaluse teenindada kõiki lennukitüüpe, mis külastavad Tallinna lennujaama. Uus sõiduk parandab oluliselt erivajadustega reisijatele pakutava teenuse kvaliteeti. Sõiduk saabub 2018. aasta veebruari lõpuks.

Erivajadustega reisijate tagasiside 2017. aastal oli positiivne, ühtegi kaebust teenuse kohta ei laekunud ning intsidente ei esinenud.

Tagasiside

Maailma koduseimas lennujaamas on klientide tagasiside au sees ja 2017. aastal pöörasime selle kaasamisele lennujaama igapäevatoos rohkem tähelepanu kui kunagi varem.

Kliendid avaldavad oma arvamust põhiliselt meie kodulehe või e-posti kaudu, kümnenädikü klientide seas on aga veel jätkuvalt populaarne vanakooli valge paber ja sinine postpliats. Kokku registreerisime 2017. aastal eri kanalites 128 pöördumist.

Möödunud aastal oli klientide seas kõige kuumem teema vastvalminud julgestuskontroll, mis uue asukoha ja värske välimusega tõstis automaatselt kõrgemale ka reisijate ootused. Lisaks tõi rekordiline reisijate arvu kasv lennujaama ka suure hulga reisijaid, kellel puudus varasem lendamise kogemus või kes lendavad väga harva. Julgestuskontroll oli seetõttu peaaegu kolmandiku registreeritud tagasiside sisuks.

Samuti tekitavad reisijates jätkuvalt segadust pidevalt muutuvad lennufirmade lennule registreerimise ja lennule lubatud pagasi nõuded, mis moodustavad neljandiku kogu kliendi tagasisidest. Inimestele meeldib kaasa rääkida lennujaama töö efektiivsemaks muutmisel ning klienditeeninduse arendamisel. Kärmed ollakse ka märkama puudulikku infot lennujaama kodulehel.

Uuel aastal lõpetame 2017. aasta lõpus alustatud klientide tagasiside menetlemise protsessi kaardistuse ja ühtlustame tagasisidele vastamise standardid. Ühtlasi plaanime iga nädala alguses üle vaadata eelmisel nädalal saadud tagasiside, mis toob klientide arvamuse oluliste juhtimisotsuste tegemisel varasemast suurema fookuse alla.

Esitatud on 5 (2016: 7) kaebust müra kohta. Teisi kaebusi keskkonna, töötingimuste, diskrimineerimise jm inimõiguste, vaba konkurentsi reeglite, ühiskondliku mõju, kliendipriivaatsuse või seadusekuulekuse kohta pole olnud. Infrastruktuuri arendamise juures räägivad kohalikud omavalitsuse üksused kaasa läbi kooskõlastuste ja lubade väljastamise protsessi.

Reisijaküsitlus Tallinna lennujaamas

Liitusime 2017. aasta kolmandas kvartalis ACI (Airports Council International) korraldatud ASQ (Airport Service Quality) reisijaküsitlusega. Küsitluse eesmärk on lahti mõtestada reisijate rahulolu olulisimad alustalad ning ühtlasi analüüsida, kui edukas on Tallinna lennujaam nende vajaduste rahuldamises möödunud perioodide lõikes võrreldes iseenda ja teiste Euroopa lennujaamadega. Seda küsitlust viivad identsel kujul läbi rohkem kui 300 ASQ reisijaküsitluse programmiga liitunud lennujaama üle kogu maailma, nendest 109 sõlmjaama Euroopast. ASQ reisijaküsitlust kasutavad ka kõik meie lähinaabrid: Riia, Vilniuse, Helsingi ja Stockholmi lennujaamad.

Kahe kvartali küsitlustulemused annavad põhjust rahuloluks. Kolmandas kvartalis paigutus Tallinna lennujaam reisijate üldise rahulolu mõõdiku järgi 109 Euroopa lennujaama arvestuses auväärsele 2. kohale, jäädes alla vaid Sotši lennujaamale Venemaal! Neljanda kvartali tulemustes oleme pingereas küll ühe koha võrra langenud, kuid sellegipoolest enda tulemust 5 palli skaalal 0.05 punkti võrra 4.45 → 4.50 parandanud. Meie lähimatest konkurentidest saavutas parima tulemuse Riia lennujaam, kes on pingereas 21. kohal (4.18 punkti).

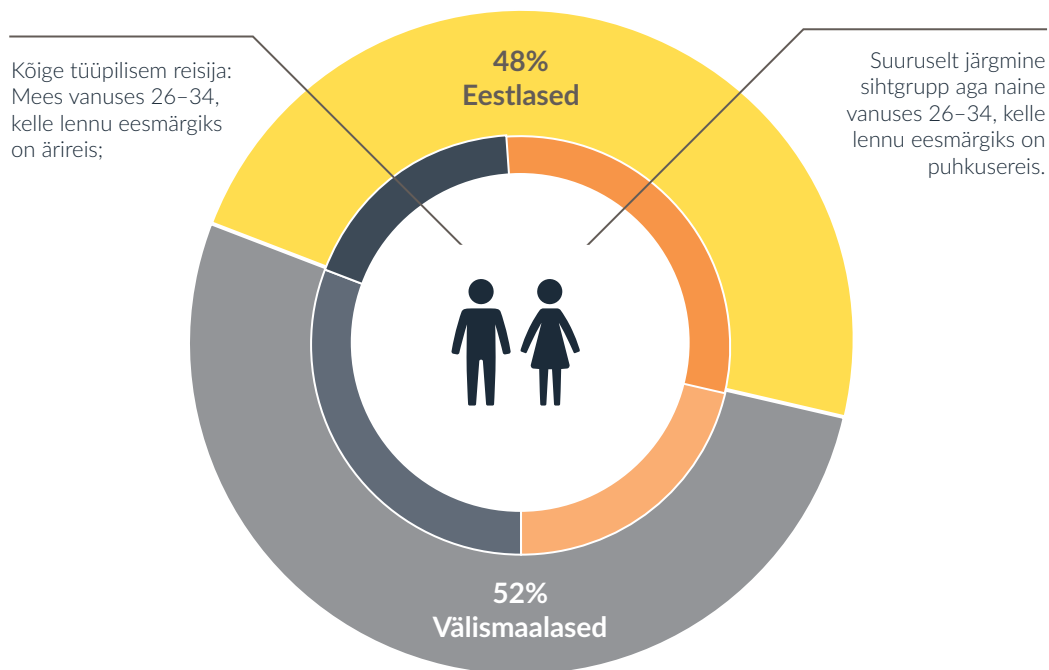
Lisaks suurepärasele üldise rahulolu hinnangule, jõudsime neljanda kvartali lõpuks Euroopa TOP 3-e nii mõneski teises alamvaldkonnas. „Uute tulijatena“ jõudsid Euroopa TOP 3-e nii meie *check-ini*, julgestuskontrolli kui ka passikontrolli teenused, samuti hindavad reisijad kõrgelt lennujaama toitlustusasutusi. A-parkla sulgemine parkimismaja ehitustööde alguses langetas aga neljandas kvartalis reisijate hinnangut Tallinna lennujaama parkimisteenuse kvaliteedi osas.

2018. aastal saabki meie suurimaks katsumuseks parkimisteenusega rahuolu edasise languse vältimine. Keskendume põhjalikult läbimõeldud ümberkorraldustele ja suuremate probleemide ennetamisele. Samuti seisame hea selle eest, et suveperioodil järsult kasvav ja taaskord rekordeid purustav reisijate arv ei tooks endaga kaasa rahulolematuse kasvu. Aasta esimeses pooles on *duty free* poe ehitustöödega suurema fookuse all ka reisijate rahuolu ostuvõimaluste osas.

ASQ reisijaküsitlust viiakse Tallinna lennujaamas läbi igal kuul. Kvartalis vastab küsimustikele 350 inimest, mis annab lennujaamale aastaks 1400 inimese arvamuse. Põhjalikumaid järeldusi ongi ASQ uuringust võimalik teha pärast esimese küsitlusaasta möödumist. Esialgsed tulemused võimaldavad meil aga juba siiski avaldada suurt tunnustust kogu lennujaama kogukonnale suurepärase igapäevatöö eest!

REISIJA PROFIIL TALLINNA LENNUJAAMAS*

Tallinna lennujaama läbivatest lennureisijatest 48% on Eesti rahvusest, mehi on 51% ja naisi 49%

Reisi eesmärk äri 47%, puhkus 41%

Vanusegrupid 26–34 aastat 28%; 35–44 aastat 26% (66% reisijatest on nooremad kui 45 aastat)

* Tallinna lennujaama reisija profiili aluseks on perioodil juulist detsembrini läbi viidud ASQ reisijaküsitluse tulemused. Küsitlusele vastas 700 inimest.

Lennujaama kogukond

Lennujaam panustab ka lennujaama kogukonna ühise identiteedi edendamisesse. Traditsiooniliselt toimus 2017. aastal kogukonna ettevõtete esindustiimide mõõduvõtmine „Koos parimaks“. Selle aasta fookuses oli koostöö edendamine ja uuenduslikkuse (digitaliseerimise) teadvustamine ühiste praktiliste ülesannete lahendamise abil.

Meie kogukond ühendab Tallinna lennujaama territooriumil tegutseva ligi 80 ettevõtte pea 2 000 töötajat, kes mõistavad, et iga töötaja panustab lõpptulemusse ja vastutab lennujaama üldise hea kuvandi loomise eest. Väärtustame oma kogukonda ja selle liikmeid, korraldame pidevat suhtlemist ja infovahetust erinevate koostöökogude (kasutajate komiteede) raames.

2017. aasta jääb kindlasti meelde ka EL Nõukogu eesistumise teenindamisega lennujaamas, mille osas saime mitmeid tunnustusi. Eesistumise teenindamine andis meile ka hea võimaluse töötajate ja ka lennujaama kogukonna liikmete töö rikastamiseks. Aasta alguses algatasime kampaania ja pakkusime vabatahtlikkuse alusel võimalust teenindamisel kaasa lüüa, omandades nii uusi oskusi, kui pannes ennast proovile teistsuguses rollis. See võimalus leidis positiivset vastukaja ja mitmed töötajad panustasid külaliste sujuva teeninduse tagamiseks. See oli kasulik ka efektiivse ja kuluteadliku teenuse osutamisel.

Kuid lisaks reisijate ja lennufirmade teenindamisele ühendab lennujaama kogukonda armastus ja huvi lennunduse vastu ning võimalus kaasa aidata maailma hubaseima lennujaama loomisele!

Koostöö ülikoolidega

Kuna lennujaama tegevus on äärmiselt spetsiifiline, peame oluliseks personali järelkasvuga tegelemist. Koostöös Eesti Lennuakadeemiaga oleme lennunduserialade tudengitele pakkunud suvise tööpraktika võimalust, nii oli ka 2017. aastal Tallinn Airport GH-s 4-kuulisel tööpraktikal 10 tudengit.

Lisaks Eesti Lennuakadeemiale oleme pakkunud praktika võimalusi erinevate koolide õppuritele.

AS Tallinna Lennujaam on iga-aastaselt osalenud üldhariduskoolide noortele suunatud Töövarju projektis.

Tööpraktika on kasulik mõlemale osapoolele: ühelt poolt noortele reaalse töökeskkonna tundma õppimiseks, et saada kinnitust valitud eriala sobivusele, teisalt järelkasvu tagamiseks. Samal põhjusel pakume õppuritele võimalust lennujaama ekskursioonidel osalemiseks. 2017. aastal viisime läbi 105 sellist õppekäiku, mida juhtis lennujaamas meie pensioniealine staažikas lennundusekspert.

Järelkasvu toetamiseks anname Eesti Lennuakadeemia tudengitele iga aastaselt välja 2 lennujaama stipendiumi lennuvälja käitamise ja side erialadele.

Lennuraja suund 26 navigatsioonituledesüsteem ning lumekogumisalad (foto: skyacam)

Arendustegevus

Tallinna lennujaama lennuliiklusala arendusprojekt

Lennuliiklusala arendusprojekti eesmärk on tõsta Tallinna lennujaama lennuohutuse taset ning tõhustada lennujaama keskkonnasäästlikku ja efektiivset käitamist.

Lennuliiklusala arendusprojekti maksumusest on 70 miljonit eurot tunnistanud abikõlblikuks Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond. 70 miljonist eurost panustab Ühtekuuluvusfond 35 miljonit eurot, ülejäänud investeeringuid rahastatakse omavahendite ja laenude abil, muuhulgas Euroopa Investeerimispangalt ja Põhjamaade Investeerimispangalt. Lennuliiklusala arendusprojekti kaasrahastamiseks Ühtekuuluvusfondi vahenditest on Euroopa Komisjon väljastanud riigiabi loa.

2016. aasta kevadel alanud suuremahulised ehitustööd Tallinna lennujaama lennuliiklusalal jõudsid edukalt ja tähtaegselt lõpule 1. novembriks 2017.

34 miljonit eurot maksnud ehitustööde I etapi käigus rekonstrueeriti olemasoleva lennuraja 20 aasta vanune kattekonstruktsioon, pikendati lennurada ning parandati ning arendati ruleerimisteede ja õhusõidukite perroonialade süsteemi.

Alates 2016. aasta novembrist on Tallinna lennujaama lennurada Baltimaade pikim – 3480 m ning alates 2017. aasta novembrist on Tallinna lennujaamas kasutusel kaasaegne ja keskkonnasäästlik lennuvälja tuledesüsteem. Uus LED-tehnoloogial põhinev lennuvälja tuledesüsteem tagab pilootidele parema nähtavuse halbade ilmastikutingimuste korral ning sedakaudu suurendab lendude regulaarsust.

Keskkonnaseisundi parendamiseks rajati lennuvälja idasuunale täiendav õhusõidukite jäätõrje ala, ehitati välja keskkonnanõuetele vastavad lumesulamisplatsid, rajati lumesulamisvete ärajuhtimis- ja monitooringusüsteemid ning ehitati nõuetekohane mootorite testimise ala ning tule- ja jäätõrje harjutusväljak.

Ehitustöid teostas peatöövõtjana Lemminkäinen Eesti AS. Järelevalve ja inseneriteenust pakkus Taalri Varahaldus AS. Lennuvälja tuledesüsteemi ja juhtimissüsteemi tarnijaks on Itaalia ettevõtte OCEM.

Alates ehitustöövõtulepingu sõlmimisest 09.03.2016 kuni tööde lõpetamiseni 01.11.2017 teenindas Tallinna lennujaam 73 278 lennuoperatsiooni. Ehitustööde teostamine ei avaldanud mõju plaaniliste lendude teenindamisele. 2016. aasta kevadest kuni 2017. aasta sügiseni töid ehitustööd endaga kaasa piiranguid öisele lennutegevusele ajavahemikul kella 00.30–06.00, kuid plaanilist lennuliiklust ning lennuohutust need piirangud ei mõjutanud.

Ehitustegevuse tõttu muudeti kahe aasta jooksul lennuraja konfiguratsiooni kuuel korral. Lennuraja pikkuse muutmine tähendas igal etapivahetusel ühe öö jooksul ajavahemikus kella 00.30–06.00 vanade lennuraja kattemarkeeringute kustutamist, navigatsioonitulede süsteemi ja tuled juhtimissüsteemi ümberhäälestamist ja katsetamist ning uue raja kattemarkeeringute maha värvimist.

Kõik lennuraja konfiguratsiooni muudatused toimusid tänu põhjalikule eelplaneerimisele ilma tõrgeteta ning viivitusteta ja lennuväli avati õigeaegselt kasutajatele lennuliikluseks. Vajalikud ettevalmistused ja ettenähtud tööd teostati väga professionaalselt, efektiivselt ja õigeaegselt.

Ehitustööd teostati lennuliiklusele avatud lennujaamas ning tänu riskide hindamisele ja leevendavate meetmete tarvidusele võtmisele teostati tööd ilma ühegi olulise lennuohutust mõjutava vahejuhtumita. Ehitustöödega seotud lennuraja konfiguratsiooni muutmistega ja lennuraja kasutatavuse osas pälvisime lennuettevõtjate tunnustuse.

Kahe aasta jooksul aitasid kõik projektimeeskonna liikmed projekti püsimisele ajakavas, eelarves ja tööde kvaliteedist kinnipidamisel. Korraldati üle 300 koosoleku ja nõupidamise. Samuti osalesid lennujaama töötajad öötööde korraldamisel ja inspekteerimisel kohapeal. Kõik lennujaamale olulised vahetähtajad täideti kõrvalekalleteta.

Lennuliiklusala arendamine jätkub aastatel 2019–2020, mil lennuväljale hakatakse ehitama täiendavaid õhusõidukite seisuplatse ja lõunapoolset ruleerimisteed ning jätkatakse keskkonnamõjusid leevendavate tugirajatiste väljaehitamist (II ehitusetapp).

Tallinna lennujaama reisiterminali laienduse projekt

2017. aastal lõppesid reisiterminali lõunaotsa laienduse ehitustööd. Tööde käigus laiendasime ja kaasajastasime VIP-kompleksi ning rajasime uues asukohas kaasaegse tehnoloogiaga julgestuskontrolli ala. Rajasime ka täiendavad lao- ja töötajate ruumid. Kokku ehitasime juurde ja rekonstrueerisime olemasoleva hoone mahus 4000 m² pinda.

Mittelenundustulude suurendamise ning parema reisijakogemuse eesmärgil suurendame *duty free* kaupluse pinda. Etapiviisiliste ehitustöödega alustasime oktoobris 2017 ning tööde valmimine on kavandatud 2018. aasta aprillikuusse.

Tallinna lennujaama trammiprojekt ja Ühistranspordikeskus

2016. aastal algasid Tallinna Linnatranspordi AS-i koordineeritud trammiliini ning ühistranspordi peatuse ehitustööd. Trammiliin anti käiku 1. septembril 2017, trammiterminali ja galerii ehitustööd valmisid detsembriks 2017. Samaks ajaks toodi trammiterminali ka linna- ja kaugliini busside peatus ning uus hoone sai ametlikuks nimeks Ühistranspordikeskus.

Uus trammiliin aitab suurendada Tallinna lennujaama reisijate mugavust ning parandab liiklustingimusi. Lisamugavust lisab Ühistranspordikeskusele liikuvate eskalaatoritega varustatud ühendusgalerii reisiterminaliga.

Tallinna lennujaama parkimismaja

Et parandada oluliselt ligipääsu lennujaamale ning tõsta reisijale pakutava teenuse kvaliteeti, sõlmis AS Tallinna Lennujaam 6. septembril 2017 uue parkimismaja ehituslepingu. Ehitustegevus algas 2017. aasta detsembris. Ehitaja on Inseneriehituse AS ning AS LNK Industries. Ehitustööde valmimise hinnanguline tähtaeg on 2018. aasta lõpus.

Õhusõidukite värvimisangaar Tallinna lennujaamas

2015. aasta lõpus AS-i Magnetic MRO õhusõidukite värvimisangaari ehitamiseks ühiste kavatsuste protokolliga sõlmimisega alanud projekt jõudis edukalt lõpule 1. novembril 2017, kui angaar pidulikult avati. Värvimisangaar on antud kasutusrendi lepingu tingimustel pikaajaliselt kasutamiseks õhusõidukite hooldusfirmale AS-le Magnetic MRO. Uus angaar loob võimalused Magnetic MRO teenuste nomenklatuuri suurendamiseks ning võimaldab suurendada AS-i Magnetic MRO ja Tallinna lennujaama konkurentsivõimet. Seoses mahtude kasvamisega suureneb lennuoperatsioonide arv ning kinnisvaraarendus võimaldab teenida lennujaamale täiendavat tulu. Angaar on võimeline teenindama kuni Boeing 737 MAX9 ja Airbus 321 neo suuruses õhusõidukeid. Hoone suletud netopind 2 536 m², sh angaar 1 628 m². Angaari projekteeris ja ehitas Astlanda Ehitus OÜ.

Soojus on õhus

ETTEVÖTTE TÖÖTAJAD

Rahvusvaheliselt tunnustatud, jätkusuutlik ja uuendusmeelne organisatsioon, konkurentsivõime töjõuturul, tulemuslikkust väärtustav juhtimine ja professionaalsed ning pühendunud töötajad on meie personalistrateegia põhialused, millega toetame ettevõtte äristrateegia ja ärikontseptsiooni ellu viimist.

Töö lennujaamas pakub põnevust ja erinevaid võimalusi neile, kes loovad sisu ja tähendust, näevad suurt pilti ja innustuvad tulemustest. Meie tänase „näo“ taga on kõikide töötajate ühelt poolt isiklik ja unikaalne ning teiselt poolt ühine panus.

Meile on väga tähtis, et töötajad tunneksid uhkust oma töökoha ja tegemiste üle. Samuti on oluline nii mehitatust kui järelkasvu silmas pidades, et tööandja kuvand oleks tunnustatud ka väljaspool ettevõtet.

Uuringufirma Instar 2017. aastal tehtud uuringu alusel oli Tallinna Lennujaam atraktiivsemate tööandjate üldarvestuses 6. kohal (2016: 9. kohal), kutseharidust omandavate õppurite vaates 3. kohal, tehnikatudengite hulgas 6. kohal ja majandustudengite hinnangul 7. kohal. Instari ja CV-Online'i koostööna töötavate inimeste hulgas korraldatud uuringu tulemusel oli Tallinna Lennujaam Eesti atraktiivseim ettevõtte.

2017. aastat iseloomustab hüppeline reisijate arvu kasv, mis seadis väljakutse reisijate sujuva teenindamise tagamiseks ka töötajatele ja seda efektiivselt ning kvaliteetselt.

19%-se reisijate arvu kasvu juures kasvas töötajate keskmine arv AS-is Tallinna Lennujaam 2,7% ja Tallinn Airport GH-s 4,4%. Täistööajale taandatud töötajate keskmised arvud 2017. aastal olid vastavalt AS-is Tallinna Lennujaam 340 (2016: 331) ja AS-is Tallinn Airport GH 239 (2016: 229).

Ettevõtte tegutseb ainult Eestis, järgides Eesti tööjõule kehtivaid seadusi. Kõik regionaalsete lennujaamade töötajad on pärit samast maakonnast.

Personalipoliitikas on oluline soolise, vanuselise, haridusliku ja vaadete mitmekesisuse toetamise põhimõtete järgmine. Väärtustame vastastikku lugupidavaid suhteid töötajatega. 2017. aastal ei algatatud ühtegi töövaidlust, samuti ei olnud töötajate poolseid kaebusi töösuhete, sh võrdse kohtlemise osas. Naiste ja meeste osakaalu erinevus ettevõttes tuleneb nii tööde iseloomust kui ka peegeldab üldisemalt soolisi kutse-eelistusi Eesti elanike hulgas. Meil töötab naised ja mehed kõikidel positsioonidel.

Tasustamise põhimõtetes järgime ettevõttes välist konkurentsivõimet, ametigruppide jaotust ja võrdse kohtlemise printsiipi olenemata töötaja soost või muudest tunnustest.

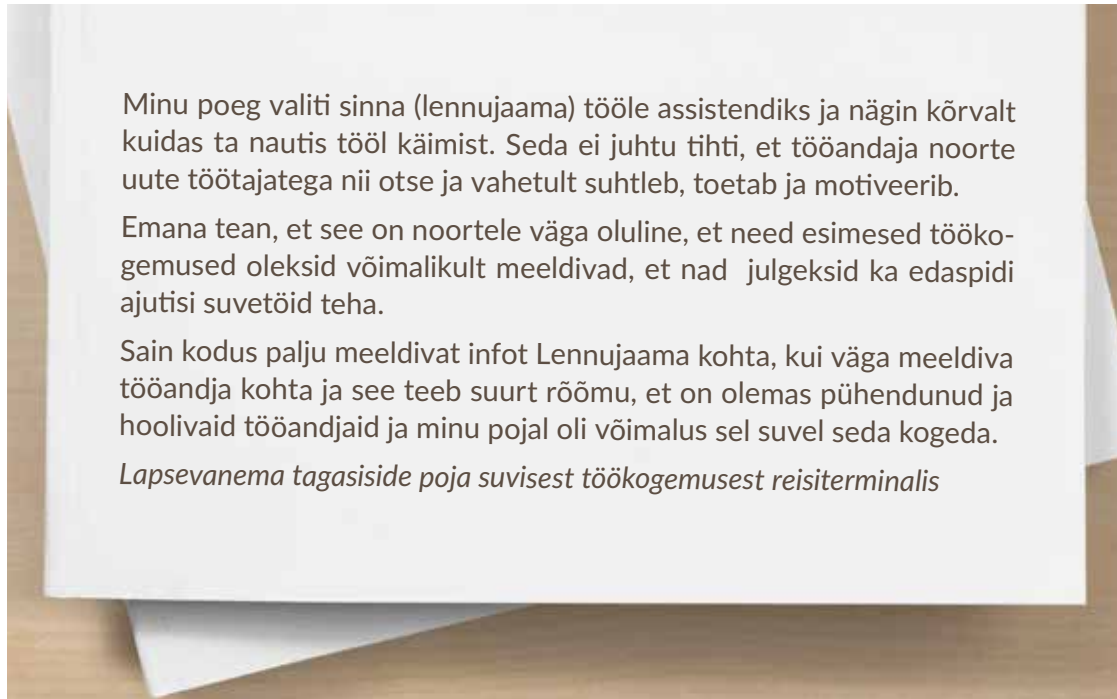
Toetame töötajate kaasatust töökorralduslike ettepanekute tegemisse. On loodud võimalused ka anonüümselt oma ettepanekute esitamiseks tagasiside kastide ja intraneti teavituse kaudu.

Arvestades tööturul valitsevat töötajate nappust ja kasvufaasis olevate ettevõtete töötajate värbamissoovi, on ettevõttele üha olulisem ametikohtade mehitatuse võimekus teenuste osutamise tagamiseks.

Värbamiskonkursside oli 2017. aastal 31 (2016: 23), neist AS-is Tallinna Lennujaam 17 ja AS-is Tallinn Airport GH 14. Konkursside tulemused olid positiivsed, samas iseloomulik trend on kandidaatide arvu vähenemine, samuti see, et valdav osa kandideerijatest töötab kandideerimise ajal mõnes teises ettevõttes.

Kui AS-i Tallinn Airport GH värbasime eelkõige oskustöötajaid ja teenindajaid, siis AS-is Tallinna Lennujaam olid värbamiskonkurssid eelkõige spetsialistide ja juhtide ametikohtade täitmiseks.

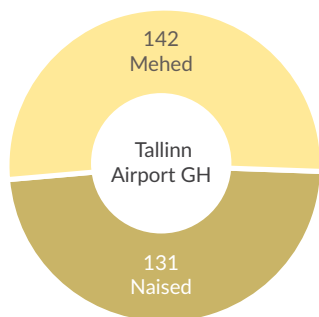
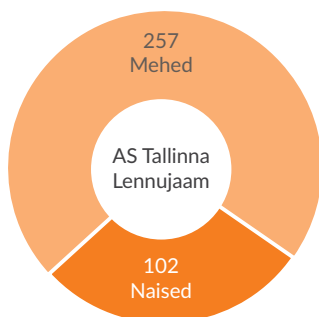
Kevad-suvisel hooajal oleme värvanud lisaks tähtajalist tööjõudu, seda ka 2017. aastal. Sageli on lennujaam noortele esimene töökoht ja vastutustundliku ettevõttena toetame noori esimese töökogemuse saamisel.

Ettevõttes töötavad kogenud ja professionaalsed töötajad, mis on oluline usaldusväärse ja kvaliteetse teenuse tagamiseks. Keskmine staaž AS-is Tallinna Lennujaam oli 11,7 aastat ja AS-is Tallinn Airport GH 7,6 aastat.

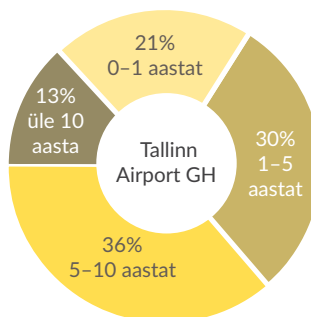
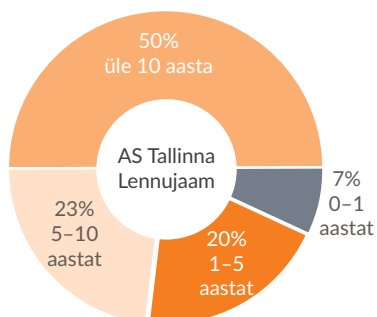
Töötajate vabatahtlik voolavus AS-is Tallinna Lennujaam oli 4%, koguvoolavus 8%. AS-is Tallinn Airport GH oli vabatahtlik voolavus 20% ja koguvoolavus 27%. Sealne suurem liikuvus on muuhulgas seotud teeninduse ja oskustööde ametikohtade suurema osakaaluga, samuti sellega, et pakume tudengitele paindlikke töövõimalusi.

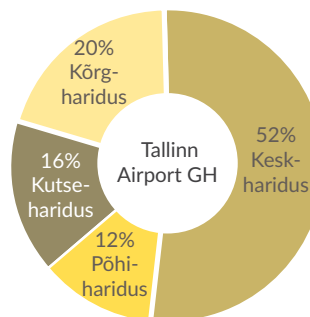
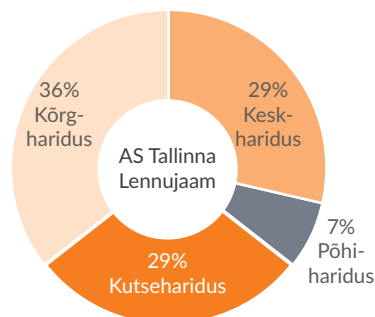
SOOLINE JAOTUS

TÖÖSTAAŽ

HARIDUSTASEMED

	2017	2016
KONTSERNIS KOKKU TÖÖTAJAJD 2017. AASTA LÕPU SEISUGA	632	607
Naisi	233	219
• sh juhatuses naisi	2	2
Mehi	399	388
• sh juhatuses mehi	2	3
Keskmine staaž	10,6 aastat	8,9 aastat
AS-is Tallinna Lennujaam a/ü liikmeid	1	2
AS-is Tallinn Airport GH a/ü liikmeid	7	10
Haiguspäevi, sh hoolduspäevad ja rasedus-sünnituspuhkus	7 789	4 392
Lapsehoolduspuhkuselt naasnud (100% naised)	15	8
Tähtajatu lepinguga töötajad	611	558
• sh mehi	393	374
• sh naisi	218	184
Tähtajalise lepinguga töötajaid	21	23
• sh mehi	8	13
• sh naisi	13	10

Töökorraldus ja töösuhted

AS-is Tallinna Lennujaam ja AS-is Tallinn Airport GH töötab enamik töötajaid tööajakava alusel, Tallinna lennujaamas teenindame kliente 24/7, regionaalsetes lennujaamades vastavalt lennuplaanist tulenevatele lahtioleku aegadele.

Et hüvitada tööajakava alusel töötamist, sh puhkepäevadel ja öisel ajal, pakume töötajatele:

- 7 kalendripäeva täistasulist lisapuhkust;
- graafikuvälise töö eraldi arvestamist ja tasustamist;
- instruktori pädevusega töötajatele lisanduvat tasustamist kolleegi juhendamise eest;
- paindlikkust töögraafikute koostamisel nii töökoormuse kui tööaegade osas õppimise võimaldamiseks;
- lapsehoolduspuhkuselt naasnutele ja üliõpilastele soovi korral osakoormuse rakendamist.

Tulumaksuvabastuse avalduste sujuvamaks esitamiseks ja oma tulude jälgimiseks valmis 2017. aasta lõpus Töötaja portaali arendus.

Töötajatele pakutavad toetused ja hüvitised:

- Tasuta parkimine töökoha vahetus läheduses valvega parklas
- Lapse sünnitoetus
- Lähedase kaotamise toetus töötajale või toetus töötaja lähedastele
- Töötaja kindlustamine raske, sh surmaga lõppenud tööõnnetuse puhul
- Tervisekontrolli võimaldamine seadusega sätestatust suuremas mahus
- Teise ja kolmanda haiguspäeva hüvitamine tööandja poolt
- Prillide maksumuse osaline hüvitamine olenemata arvutiga töötamise ajast
- Sporditoetus SportID kaudu
- Ühised sündmuste tähistamised ja traditsioonide hoidmine
- Puhkeruumide sisustamine ja varustamine
- Vormiriided, tööriided, jalatsite hüvitamine kindlas mahus
- Hüvitame kaitseväge reservväelaste õppekogunemistel osalemisel palgavahe, et toetada töötajate peresid, kui üks pereliige kodanikukohust täidab. Sellega anname omapoolse panuse töötajate perede väärtustamisesse

Tervisekäitumise edendamine

Meile on oluline edendada töötajate hulgas tervisekäitumist ja tunnustada sportlikke eluviise.

Töötajate tervise hoidmiseks ja selle tähtsuse teadvustamiseks rakendasime 2017. aastast ka 2. ja 3. haiguspäeva 70% haigushüvitise maksmise töötajatele. Selle tulemusena kasvas kuni 3-päevaste haigusperioodide arv AS-is Tallinna Lennujaam 45 kalendripäevani (2016: 18) ja AS-is Tallinn Airport GH-s vastavalt 261 kalendripäevani (2016: 167).

Tallinna Lennujaama Spordiklubi, kuhu kuuluvad kogu kontserni töötajad, tegutseb aastaringselt aktiivselt ja tulemuslikult. Osaletakse Eesti Firmaspordiliidu korraldatavatel võistlustel.

2017. aastal osalesime Firmaspordi Liidu korraldatavatel sarjadel (talisparkiaad, kevadspartakiaad, suvespartakiaad, sügisspartakiaad, kuld pall), Kõrvemaa Neliküritusel, Tartu Maratoni korraldatavas sarjas Kuubik ning Estonian Cup rattamaratoni sarjas. Kokku osaleti ligi 60. erineval võistlusel.

Eesti Sportlikuma Ettevõtte arvestuses saavutas Tallinna Lennujaama Spordiklubi III koha.

Lisaks spordiklubi tegevusele toetame kontserni töötajate sportimist sporditoetuste haldamise keskkonna SportID kaudu, mille aktiivseid kasutajaid on juba üle 400. See annab igale töötajale võimaluse paindlikult valida nii spordiklubi, sportimise aega kui ka tegevuse liiki.

Töötajate tunnustamine ja motiveerimine

Meie personalipoliitika on olulisel kohal juhtimine positiivse kogemuse ja eeskuju kaudu. Tähelepanu all on tunnustamise ja märkamise kultuuri edendamine. Nii avaldame kõik klientide tunnustused siseveebis, aasta kokkuvõtete tegemisel tunnustame traditsiooniliselt enim silmapaistnud projekte ja kolleege.

Tunnustamise kategooriad lähtuvad ettevõtte strateegilistest fookustest ja ettevõtte väärtustest. Tunnustamise eesmärgid on:

- töötajate ja nende tööpanuse väärtustamine ettevõtte tulemuslikkuse saavutamisel;
- strateegiliste fookuste ja väärtuste teadvustamine läbi tunnustamise;
- uuenduslike projektide esile tõstmine.

2017. aastal tunnustasime kontserni töötajaid järgmistes kategooriates

AASTA TEGU

Õnnestunud lahendus, projekt või algatus, mis on oluliselt mõjutanud üksuse, valdkonna või kogu lennujaama arengut; kasvatanud lennujaama positiivset tuntu ja ettevõtte mainet; suurendanud lennujaama klientide, töötajate või lennujaama kogukonna rahulolu ning ka tulemuslikult ellu viidud.

Aasta tegudeks tunnustati EL-i eesistumise teenindamise projekt ja lennuliiklusala rekonstrueerimise projekt.

KLIENDI LEMMIK

Kolleeg, kelle tegutsemise tulemusel on kliendid saanud suurepärase kliendikogemuse osaliseks.

Kliendilemmiku väljaselgitamisel lähtusime meile klientide saadetud tunnustustest. Enim positiivset tagasisidet kogusid erivajadustega reisijate teenindajad lennujaamast ja kadunud pagasiga tegelev üksus GH-st.

AASTA KOLLEEG

Kolleeg, kes on alati koostöövalmis, teistega arvestav ning toetav ja kelle suhtumist on kolleegid korduvalt esile tõstnud.

SÜDAMEGA TEGIJA

Kolleeg, kes on töökas ja alati usaldusväärne, oma valdkonna professionaal ja kes suudab säilitada positiivsuse ka keerulistes ning pingelistes olukordades innustades sellega ka teisi.

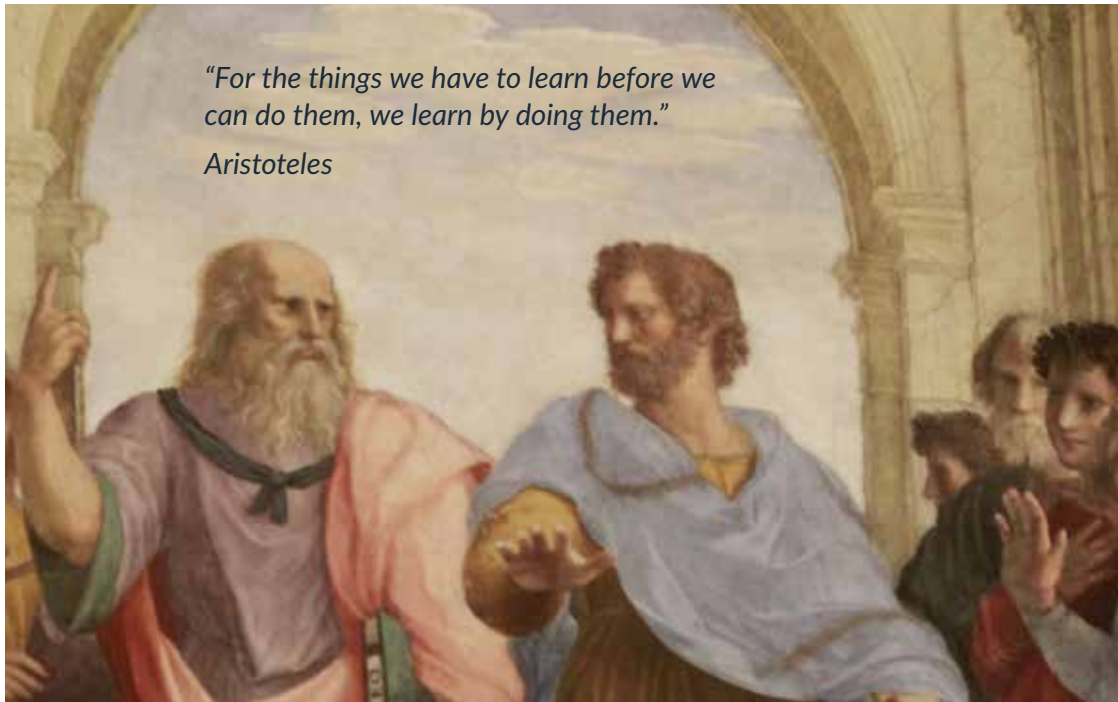

NUTIKAS UUENDAJA (INNOVATSIOONIAUHIND)

Kolleeg, kes on silma paistnud uute tehniliste või muude innovaatiliste lahenduste või praktikate väljamõtlemise ja realiseerimisega.

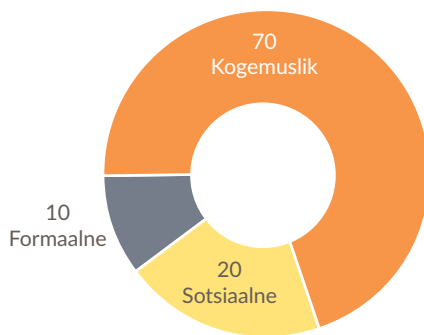
AS Tallinn Airport GH valib traditsiooniliselt igal aastal „GH Kuldvare“, mis on ellu kutsutud tublide ja koostööd hindavate kolleegide tunnustamiseks.

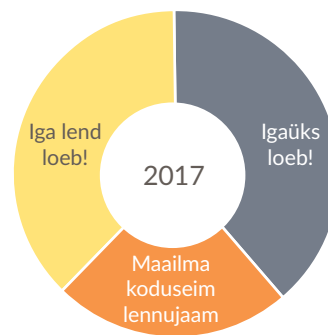

Töötajate pädevuste vastavuse tagamine ja töötajate kompetentside arendamine

Töötajate toetamisel õppetegevuses ja nende arengus on esmatähtis nende pädevuste vastavuse tagamine ning seda paindlike õppimisvõimaluste ja efektiivse ressursikasutusega.

70:20:10 õpiraamistik

Õppetegevuse fookused 2017

Õppetegevuste valikul lähtume rahvusvahelisest 70:20:10 õpimudelist, mis hõlmab kolme tüüpi õppimist: kogemuslikku, sotsiaalset ja formaalset, sest suur osa õppest toimub töökohal. Kui pingutust nõudvad ja väljakutseid pakkuvad töösituatsioonid on kõige

paremad „õpetajad“, siis ka kogemuste jagamisel ja tagasisidel on samaväärselt oluline osa nagu struktureeritud kursustel klassiruumis. Pädevust tõendavate dokumentide halduskoormuse vähendamiseks ja parema andmeanalüüsi võimaldamiseks ning õppe- materjalide kasutamise võimaluste laiendamiseks erinevates seadmetes (arvuti, mobiil), arendasime õpiahaldussüsteemi Edutizer uusi lahendusi.

2017. aasta õppetegevuse fookuste määratlemisel lähtusime ettevõtte strateegiast.

Õppetegevuse, juhendamise ja täiendkoolituse kohta omistati Tallinna ja regionaalsete lennujaamade töötajatele aasta jooksul kokku 1743 tundi ja sertifikaati, mis teeb keskmiselt 5 tõendatud pädevust töötaja kohta. Koolitustel osalejate valikul me ei tee ettevõttes soolisi ega vanuselisi eelistusi. Kõikidele töötajatele on loodud võimalused õppimiseks ja oma pädevuse kasvatamiseks.

38 spetsialisti ja juhti (30 Tallinna lennujaamas, 8 regionaalsetes lennujaamades) on lisaks põhitööle sisekoolitaja või töö sisehindaja rollis. Õppe ja praktika juhendamise kvaliteedi hoidmiseks ja parendamiseks läbisid kõik 2017. aastal täiendkoolituse.

Koostöös AS-ga Proeksperit toimusid „talendivarjutamise“ töötod ja kogemuste vahetamine Proeksperdis ja Tallinna lennujaamas. Lennujaamast osales 12 spetsialisti ja juhti.

Rahvusvaheliste nõuete täitmiseks korraldati 2017. aastal 116 julgestus- ning 62 ohutus- ja liikluskoolitust, millel osalejaid kokku 2049, nendest lennujaama töötajaid 189.

2017. aasta koolituskulude osakaal tööjookuludest moodustas 1,7% (2016: 1,5%).

Olulisemad õppe- ja arendusprojektid:

- juhtkonna arenguseminaride sari ettevõtte strateegilise planeerimise ja ühtsete juhtimispõhimõtete edendamiseks;
- e-õppe võimaluste ja mahu suurendamiseks töötasime välja meie lennujaamade spetsiifilise erivajadustega reisijate teenindamise üldise teadlikkuse e-kursuse ja uuendasime lennuohutuse alase videokoolituse;
- lennuvälja käitaja sertifikaadi uuendamise protsessis töime koostöös Lennuametiga Eestisse erialased rahvusvahelised koolitused:
 - EASA Aerodrome Certification Requirements for Operators and Authorities;
 - Safety Assessments and Management of Change at Aerodromes.

- Kuna lennuvälja päästjate tööd iseloomustab ilmekalt ütlus „Valmistu kõige hullemaks, looda parimat“, siis on õppused igapäevase töö lahutamatu osa. Käitamise ja ohutusega seotud personali täiendõppe raames läbisid päästeteenistuse töötajad järgmised erialased treeningud:
 - enesepäästevõtted (18 osalejat);
 - suitsusukeldumine (37 osalejat);
 - vette kukkunud õhusõidukist vee alt päästmise ehk HUET Trainingu (16 osalejat). Toimusid ka tõstepatjadega raskuste tõstmise ja väikelaeva FASTER 635 esmased kasutajakoolitused arvestusega, et igas töövahetuses oleks olemas vastava pädevusega töötajad
- jätkuvalt on fookuses lennuvälja käitamise ja ohutusega ning aeronavigatsiooniteenuse osutamisega seotud personali tasemekontrolli ja sisehindamiste süsteemi arendamine, et tagada töötajate pädevuste vastavus ja tõendamine lennuvälja sertifikaadi nõuetele. See on pidev protsess, mis jätkub ka järgnevatel aastatel
- Täiskasvanud õppija kuu jooksul oli meie tähelepanu suunatud töötaja füüsilisele ja vaimsele tervisele, toimusid unehügieeni ja funktsionaalse toitumise infotunnid ja praktiline shindo venituste õpetus. Samuti aitasime töötajatel teadvustada oma vastutuse suurenemist tulude ja kulude juhtimisel, selgitusi tulumaksuseaduse muutumisest jagasid välised eksperdid. Täiskasvanud õppija kuul osales 152 töötajat.

AS-is Tallinna Lennujaam osales koolitustel kokku 256 meest (2016: 240) ja 94 naist (2016: 308).

Tööohutus

Vaatamata suuremahulistele ehitustöödele nii Tallinna lennujaama reisiterminalis kui ka lennuliiklusalal möödus 2017. aasta lennujaama töötajate jaoks ilma suuremate tööohutusalaste vahejuhtumiteta.

Kergeid tööõnnetusi registreeriti kokku 4, neist 3 Tallinna lennujaamas (2016: 2) ja 1 Tartu lennujaamas (2016: 0). AS-is Tallinn Airport GH registreeriti 11 kerget tööõnnetust (2016: 8). Tegemist oli kergete tööõnnetustega, kukkumised, nihestused.

Uuel perioodil keskendume tööohutusriskide kaardistamisele ja meetmete kava uuendamisele, samuti töötajate tervise edendamisele erinevate ürituste ja koolituste abil.

Alati
Sügisel avatud

ÜLEVAADE KESKKONNAST

Keskkonnajuhtimine

AS-i Tallinna Lennujaam eesmärk on tagada kontserni kuuluvate lennujaamade säästlik ja vastutustundlik käitamine ja kvaliteetse teenuse pakkumine, säästes seejuures looduskeskkonda ning vähendades õhuemissioone.

Säästev ja vastutustundlik suhtumine meid ümbritsevasse keskkonda on väärtus, mida hindavad kõik Tallinna Lennujaama töötajad. Lennundus on valdkond, mis paratamatult mõjutab olulisel määral keskkonnaseisundit ja keskkonnaohutust. Seetõttu peame pingutama, et leevendada oma ettevõtte negatiivset mõju ja koormust keskkonnale ning olla oma tegevustes võimalikult säästlikud.

Keskkonnajuhtimissüsteem on osa organisatsiooni juhtimissüsteemist. See kujutab endast organisatsiooni tegevusest tuleneva keskkonnamõju kontrollimist, vähendamist ja ennetamist ning seeläbi konkurentsivõime parandamist. AS-i Tallinna Lennujaam keskkonnajuhtimissüsteem on sertifitseeritud vastavalt ISO 14001:2015 nõuetele ja omab vastavat sertifikaati.

Keskkonnajuhtimise põhimõtted ja suunad oleme määranud ettevõtte keskkonnapoliitikaga, mis on tugevalt seotud meie ettevõtte sisemise kontrollsüsteemiga. 2017. aastal uuendasime ettevõtte keskkonnapoliitikat. Vastavalt ISO 14001:2015 keskkonnajuhtimissüsteemi sertifikaadi nõuetele, oleme kirjeldanud keskkonnavalasid protseduurid ja tegevused ning dokumenteerinud ametikohtade vastutused. Keskkonnajuhtimissüsteemi raames vaadatakse perioodiliselt üle potentsiaalsed ohukohad. Keskkonnavalaseid mittevastavusi ei ole olnud, trahve või sanktsioone ei ole 2017. aastal kohaldatud. Pistelist kontrolli teostame keskkonnajuhtimissüsteemi raames ka AS-i Tallinna Lennujaam partnerettevõtete seas, kellele laienevad kõik meil kehtivad nõudmised. Seni on koostöö hästi sujunud ja olulisi rikkumisi ei ole märgatud. Lendude juures toetame keskkonناسõbralikke maandumisi, et laskumine oleks lauge, kulutades vähem kütust ja tekitades vähem müra.

Peamised lennukite käitamisega seotud tegevused, millel on võimalik negatiivne keskkonnamõju:

- õhusõidukite ja katendite jäätõrje teostamine;
- maatranspordi liikumine lennukite vahel;
- õlide ja kütuste käitlemine;
- reisijate ja õhusõidukite teenindamine;
- lennukite territooriumil teostatav hooldus ja arendustegevus;
- lennuliiklusest tingitud müra.

Peamised keskkonnamõjud avalduvad ressursikasutuses, sh energia- ja veetarbes, õhuemissioonides, müratasemes, sadevete kvaliteedis ja jäätmetekkes.

Keskkonnaalased arendused

2017. aastal moodustasime ja kinnitasime Tallinna lennujaamas keskkonnaalase juht-rühma, kelle ülesanne on regulaarselt jälgida keskkonnaressursside tarbimist ja kesk-konnakavas seatud eesmärkide täitmist. Juhtrühma ülesanne on ka teha ettepanekuid ettevõtte kuluefektiivsete meetmete rakendamiseks ning ettevõtte keskkonnapoliitika elluviimiseks.

Jätkasime keskkonnamõõdikute rakendamisega ettevõttes, mille eesmärk on aidata len-nujaama töötajatel ja juhtidel paremini aru saada, millised on tähtsamad keskkonnapa-rameetrid ning kuidas ja mil määral need tegevused mõjutavad keskkonda. See oma-korda võimaldab tähelepanu suunata probleemkohtadele ning teha argumenteeritud investeerimisotsuseid kaasates keskkonnasäästlikku põhimõtet. Keskkonnamõõdik hõl-mab endas lennujaama jaoks tähtsaid keskkonnaparametreid nagu pinnase- ja sadevee kvaliteet, joogivee kvaliteet ja välisõhu kvaliteet. 2017. aastal olime keskkonna indeksis „keskmisel“ tasemel. Järgnevatel aastatel on väljakutse säilitada seda taset ning liikuda tasemele „hea“.

Keskkonnateadlikkus

2017. aastal tellisime OÜ-lt Eesti Keskkonnauuringute Keskus riskianalüüsi püsivate or-gaaniliste ainete kohta (perfluorühendid – PFOS), et välja selgitada Tallinna lennujaama võimalik mõju ning leevendusmeetmed keskkonnale. Püsivad orgaanilised saasteained on ühendid, mis oma mürgisuse, püsivuse ja bioakumuleeruvuse tõttu ohustavad inimes-te tervist ning kahjustavad elusorganisme ja ökosüsteeme. Perfluorühendeid kasuta-takse laialdaselt tööstuslikes ja tarbijarakendustes.

Hindamise käigus vaatasime üle Tallinna lennuväljal kasutatavate ainete dokumentatsioo-ni ning võtsime analüüse pinnasest, sadeveest ja põhjaveest. Perfluorühendite sisaldu-sega aineid kasutati varasemalt tuletõrje vahetudes ning õhusõidukite jäätõrjevahendites. Uuringu tulemusel võime väita, et oleme võtnud tarvitusele abinõud, et vältida PFOS-i si-saldusega ainete sattumist pinnasesse ja sadevette. Samas lennujaamast põhja poole jää-valt tööstuspiirkonna sadeveest võis leida PFOS-i jälgi. Saadud riskianalüüsi edastasime teadmiseks ning teadlikkuse tõstmiseks Keskkonnaametile, Tallinna Keskkonnaametile ja AS-le Tallinna Vesi.

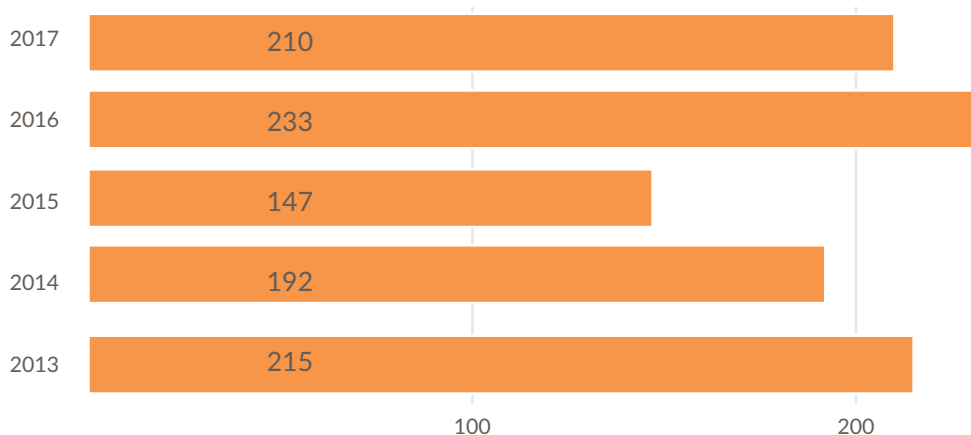
Transpordi keskkonnamõju

Lennujaamas on kõige suuremaks ja olulisemaks keskkonnamõjuks lennuliiklus, kuid ka maatransport kujutab endast suurt osakaalu saasteallikate puhul, mis avaldavad mõju nii inimesele kui ka looduskeskkonnale. Ohtlikuim saastekomponent on heitgaasid, mis on kütuse põlemise jääksaadus ning mis kahjustab ökosüsteeme ja elusolendeid.

Tallinna lennujaamas langes kütuste kasutamine 2016. aastaga võrreldes 233 tonnilt 210 tonnile. Maatranspordi põhiliseks kütuseks on diiseli, mida kasutab hooldustehnika ja õhusõidukite maapealne käitustehnika. Vähesel määral on kasutusel maagaas, millega sõidavad osad reisijateveo bussid ning bensiin, mida kasutab väiketehnika. Diiselmootorite kasutamise langus oli tingitud lumevaesest talvest. Gaasi tarbimist suurendasid 2017. aastal toimunud perrooni rekonstrueerimistööd, mille tõttu olid lennukid pargitud terminalist kaugemale ning oli suurem nõudlus reisijateveo busside järele. Bensiini tarbimine tõusis võrreldes eelneva aastaga samuti rekonstrueerimistööde perioodil, kui ehitustööde tarbeks kasutati oluliselt rohkem saatmisteenus sõidukitega, mis tarbivad bensiini.

Kütustest eelistame diiselmootoriga sõidukeid bensiinimootoriga sõidukitele. Kütusetarbe vähendamiseks oleme asendanud reisijateveo diislbussid maagaasibussidega ning maapealses teeninduses kasutatavad diiselsõidukid elektriautodega. Uue maatranspordi soetamisel jälgime sõiduki tehnilisi tingimusi (madal CO₂ ja kütusekulu), et tagada keskkonnasäästlik tarbimine.

2017. aastal ehitati välja trammiühendus lennujaama ja kesklinna vahel, mis on väga mugavaks liiklemiseks nii töötajatele kui ka suuresti reisijatele.

Maatranspordi kütuste kasutus Tallinna lennujaamas 2013–2017 tonnides

Lennuliikluse mõju Ülemiste järvele

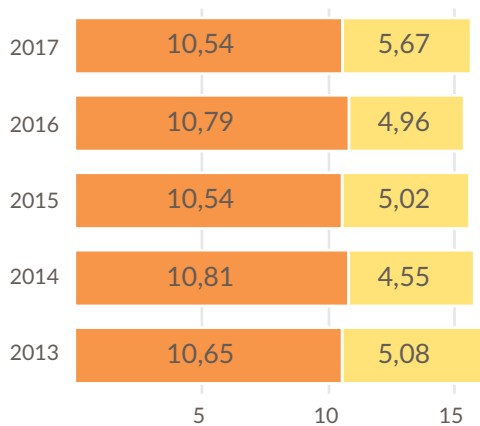
AS Tallinna Vesi kontrollib regulaarselt Ülemiste järve veekvaliteeti ning sealt võetud veeproovid näitavad, et lennukikütuse põlemisel eralduvate produktide tase jääb sadu kordi allapoole lubatud piirmäära.

Tallinna lennujaama jaoks on veepääste valmisoleku tagamine väga oluline. Et olla valmis olukorraks, kui peaks aset leidma lennuõnnetus Ülemiste järvel, teeme tihedat koostööd Ülemiste veepuhastusjaamaga. Tallinna lennujaama päästeteenistus korraldab regulaarselt õppusi Ülemiste järvel ning on täiendanud enda päästevarustust vastavalt vajadusele päästeks Ülemiste järvel.

Elektrienergia tarbimine

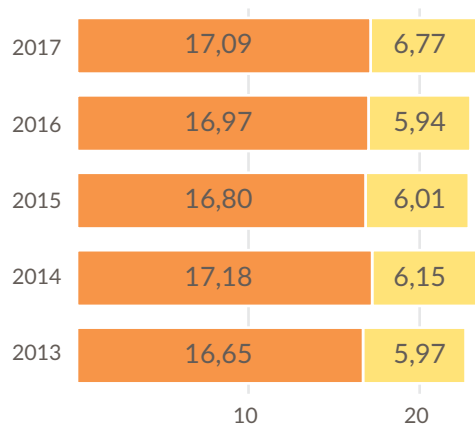
Suurimad elektrienergia tarbijad Tallinna lennujaamas on eelkõige reisiterminal ja navigatsioonituledesüsteem.

2017. aastal tõusis elektritarbimine Tallinna lennujaamas 16,97 GWh-lt 17,1 GWh-le. Elektrienergia omakasutus langes meil aga kogu territooriumi ulatuses 10,79 GWh-lt 10,54 GWh-le, kuid reisiterminalis tõusis 4,96 GWh-lt 5,67 GWh-le.

● Elektrienergia omakulu
● Reisiterminali omakulu

Tallinna lennujaama elektrienergia tarbimine kokku (GWh) ja reisiterminali tarbimine kokku (GWh)

● Elektrienergia omakasutus
● Reisiterminali omakasutus

Elektrienergia omakasutus (GWh) Tallinna lennujaamas

Reisiterminali energiatarbimise tõus oli tingitud reisiterminali juurdeehitusest, millega seoses tõusis valgustust vajavate ruutmeetrite arv ning tehnika arv reisiterminalis.

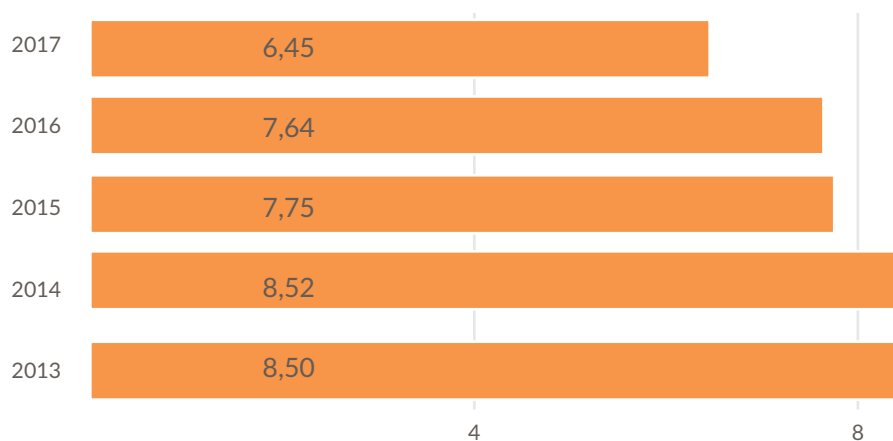
Lennuraja navigatsioonituledesüsteemi rekonstrueerimise käigus oli osa süsteemist välja lülitatud ning see mõjutas suuresti elektrienergia üldist tarbimist 2017. aastal.

Meie siht on elektrienergia tarbimist Tallinna lennujaama reisiterminalis igal aastal vähendada ning võimalusel suurendada taastuenergia tarbimist. Sihiteadliku eesmärgistamisega energiatarbe vallas paneme aluse süstemaatilisele ja teadlikule energiatarbe juhtimisele.

Elektritarbe vähendamiseks oleme 2017. aastal teinud järgmised investeeringud:

- jätkuvalt läheme reisiterminalis üle LED-valgustusele;
- kõik uued reisiterminali paigaldatud valgussüsteemid on LED-valgustusega ning liikumisanduritega, millega vähendatakse mittevajalikku põlemist;
- hooldeteenistuses on suurem osa valgustuse juhtimist viidud üle liikumisanduritele ja aegreleedele, millega on vähendatud mittevajalikku elektrienergia kasutust;
- lennuliikluse laienduse käigus väljaehitatud uued alad (jäätörjeala ja K-perroon) on LED- valgustusega.

Elektrienergia tarbimine reisija kohta on reisijaarvu suurenemisega seoses langenud 7,64-lt KWh-lt 6,45-le KWh-le.

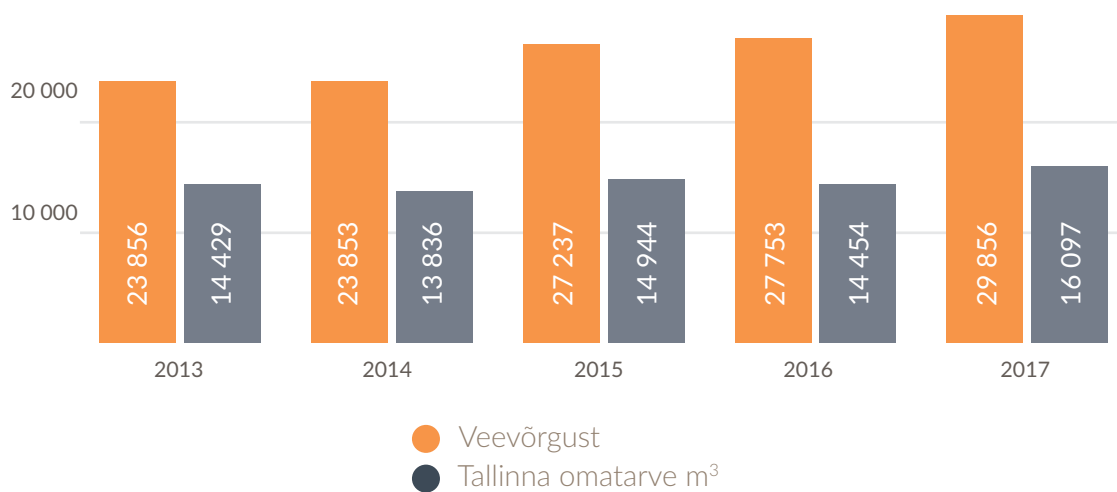
Elektrienergia tarbimine reisija kohta Tallinna lennujaamas KWh

Vee tarbimine

2017. aastal tarbiti AS-i Tallinna Vesi vett Tallinna lennujaamas 29 856 m³ (2016: 27 753 m³). Omatarbe kohta on näha samasugust suundumust. Vee tarbimine on kasvanud suuresti reisijate arvu tõusuga ning suvise ehitustööde käigus teede ja platside pesuga. Samuti toimusid 2017. aastal küttetorude läbipesud, mille tõttu oli tarbimine omakasutuse osas suurenenud. Lennuoperatsioonide arvu kasvuga kasutati rohkem vett õhusõidukite jäätörje teostamiseks.

Veetarbe vähendamiseks oleme ette näinud järgmised meetmed:

- kõik uued reisiterminali paigaldatud WC-süsteemid on kahesüsteemsed ning segistid ja pissuaarid on automaat/puutevabad;
- uues, 2017. aastal valminud reisiterminali osas, paigaldasime jahutussüsteemidele soojustagastuse ja vabajahutuse;
- reisiterminali lõunaosasse paigaldasime päikesekaitsekiled ja -ribid akendele, et hoida ära liigne päikese soojuskiirgamine siseruumidesse;
- suuname lennufirmasid jäätörjeteenuse tellimisel eelnevale õhusõidukite harjamisele, mille tulemusel kulub järgneval pritsimisel vähem jäätörjavedelikku.

Vee tarbimine Tallinna lennujaamas m³

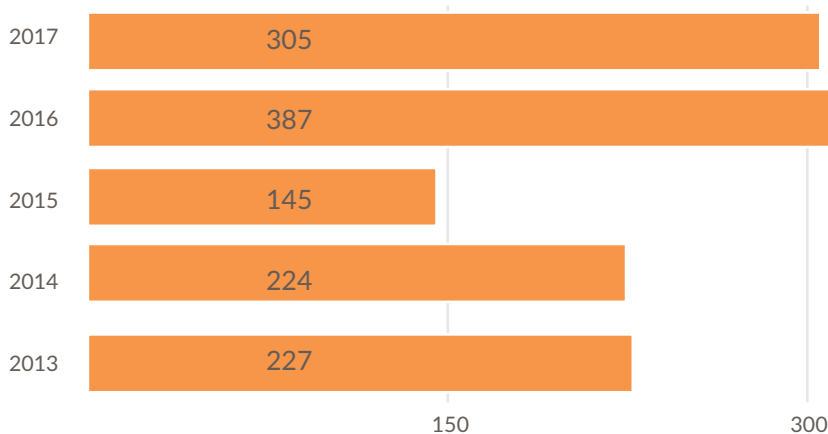
Jäätörjevahendite kasutamine ja heitveed

Jäätörjet teeme asfaltpindadel, et tagada õhusõidukite ohutu õhkutõusmine, maandumine ja maapealne liiklemine ning õhusõidukitele, tagamaks nende ohutu lendamine.

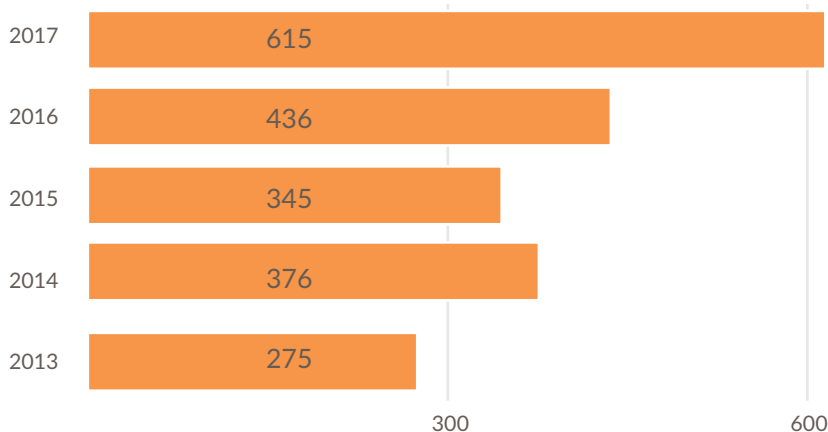
Jäätörjevahendid, mida kasutame, on võimalikult keskkonnasõbralikud (omavad keskkonna sõbralikkuse sertifikaati) ning looduskeskkonnas lagunevad. Vastavaid sertifikaate ja keskkonnatingimustele vastavusi nõuame ettevõtetelt hangete läbiviimise käigus.

2017. aastal oli jäätörje kasutamine õhusõidukite jäätörjes langenud seoses uue tehnika kasutuselevõtuga, mille efektiivsus segude valmistamisel on suurem ning võimaldab seada suurema kontsentratsioonide vahemikega.

Jäätörje asfaltpindadele on tõusnud märgatavalt võrreldes 2016. aastaga. Tõus oli märgatav aasta lõpukuudel ning oli tingitud ilmastikuoludest, kus ohutuse tagamiseks oldi sunnitud nullilähedase ja vihmase ilmaga teostama jäätörjet tihedamalt.

Õhusõidukite jäätörje kasutamine Tallinna lennujaamas tonnides

Asfaltpindade jäätörje kasutamine Tallinna lennujaamas tonnides

Sadevesi

Sadevete juhtimisel on kõige olulisem, et see ei jõuaks Ülemiste järve. Järvel on joogi-vee võtmise tõttu eristaatus, millele on seadusega loodud sanitaarkaitseala. Sadevesi taaskasutamisse ei lähe. Alates 2017. aasta novembrist on AS-il Tallinna Lennujaam vee erikasutusluba, mille alusel peame võtma sadeveest analüüse ning esitama aruandeid saastetasu arvutamiseks.

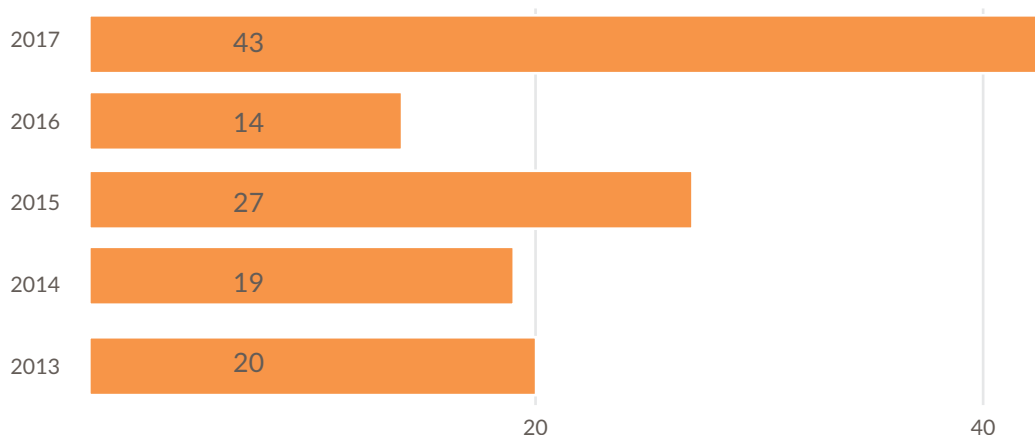
Kontrolli keskkonnaga seotud aspektide osas teostame vastavalt vajadusele. Analüüside teostamise tellime vastavat akrediteerimist omavalt laborilt. Alates 2018. aastast seoses uue vee erikasutusloaga tiheneb proovide võtmine kuni neljale korrale aastas.

Regionaalsetes lennujaamades otseselt sadevee kontrolli ei toimu, sest seal teostatakse jäätörjet minimaalselt ning ükski sealne lennujaama suubla ei kuulu looduskaitse alla.

Kemikaalilekked

Võrreldes 2016. aastaga toimus Tallinna lennujaamas 29 võrra rohkem kemikaalilekkeid, tõustes 14-lt 43-le. Kemikaalilekete arv on tõusnud tänu nende täpsemale registreerimisele, mis tähendab et iga väikseimagi reostus sisestatakse ühtsesse juhtumite ja töövoogude registreerimise andmebaasi. Samuti tõusis kemikaalilekete arv 2017. aastal lennuraja ja perroomide rekonstrueerimistööde ajal, mil lennujaama territooriumil opereeris oluliselt rohkem transpordimasinaid, mis põhjustasid lekkeid.

Regionaalsetes lennujaamades kemikaalilekkeid 2017. aastal ei toimunud.

Kemikaalilekete arv Tallinna lennujaamas 2013-2017

Õhuheitmed

Õhusaaste

Välisõhu kvaliteedi mõjutajad Tallinna lennujaamas on lennuliiklus, katlamajad ning autotransport lennujaama alal. Lennujaama lähiümbruses mõjutavad välisõhu kvaliteeti põhjapoole jääv Lasnamäe tööstuspiirkond ning autotransport Tallinna-Tartu maanteel ja Suur-Sõjamäe tänaval. Otseselt me õhusaastet ei mõöda, sest lennujaama ümbruses on nii tööstusalasid kui ka suure liikluskoormusega maanteid, mis mõjutavad välisõhu kvaliteeti tunduvalt rohkem kui õhusõidukite liiklus.

Uurimistöös „Tallinna lennujaamast väljuvate-maanduvate lennukite õhusaaste hajumisarvutused Ülemiste järve suunal“ toodud hajumisarvutuste tulemused näitavad, et lennukitest tulenev õhusaaste avaldab mõju ainult lennujaama läheduses olevatel aladel. Arvutuste tulemustest selgus, et isegi lennutsükli alguses (st kui lennuk on maapinna lähedal), ei ületa saadud kontsentratsioonid kehtestatud norme.

Varasematel aastatel tehtud mõõtmiste põhjal oli kõige suurem NO_x kontsentratsioon just lennujaama lähiümbruses, ulatudes maksimaalselt 0,056 µg/m³. Samas on see üle 700 korra väiksem kui välisõhu saastatuse seaduse piirnormid lubavad. Arvutuste kohaselt on ka CO tase kontrolli all.

2014. aastal koostatud keskkonnamõjude hinnangus tõdesime, et Tallinna lennujaamal ei ole olulist negatiivset mõju lähiümbruse õhukvaliteedile, eriti arvestades, et lennukite heitmed väljutatakse suurema kõrguse ja rõhu all. Samas hinnangus oli ka meie maagaasil töötavate katlamajade mõju (mida me arvutame ka igal aastal), peetud väheoluliseks.

Kasvuhoonegaasid

Oleme alustanud CO₂ emissioonide peamiste tekkekohtade kaardistamisega ning nende mahtude hindamisega. Kaardistusele järgneb meetmete loomine CO₂ emissioonide vähendamiseks.

2018. aastal teeme eeltööd, et ühineda taas Airport Carbon Accreditation (Lennujaamade Süsinikualane Akrediteering) programmi esimese tasemega, mis aitab meil muude andmete seas kaardistada süsinikuheitmeid ja lennujaama energiatarvet, et kindlaks teha meie süsinikuajälgi.

Jäätmed

2017. aastal tekkis Tallinna lennujaamas kokku 382 850 tonni jäätmeid, millest 99,89% moodustasid ehitusjäätmed. Ehitusjäätmete suur kasv võrreldes 2016. aastaga oli tingitud suurtest ehitustöödest terminali lõunatiivas ning lennuliiklusalala arendusprojektist ja teistest ehitusobjektidest.

Ohtlike jäätmeid oli 2017. aastal 49 tonni, millest 40 tonni moodustasid jääkreostuse likvideerimise käigus eraldatud muda, mis oma olemuselt liigitati ohtlike jäätmete kategooriasse. Kui jätta kõrvale jääkreostusest tingitud ohtlikud jäätmed, siis muude ohtlike jäätmete kogus tõusis võrreldes 2016. aastaga 7,97-lt tonnilt 9,04-le tonnile. See tõus oli suuresti tingitud sellest, et reisiterminalis mindi luminofoor lampidelt üle LED-valgustitele ning vanad lambid anti üle jäätmekäitlusettevõttele. Kuna 2017. aastal oli rohkem kemikaalireostusi, siis tekkis ka rohkem kasutatud absorbentmaterjali, mis anti samuti üle jäätmekäitlusettevõttele kui ohtlik jääde.

Segaolmejäätmete kogus võrreldes 2016. aastaga on tõusnud 205 tonnilt 312 tonnile. See tõus oli peamiselt tingitud reisijate arvu tõusust.

Meie jäätmekäitluse eesmärk on vähendada jätkuvalt segaolmejäätmete hulka ning suurendada taaskasutatavate jäätmete hulka. Teeme tihedat koostööd Eesti Pakendiringlusega, et tagada maksimaalne taaskasutatavate jäätmete ringlusesse võtmine.

	2013	2014	2015	2016	2017
TALLINNA LENNUJAAMA JÄÄTMETE KOGUSED LIIGITI (T)					
Segaolme jäätmed	225,77	206,33	204,486	205	312,14
Biologunevad jäätmed	8,05	6,141	7,481	6,9	8,51
Taaskasutatavad jäätmed	147,22	153,865	149,979	132	49,07
Ehitusjäätmed	290,22	52,08	195,52	80	382 430,99
Ohtlikud jäätmed	5,86	9,877	11,41	7,97	49,04

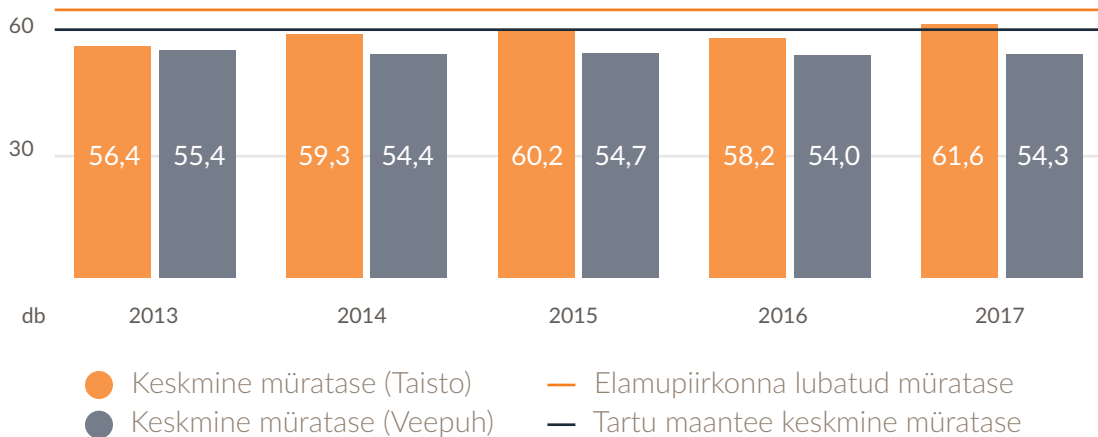
Müra

Tallinna lennujaam asub Tallinna kesklinnast nelja kilomeetri kaugusel, mistõttu on müra oluline teema. Mürareostuse jälgimiseks on pidevalt töös kaks statsionaarset müra-monitooringujaama, millega mürataset pidevalt jälgitakse ja salvestatakse. Koostöös Lennuametiga käsitletakse müraalaseid kaebusi ja töötatakse välja meetmeid müra vähendamiseks. Lisaks on üks mobiilne müramõõtejaam, millega monitooritakse mürareostust lennujaamale lähedastes asumites.

Mürataset Tallinna lennujaama ümbruses sõltub nii lennuoperatsioonide arvust, kui ka kasutatavatest lennukitüüpidest. 2017. aasta keskmine ööpäevaringne mürataset tõusis lennurajast läänes 54,0-lt 54,3-le detsibellile (võrdluseks: Tartu maanteelt tulenev pideva liikluse müra tase lennujaama juures on ca 65–70 db). Lennurajast idasse jäävas punktis tõusis keskmine mürataset 58,2-lt 61,6-le detsibellile, mis oli tingitud lennuraja pikeniemisest ida suunas ning müraallika liikumisega müramonitooringujaamale lähemale.

Keskkonnamõjude hinnangu alusel võib öise mürataset ületamist esineda vähestele eluhoonetele Ülemiste järve läänekaldal kesklinna territooriumil. Mürarikaste militaar- või kaubalennukite maandumisel ning õhukütõusmisel võib mürataset oluliselt kõrgemaks osutada, kuid need toimuvad niivõrd harva, et hinnangu teostajate arvamusel ei mängi üldises müraolukorras olulist rolli.

2017. aasta jooksul esitati viis mürakaebust (2016: 7 kaebust).

Lennumüra keskmine mürataset Tallinna lennujaama Veepuhastusjaama ja Taisto mõõtejaamades ning elamupiirkonna lubatud piirväärtus ja võrdluseks Tartu maantee pidev mürataset 2013-2017

Bioloogiline mitmekesisus

Lähimad kaitsealad, mida silmas pidada, on seotud Pirita jõega – Pirita looduskaitseala, Pirita jõe hoiuala ja Pirita jõeoru maastikukaitseala. Piisava kauguse tõttu lennujaamast (vähemalt 3,4 km) ei avaldu neile otseseid olulisi mõjusid. Olulised mõjud võivad avalduda vaid veekeskonna mõjutamise kaudu. Tagades suublasse juhitava vee nõuetele vastavuse, arvestades Soodevahe peakraavi isepuhastusvõimega ning vete suure lahjenduskoefitsiendiga Pirita jõkke jõudmisel, suudame ära hoida kahju bioloogilisele mitmekesisusele. Oluliste mõjude avaldumine Pirita jõe kvaliteedile ja seeläbi kaitsealade kaitse-eesmärkidele ei ole tõenäoline. Pinnasest võetud laboriproovide tulemused ei ületanud seadusega lubatud taset.

Me hoolime

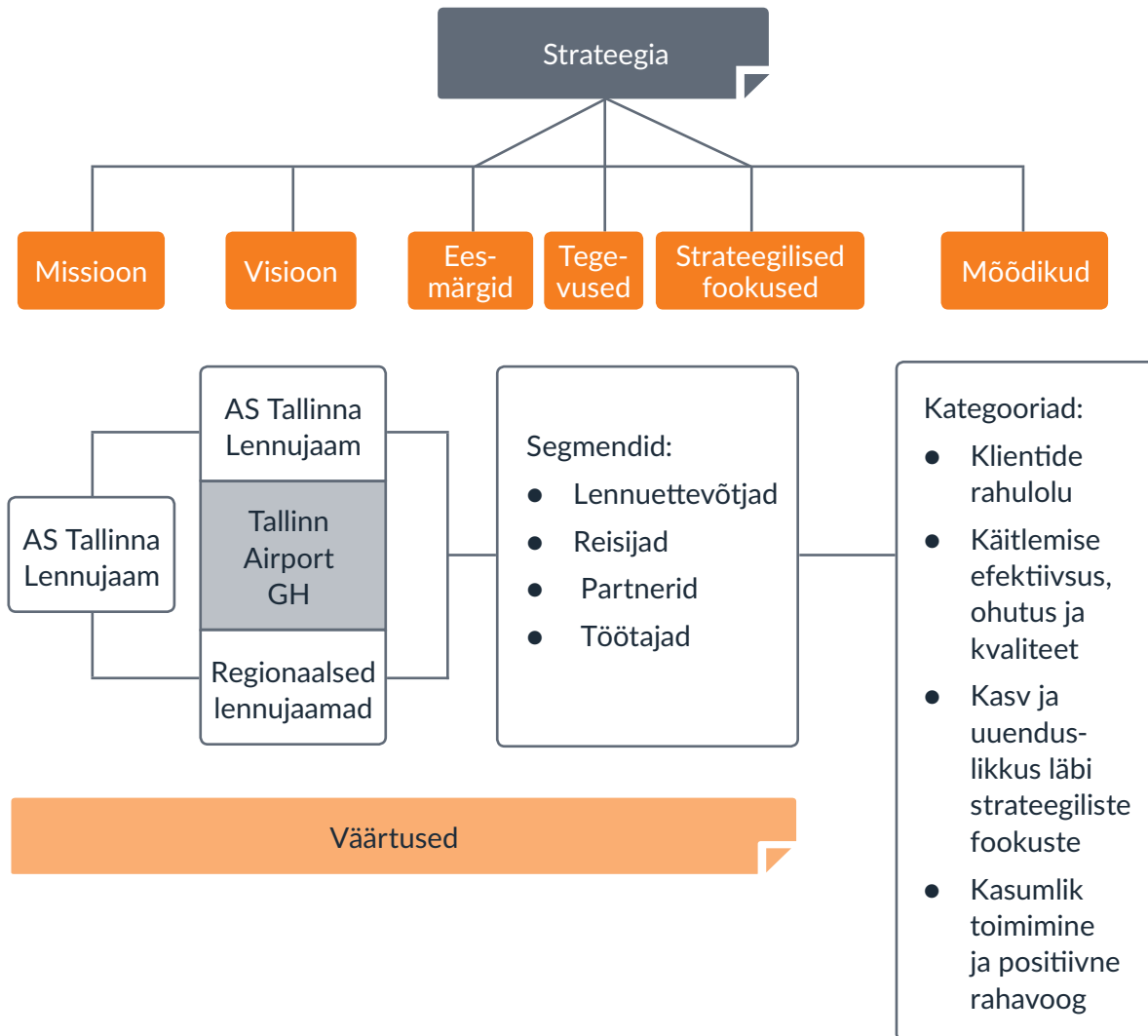
PILK TULEVIKKU

Tegevuskeskkond

2018. aastal naudime jätkuvalt majanduskasvu nii Eestis kui kogu Euroopas. 2017. aastal kasvas Eesti majandus hinnanguliselt 4,9% ning 2018. aasta ootus on 3,3% (allikas: Euroopa Komisjon). Olles majanduskasvu perioodis, arvestame võimalusega, et lähiaastatel oleme sisenemas languse perioodi.

Ettevõtte järgmiste aastate strateegia on koostatud nelja sihtgrupi osas: lennuettevõtja, reisija, äripartner ning töötaja. Fookuses on ohutus, rahulolu, kasv, efektiivsus ja kasumile suunatus.

STRATEEGIA JA TULEMUSLIKKUSE JUHTIMISE STRUKTUUR

Kontserni tähtsamate majandus- ja finantsnäitajate prognoos

	tuh EUR	2018 eelarve	2017	Muutus %
LENNART MERI TALLINNA LENNUJAAM				
Reisijate arv		2 836 275	2 648 361	7
Lennuoperatsioonide arv		52 057	45 325	15
Kaubamaht (tonni)		11 345	11 345	0
REGIONAALSED LENNUJAAMAD KOKKU				
Reisijate arv		60 054	60 878	-1
Lennuoperatsioonide arv		9 764	10 451	-7
KONTSERN				
Äritulud kokku		51 203	49 934	3
Müügitulu		41 297	40 250	3
• sh lennundustulu		15 181	14 660	4
• sh mittelennundustulu		26 116	25 589	2
Muud äritulud		9 906	9 684	2
• sh varade sihtfinantseerimine		4 124	3 789	9
• sh julgestuse ja pääste sihtfinantseerimine		4 135	4 135	0
• sh regionaalsete lennujaamade sihtfinantseerimine		1 615	1 615	0
• sh muud äritulud		32	145	-78
Ärikasum enne kulumit*		13 457	13 921	-3
Puhaskasum		5 010	6 464	-22
Rahavood põhitegevusest		13 595	15 102	-10
Investeeringud		36 761	32 813	12
Müügitulu lahkuva reisija kohta, eurot		29,12	29,92	-3
Puhaskasum lahkuva reisija kohta, eurot		3,53	4,80	-26
Müügitulu töötaja kohta, eurot**		70 593	69 569	1
Puhaskasum töötaja kohta, eurot**		8 564	11 173	-23
Bilansimaht		210 722	181 412	16
Varad aasta lõpus sihtfin.kohustuseta *		143 132	120 753	19
Omakapital aasta lõpus		83 077	78 257	6

	tuh EUR	2018 eelarve	2017	Muutus %
Võlakohustused aasta lõpus		47 750	32 259	48
Omakapital/varad aasta lõpus*		58%	65%	
Võlakohustused/ ärikasum enne kulumit*		3,5	2,3	
Ärikulud kokku		45 785	43 262	6
• sh kaubad, materjalid, teenused		12 752	12 614	1
• sh mitmesugused tegevuskulud		1 765	1 283	38
• sh tööjõukulud		19 053	17 747	7
• sh muud ärikulud		52	579	-91
• sh põhivara kulum		12 163	11 038	10
Ärikasum enne põhivara kulumit ja finantstulemit (EBITDA)		13 457	13 921	-3
Ärikasum (EBIT)		5 418	6 672	-19
Puhaskasum		5 010	6 464	-22
Keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale		585	579	1

* ei sisalda põhivara de sihtfinantseeringut.

** arvatud keskmine töötajate arvuga, mis on taandatud täistööajale (vt. lk. 186)

Ettevõtte strateegia 2018–2021

Reisijate arvu kasvuks 2018. aastal planeerime +7%. Selle prognoosi puhul lähtume jätkuvast positiivsest majandus-konjunktuurist. Pakkumise poolt toetab soodne kütuse hind ja lennukite saadavus, nõudluse poolt majanduskasv, tarbijate kindlustunne ja sisetulekute kasv.

Reisijate arvu kiire kasv toob kaasa vajaduse alustada Tallinna lennujaama reisiterminali laienduse planeerimisega. Tänapäevane reisiterminal on ehitatud 2,6 mln reisijale ning terminali läbilaskvõime tekitab suurimaid pingeid eelkõige tipptundidel. Eeltöid uuringute näol alustame 2018. aastal.

Lennuliiklus on majanduse oluline mõjutaja, tuues otsest lisatulu turismisektorile, ettevõtjatele ning luues lisaväärtust kogu riigi majandusele laiemalt. Kuna lennuaja pikkus Euroopa peamistest keskustest Eestisse on üle 2 tunni ning meie koduturg on suhteliselt

väike, ei ole lennufirmad väga huvitatud Tallinna suunal uute liinide avamisest. Uue lennuliini sisse töötamiseks kuluv aeg on 1–2 aastat ning arvestades uue sihtkoha tutvustamiseks vajamineva investeeringu mahte ning algusaastate võimalikku käitamiskahjumit, on lennufirmade huvi Tallinna suunal pigem tagasihoidlik. Seetõttu on lennuliikluse arendamiseks ja selle abil riigi konkurentsivõime suurendamiseks oluline investeerida liiniarendusmeetmetesse, et julgustada lennufirmasid oma tegevust Eesti suunal laiendama.

Võrreldes 2017. aastaga prognoosime kontserni müügitulu suurenemist 2018. aastal 40,3 mln eurolt 41,3 mln euroni ehk 3%. Lennundustulude kasvuks on arvestatud 3,6% tulenevalt reisijate arvu prognoositud kasvust 7,1% (2018: 2 836 275, 2017: 2 648 361). Kontserni mittelennundustulude osas on prognoositud tulude kasvuks 2%. Põhjuseks asjaolu, et 2017. aastal olid Tallinn Airport GH jäätõrjetulud kokku 2,4 mln eurot, aga 2018. aastaks on planeeritud 2,1 mln eurot ehk 0,3 mln euro võrra vähem. Tegelikud tulud sõltuvad ilmastikutingimustest. Muu Tallinn Airport GH müügikäive, arvestamata jäätõrjetulusid, on planeeritud kasvuga 5,6%.

AS Tallinna lennujaama mittelennundustulude kasvuks on planeeritud 1,6%. Kontsessioonitulud kasvavad seoses reisijate arvu kasvuga 7,4%. Hoonete üüritulude kasvuks on planeeritud 10,8% tulenevalt sellest, et 2017. aasta sügisel valmis õhusõidukite värvimisangaar ning 2018. aasta on esimene aasta sellelt tulusid teenida. Autode parkimise tulud on planeeritud kahanemisega 5,2% võrra, kuna seoses parkimismaja ehitamisega reisiterminali ette on suletud A parkla. A2 parklat on laiendatud ja rajatud täiendavaid parkimiskohti, kuid tulud jäävad alla 2017. aasta taset. VIP klienditeeninduse osas on ette näha tulude vähenemist 0,4 mln euro ulatuses, kuna 2017. aasta teisel poolaastal oli Eesti EL Nõukogu eesistuja riik ning seoses sellega olid VIP klienditeeninduse tulud erakorraliselt suured.

Kontserni muude äritulude eelarve on 2017. aasta tegelikest tuludest 1,6% suurem, kuna varade sihtfinantseerimise tulude eelarve on suurem. 2017. aasta lõpus valmis Ühtekuuluvusfondi kaasrahastamisega ehitatud lennuliiklusala rekonstrueerimise projekt. Riigipoolne sihtfinantseering julgestuse ja pääste kulude katmiseks jääb samale tasemele – 4,1 mln eurot – nagu 2017. aastal ning sama on ka sihtfinantseeringuga regionaalsetele lennujaamadele – see on 1,6 mln eurot. Kontserni äritulud kokku kasvavad 2,5%.

Kulud kasvavad 42,8 mln eurolt 45,8 mln euroni ehk 7%. Tööjõukulude kasvuks on planeeritud 8%. Kontserni kasumiks on planeeritud 5,0 mln eurot.

Perioodil 2018–2024 planeerib kontsern kokku investeerida 139,0 mln eurot, sellest 2018. aastal 33,6 mln eurot. Kõige olulisem investeering sellel perioodil on Tallinna lennujaama lennuliiklusala arendusprojekti 2. etapp, mille eeldatav maksumus kokku on 37,9 mln eurot, sellest 2018. aastal 8,3 mln eurot. 2017. aasta lõpus algas reisterminali ette parkimismaja ehitus (investeering 13,7 mln eurot) ja see valmib 2018. aasta lõpuks. 2018. aastal on kavas uuendada lennujaama pikaajalist arengukava ning sealhulgas otsustada, kuidas laiendada reisiterminali, mis kiire reisijate arvu kasvuga on tiptundidel juba kitsaks jäämas. Järgnevatel aastatel on reisiterminali laienduse projekteerimiseks ja ehituseks planeeritud 17,0 mln eurot.

Regionaalsete lennujaamade olulisemad investeeringud on Kärdla lennuvälja lennuraja rekonstrueerimine 2018. aastal ja Pärnu lennujaama täielik renoveerimine 2018.-2019. aastal.

TALLINNA LENNUJAAMA KONTSERNI STRATEEGILISED MÕÕDIKUD 2018

Mõõdikud

Lennuettevõtjad

- 0 lennuõnnetust ja 0 tõsist lennuintsidenti
- Lennujaama maapealsete vahejuhtumite arv max 7,5 juhtumit 1000 lennuoperatsiooni kohta
- Julgestusalased tõsised vahejuhtumid max 3 tk aastas
- GH tõsiste vahejuhtumite arv max 0,04 juhtumit 1000 lennuoperatsiooni kohta
- GH ohutusalased vahejuhtumid <2,8 1000 lennuoperatsiooni kohta
- GH julgestusalased vahejuhtumid max 0,5 1000 lennuoperatsiooni kohta
- Lennuliiklusala läbilaskevõime 16 LOP tunnis
- CAT II on nõuetele vastavalt implementeeritud
- Aastaringsete otselendude sihtkohtade arv min 25
- Lennundustulu 15,2 mln €
- GH käibe kasv 10,6 mln €-ni (ilma jäätõrjeta)
- Keskkonnaindeksi tase keskmine - 2 (1-3 p skaalal)

Reisijad

- Reisijate arv aastas - 2,85 mln reisijat
- Reisija rahulolu (ASQ) - 4,45 (5-punkti skaalal)
- Kaubanduse ja toitlustuse tulu 4,13 mln €, sh kontsessioonid 3,47 mln €
- Parkimisteenuste ja takso tulud 2,03 mln €
- Isteteeninduslike check-in tehingute osakaal 55%
- Reisijateenuste läbilaskevõime: julgestus - 170 in/h liini kohta (850 kokku 5 liinil)
- GH kvaliteedialaste juhtumite arv 3,7 tk 1000 lennu kohta

Partnerid

- Kinnisvara üüriteenuste jääktulu 1,942 mln €
- Max 7% vakantset pinda kogu üüritava pinnast

Töötajad ja organisatsioon

- Vabatahtlik volavus Lennujaam <9% ja GH <15%
- Tõendamata/uuendamata pädevusi mittevastavustes ei leita
- Tööaja kasutuse efektiivsus: üle- ja alatunnid, +/-8% ehk 92-108 %
- Rasked tööõnnetused - 0
- Eesti atraktiivseimate tööandjate TOP 10
- Tööandja tuntuse TOP 5

Kasumlikkus

- Kontserni omakapitali tootlus on vähemalt 6,0 %
- Müügitulu lahkuva reisija kohta 28,52 €
- Investeeringute tootlus 3,8%
- Müügitulu töötaja kohta 70 000 €
- GH puhaskasumi marginaal >9%
- Puhaskasum lahkuva reisija kohta 3,46 €
- Regionaalide jääktulu < -482 353 €
- Puhaskasum töötaja kohta 8500 €

Tänu Sinule

ARUANDEST

Käesolev aastaaruanne kajastab terve 2017. aasta tegevust, mida koostatakse igal aastal ja on jätkuks 2016. aasta aastaaruandele.

Aruande koostamise põhimõtted

Käesolev majandusaasta aruanne on jätkusuutlikkuse ja sotsiaalse vastutuse, Hea Ühingujuhtimise Tava ja raamatupidamise integreeritud aastaaruanne. Jätkusuutlikkuse ja sotsiaalse vastutuse aruande osa koostamine tugineb Global Reporting Initiative-i (GRI) jätkusuutlikkuse aruandluse juhendile G4. Aruande koostati koostöös ettevõtte juhtkonna ja valdkondade spetsialistidega.

Juhend sätestab, et sõltuvalt aruande detailsusest on valida variantide „core“ ja „comprehensive“ vahel. Arvestades globaalses mõõtnes ettevõtte väiksust ja tegutsemisulatust, potentsiaalsete riskide avaldumist ettevõtte tegevuses ja Eesti õigus- ja

tegutsemisnormide konteksti, on neist kahest sobilikum tase „core“, mis hõlmab andmeid ettevõtte profiili, juhtimisviisi ja kõige olulisemate tulemusnäitajate kohta.

Mõjukohade määramine ja nende ulatuse piiritlemine toimus intervjuude kaudu ettevõtte töötajate ja juhtkonnaga, kirjandus-, andme- ja meediaanalüüsi, külastusvaatluse ja eksperthinnangute abil. Kõige olulisemate tulemusnäitajate kirjeldamise ja hindamise aluseks on võetud ettevõtte töötajate ja juhtkonna seisukohad, dokumenteeritud andmed ja GRI juhendi aspektid, mis on kajastatud teemadesse grupeerituna. Olulisuse määramisel on kasutatud intervjuusid ettevõtte töötajate ja juhtkonnaga ning ettevõtte välist eksperthinnangut sidusrühmade vaatenurgast. Sidusrühmadeks peame oma kliente, lennujaama territooriumil toimetavaid partnereid ja ettevõtteid, oma töötajaid, kohalikke omavalitsusi ning ümberkaudseid elanikke. Täpsemalt on sidusrühmad kirjeldatud vastavas peatükis. Olulisuse hindamisel mängib rolli ka ühiskonna seadusandlus ja seaduskuulekus, mis hea toimimise puhul vähendab teema olulisust ettevõttele ja vastupidi.

Aruande koostamiseks valiti iga aspekti juures kõikidest kategooriatest vähemalt üks indikaator, et katta kogu võimaliku mõju ulatus. Erandiks vaid üksikud indikaatorid, mille kohta praegu veel andmed puuduvad või mis on ettevõtte hinnangul asjassepuutumatud, seadmata ohtu aruande põhjalikkust ja juhendile vastavust.

GRI indeks

Standardsete avaldatavate andmete asukohad aruandes ehk GRI Indeks:

Indikaator	lk	Ettevõttesisene või- väline mõju
ÜLDOSA		
STRATEEGIA JA ANALÜÜS		
G4-1	Juhatuse pöördumine	7 Mõlemad
ETTEVÕTTE PROFIIL		
G4-3	Ettevõtte nimi	11 Sisene
G4-4	Peamised kaubamärgid, tooted ja/või teenused	11, 13, 64, 72 Sisene
G4-5	Ettevõtte peakontori asukoht	11 Sisene
G4-6	Riigid, kus ettevõtte tegutseb	11, 70, 96 Sisene
G4-7	Omanikusuhete iseloom ja õiguslik vorm	11, 70 Sisene
G4-8	Teenindatavad turud	11, 13, 53, 70 Väline

Indikaator		lk	Ettevõttesisene või- väline mõju
G4-9	Ettevõtte suurus	11, 13, 71	Sisene
G4-10	Tööjõu struktuur	95	Sisene
G4-12	Hankekorraldus	41	Väline
G4-13	Aruandlusperioodil toimunud olulised muutused suuruses, struktuuris ja omanikeringis	15, 29	Sisene
G4-14	Ettevaatusabinõude rakendamine	19, 33, 37	Mõlemad
G4-15	Osalemine välisalgatustes ja initsiatiivides	21, 34	Väline
G4-16	Liikmelisus	34	Väline
ARUANDE ULATUS JA PIIRID			
G4-17	Ettevõtte struktuur	30	Sisene
G4-18	Aruande sisu määratlemise protsess ja aruande piirid	129	Mõlemad
G4-19	Peamised mõjukohad	19	Mõlemad
G4-20	Sisemised mõjukohad	26	Sisene
G4-21	Välised mõjukohad	20	Väline
G4-22	Varasemates aruannetes esitatud teabe muutmise mõju ja muutmise põhjuste selgitamine	63	Sisene
G4-23	Aruandes tehtud olulised muudatused ulatuses, piirides ja mõõtmismeetodites, võrreldes eelmiste aruandlusperioodidega	129	Sisene
SIDUSRÜHMADE KAASAMINE			
G4-24	Sidusrühmad	21, 81, 83, 87	Mõlemad
G4-25	Sidusrühmade tuvastamine	81, 82	Mõlemad
G4-26	Sidusrühmade kaasamise viisid	20, 35, 76, 81, 87	Mõlemad
G4-27	Põhiteemad ja -probleemid, mis sidusrühmade kaasamisel esile kerkisid	81	Mõlemad
ARUANDE PROFIIIL			
G4-28	Aruandlusperiood	128	Sisene
G4-29	Eelmise aruande kuupäev	128	Sisene
G4-30	Aruandlustsükkel	128	Sisene
G4-31	Kontaktandmed aruannet ja selle sisu puudutavate küsimuste jaoks	129	Sisene
G4-32	GRI sisu register	129,-134	Sisene
G4-33	Aruande auditeerimine	128	Väline
JUHTIMINE			
G4-34	Organisatsiooni juhtimisstruktuur	30	Sisene

Indikaator		lk	Ettevõttesisene või- väline mõju
EETIKA			
G4-56	Strateegia, väärtused ja eetika	19, 22, 81, 123	Sisene

MAJANDUSTULEMUSTE NÄITAJAD

MAJANDUSTULEMUS			
G4-EC1	Otsene loodud ja jagatud majanduslik väärtus	43, 74	Sisene
KOHALOLEK TURUL			
G4-EC7	Kohaliku töajõu värbamine	96	Sisene
G4-EC8	Üldsusele pakutavate taristuinvesteeringute või - teenuste areng ja mõju	51	Väline
G4-AO1	Reisijate arv	54, 57	Mõlemad
G4-AO2	Lennuoperatsioonid	55, 58	Mõlemad
G4-AO3	Kauba maht	57	Mõlemad
KAUDNE MAJANDUSMÕJU			
G4-EC8	Investeeringud infrastruktuuri	89-93	Sisene
G4-EC7	Olulisemates tegevuspiirkondades kohaliku töajõu palkamine ning kohaliku kogukonna esindajate osakaal kõrgemas juhtkonnas	96	Sisene
HANKEPRAKTIKA			
G4-EC9	Oluline kaudne majandusmõju	81	Mõlemad

KESKKOND

MATERJALID			
G4-EN2	Taaskasutatud sisendmaterjalide protsent	116	Sisene
ENERGIA			
G4-EN3	Ettevõtte energiatarve	63, 110	Sisene
G4-EN4	Kaudne energiatarve	110	Väline
G4-EN5	Energiasääst	106, 111	Sisene
G4-EN6	Energiatõhusus	110	Sisene
VESI			
G4-EN8	Üldine veekasutus	64,, 112	Sisene
G4-EN9	Veeallikas, mida vee kasutamine oluliselt kahjustab	114	Väline
G4-EN10	Taas- ja korduvkasutatud vee osakaal ja üldmaht	114	Sisene

Indikaator		lk	Ettevõttesisene või- väline mõju
G4-AO4	Sadevete kvaliteet	114	Mõlemad
BIOLOOGILINE MITMEKESISUS			
G4-EN11	Kaitsealadel ja nendega külgnevates piirkondades omatava, renditava ja hallatava maa asukoht ja suurus	118	Väline
G4-EN12	Mõju bioloogilisele mitmekesisusele kaitsealadel ja nendega külgnevates piirkondades	118	Väline
EMISSIOONID			
G4-AO5	Õhu kvaliteet	115	Väline
HEITMED JA JÄÄTMED			
G4-EN21	Üldine heitvee kogus	113	
G4-EN22	Jäätmete kogumass	116	Mõlemad
G4-EN23	Oluliste lekete koguarv	114	Mõlemad
G4-EN24	Ohtlike jäätmete transport	116	Mõlemad
G4-EN25	Heitvete mõju bioloogilisele mitmekesisusele	118	Mõlemad
G4-EN26	Keskkonnamõju vähendamise algatused	40, 118	Väline
G4-AO6	Kasutatud jäätõrjevahendid	113	Sisene
VASTAVUS			
G4-EN28	Keskkonnanõuetele mittevastavuse eest määratud oluliste trahvide rahaline väärtus	107	Mõlemad
TRANSPORT			
G4-EN29	Toodete ning muude organisatsiooni tegevuseks vajalike kaupade ja materjalide ning töötajate transportimise oluline keskkonnamõju	109	Sisene
MÜRA			
G4-AO7	Müra tõttu lennujaama ümbruskonnast elukohta vahetanud inimeste arv	117	Väline
TARNIJATE KESKKONNAALANE HINDAMINE			
G4-EN32	Uute tarnijate hindamine kasutades keskkonnaalaseid kriteeriume	41	Väline
G4-EN33	Tarneahela keskkonnamõjude hindamine	107	Väline
KESKKONNAALASTE KAEBUSTE MENETLEMINE			
G4-EN34	Keskkonnamõjude teemalised kaebused	84, 117	Väline
SOTSIAALVALDKOND			
TÖÖHÕIVE			
G4-LA1	Tööjõu voolavus	96	Sisene

Indikaator		lk	Ettevõttesisene või- väline mõju
G4-LA2	Uute töötajate koguarv ja määr ning tööjõu voolavus vanuserühma, sugupoolte ja piirkondade kaupa	96–98	Sisene
TÖÖTERVISHOID JA TÖÖOHUTUS			
G4-LA6	Töötajate esindatus töötervishoiu- ja ohutusprogramme jälgivates ja nõustavates komiteedes	36	Sisene
G4-LA7	Vigastuste, kutsehaiguste, töölt ärajäämistest ja puudumiste määrad	98, 104	Sisene
KOOLITUS JA HARIDUS			
G4-LA10	Koolitustundide arv	103	Sisene
G4-LA11	Oskuste suunamise ja elukestva õppe programmid, mis toetavad töötajate jätkuvat tööhõivet	88, 95	Sisene
G4-LA12	Arenguestlused ja karjäärinõustamised	96, 100, 102	Sisene
MITMEKESISUS JA VÕRDESED VÕIMALUSED			
G4-LA13	Juhtorganite koosseis ning töötajate jaotus töötajakategooriate kaupa	31–32	Sisene
TARNIJATE TÖÖJÕU JUHTIMISVIISI MÕJUDE HINDAMINE			
G4-LA15	Töäle naasmise ja töökoha säilimise määrad pärast vanemapuhkust sugupoolte kaupa.	98,	Väline
KAEBUSTE MENETLEMINE			
G4-LA16	Tööjõu juhtimisega seotud kaebuste menetlemine	84,	Sisene
INIMÕIGUSED			
MITTEDISKRIMINEERIMINE			
G4-HR4	Diskrimineerimisjuhtude koguarv ja võetud parandusmeetmed	84,	Sisene
HEASTAMINE			
G4-HR11	Inimõiguste rikkumisega seotud kaebuste arv	84	Sisene
KORRUPTSIOON			
G4-SO2	Äriüksuste osakaal ja üldarv, kus on analüüsitud korruptsiooniga seotud riske	34	Sisene
G4-SO3	Organisatsiooni korruptsioonivastase poliitika ja protseduuride koolituse läbinud töötajate osakaal	34	Sisene
G4-SO4	Korruptsioonijuhtumite osas kasutusele võetud meetmed	34	Sisene
KORRUPTSIOONIVASTANE KÄITUMINE			
G4-SO7	Konkurentsivastase käitumise osas kasutusele võetud meetmed	34	Mõlemad

Indikaator		lk	Ettevõttesisene või- väline mõju
NÕUETELE VASTAVUS			
G4-SO8	Nõuetele ja õigusaktidele mittevastavuse eest määratud oluliste trahvide rahaline väärtus ning mitterahaliste sanktsioonide koguarv	84, 96	Mõlemad
KOHALIKUD KOGUKONNAD			
G4-SO9	Kohalikule kogukonnale olulist võimalust pakkuvad või reaalselt negatiivset mõju avaldavad tegevused	107	Väline
TARNIJATE TEGEVUSE HINDAMINE LÄHTUVALT MÕJUST ÜHISKONNALE			
G4-SO10	Tarneahest tingitud mõjud ühiskonnale	41	Väline
KAEBUSTE MENETLEMINE			
G4-SO11	Kaebused, mis on seotud mõjuga ühiskonnale	84	Väline
TOOTEVASTUTUS			
KLIENTIDE TERVIS JA OHUTUS			
G4-PR2	Toodete ja teenuste tervise- ja ohutusemõjud	23, 65	Mõlemad
G4-AO9	Kokkupõrked lindudega	67	Mõlemad
TOODETE JA TEENUSTE MÄRGISTAMINE			
G4-PR5	Kliendi rahulolu uuringu tulemused	83, 85	Sisene
KLIENDIANDMETE KAITSE			
G4-PR8	Kliendiandmete kaitset ja kliendiandmete kadumist puudutavate kinnitust leidnud kaebuste koguarv	84	Sisene
NÕUETELE VASTAVUS			
G4-PR9	Toodete ja teenuste pakkumist reguleerivatele õigusaktidele mittevastavuse eest määratud oluliste trahvide rahaline väärtus	84	Mõlemad

Linnupesa sarnane
Euroopas kolmas,
maailmas üheksas

2017. KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE

Äriniimi:	AS Tallinna Lennujaam
Äriregistri kood:	10349560
Juriidiline aadress:	Lennujaama tee 12, 11101 Tallinn, Eesti Vabariik
Telefon:	+372 6 058 701
Faks:	+372 6 058 333
E-post:	administration@tll.aero
Koduleht:	www.tallinn-airport.ee
Audiitor:	AS PricewaterhouseCoopers
Majandusaasta algus:	01.01.2017
Majandusaasta lõpp:	31.12.2017

Kontserni lühiiseloostus ja kontaktandmed

Kontsern tegutseb Eesti Vabariigis, käitab L. Meri Tallinna, Kärdla, Kuressaare, Tartu, Pärnu lennujaamu ning Ruhnu ja Kihnu lennuvälju.

Kontserni põhitegevusvaldkondadeks on lennujaamade käitamine ja arendamine ning lennukite ja reisijate maapealne teenindamine. 2017. aastal andis kontsern tööd keskmiselt 634-le (2016: 604-le) töötajale.

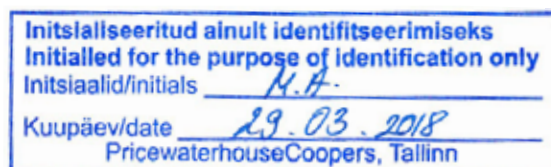
AS-i Tallinna Lennujaama aktsiate omanik on Eesti Vabariik ning ettevõtte kuulub Eesti Vabariigi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalasse.

Juriidiline aadress: Lennujaama tee 12, 11101 Tallinn, Eesti Vabariik
Telefon: +372 6 058 701
Faks: +372 6 058 333
E-post: administration@tll.aero
Koduleht: www.tallinn-airport.ee
Audiitor: AS PricewaterhouseCoopers

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

		tuhandetes eurodes	Lisa nr	31.12.2017	31.12.2016
VARAD					
Põhivara					
•	Materiaalne põhivara		Lisa 5	140 348	120 225
•	Immateriaalne põhivara		Lisa 6	100	133
•	Kinnisvarainvesteeringud		Lisa 7	19 060	17 511
	Põhivara kokku			159 508	137 869
Käibevara					
•	Varud		Lisa 9	230	260
•	Nõuded ja ettemaksud		Lisa 10	7 537	8 613
•	Raha		Lisa 12	14 137	8 713
	Käibevara kokku			21 904	17 586
	VARAD KOKKU			181 412	155 455
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL					
	Omakapital		Lisa 19		
•	Aktsiakapital			25 095	25 095
•	Kohustuslik reservkapital			2 510	2 510
•	Jaotamata kasum			50 652	44 188
	Omakapital kokku			78 257	71 793
Kohustused					
Pikaajalised kohustused					
•	Võlakohustused		Lisa 13	23 750	12 250
•	Sihtfinantseerimine		Lisa 15	60 660	56 394
•	Muud võlad			41	41
	Pikaajalised kohustused kokku			84 450	68 685
Lühiajalised kohustused					
•	Võlakohustused		Lisa 13	8 509	4 607
•	Võlad ja ettemaksud		Lisa 16	9 696	10 312
•	Eraldis		Lisa 27	500	0
•	Tuletisinstrumendid			0	58
	Lühiajalised kohustused kokku			18 705	14 977
	Kohustused kokku			103 155	83 662
	KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU			181 412	155 455

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

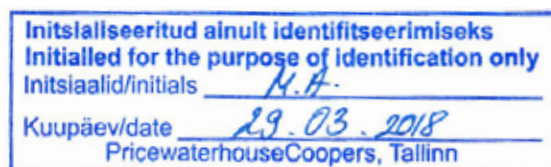
	tuhandetes eurodes	Lisa nr	2017	2016
Müügitulu		Lisa 20	40 250	36 897
Muud äritulud		Lisa 21	9 684	9 866
Kaubad, materjal ja teenused		Lisa 22	-12 614	-11 237
Mitmesugused tegevuskulud		Lisa 23	-1 283	-1 340
Tööjõukulud		Lisa 24	-17 747	-16 015
Põhivara kulum ja väärtuse langus		Lisa 5, 6, 7	-11 038	-11 816
Muud ärikulud			-580	-77
ÄRIKASUM			6 672	6 279
Finantstulud ja -kulud		Lisa 25	-207	-121
Aruandeaasta kasum			6 464	6 158
ARUANDEAASTA KOONDKASUM			6 464	6 158

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials M.A.
 Kuupäev/date 29.03.2018
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

	tuhandetes eurodes	Lisa nr	2017	2016
PÕHITEGEVUSE RAHAVOOD				
Laekumised klientidelt			48 541	40 307
Tarnijatele ja töötajatele tasutud			-38 912	-33 929
Saadud intressitulu		Lisa 25	1	2
Makstud intressid			-310	-337
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine riigieelarvest		Lisa 15	5 750	5 268
Saadud muu tegevuskulude sihtfinantseerimine		Lisa 15	32	32
PÕHITEGEVUSE RAHAVOOD KOKKU			15 102	11 343
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST				
Tasutud immateriaalse, materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute soetamisel		Lisa 5,6,7	-33 761	-20 547
Laekunud materiaalse põhivara müügist		Lisa 5	162	181
Antud laen			0	-2
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST KOKKU			-33 599	-20 368
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST				
Saadud laenu tagasimaksed		Lisa 13	-4 556	-4 556
Saadud laenud		Lisa 13	20 000	0
Saadud põhivara sihtfinantseerimine riigieelarvest		Lisa 15	0	482
Saadud põhivara sihtfinantseerimine		Lisa 10, 15	8 476	6 668
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST KOKKU			23 920	2 594
RAHAVOOD KOKKU			5 424	-6 431
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul			8 713	15 145
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul			14 137	8 713
RAHA JA RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS		Lisa 12	5 424	-6 431

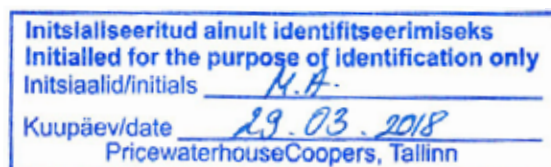

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

tuhandetes eurodes	Aktiikapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
SALDO SEISUGA 31.12.2015	25 095	2 436	38 104	65 635
Kasumijaotus reservkapitali	0	73	-73	0
2016. aasta koondkasum	0	0	6 158	6 158
SALDO SEISUGA 31.12.2016	25 095	2 510	44 188	71 793
2017. aasta koondkasum	0	0	6 464	6 464
SALDO SEISUGA 31.12.2017	25 095	2 510	50 652	78 257

Täpsem informatsioon aktsiakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta on toodud Lisas 19.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

1. Üldine informatsioon

Emaettevõtte AS Tallinna Lennujaam on Eesti Vabariigis 30.12.1997 registreeritud 100% riigile kuuluv äriühing.

Kontserni AS Tallinna Lennujaam konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab AS-i Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) ja tema 100%-list tütarettevõtet AS-i Tallinna Airport GH, mis tegeleb õhusõidukite ja reisijate maapealse teenindamisega ning kelle aktsiad on registreeritud Eestis.

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande on juhatus kinnitanud 29. märtsil 2018.

2. Kokkuvõtte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest

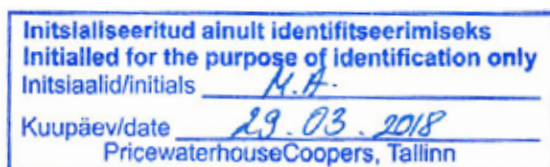
Alljärgnevalt on esitatud kokkuvõtte konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest. Nimetatud arvestus- ja aruandluspõhimõtteid on kasutatud järjepidevalt kõikidel aruandeperioodidel, v.a juhtudel, kui info on avaldatud eraldi.

A. Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) ja Rahvusvaheliste Finantsaruandlusstandardite Tõlgendamise Komitee (IFRIC) tõlgendustega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud finantsnäitajad tuginevad põhiliselt ajaloolisele soetusmaksumusele, välja arvatud õiglasel väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused (sh tuletisinstrumendid).

Konsolideeritud finantsaruannete koostamisel on kasutatud teatud raamatupidamishinnanguid, samuti on kasutatud mitmete arvestus- ja aruandluspõhimõtete rakendamise

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

osas juhatuse otsuseid. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisas 4 on avalikustatud need valdkonnad, kus raamatupidamishinnangutel on oluline mõju kontserni aastaaruandes kajastatud informatsioonile. Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui ei ole kirjutatud teisiti.

B. Arvestus- ja avalikustamispõhimõtete muutused

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2017:

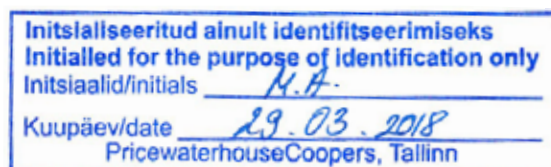
“Avalikustamise projekt” – IAS 7 muudatused. Vastavalt standardi nõuetele on aastaaruandes avalikustatud informatsioon võlakohustuste alg- ja lõppsaldo vahel toimunud liikumiste kohta.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuaril 2017 algaval aruandesaastal, puudus oluline mõju kontsernile.

Välja on antud uusi või muudetud standardeid või tõlgendusi, mis muutuvad kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2018 või hilisematel perioodidel ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

- IFRS 9 „Finantsinstrumendid” – klassifitseerimine ja mõõtmine. Standard muutub kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2018. Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

- Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmiskategooriast – varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, varad, mida kajastatakse õiglasest väärtusest muutustega läbi muu koondkasumiaruande, ja varad, mida kajastatakse õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande.
- Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglasest väärtusest läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.
- IFRS 9 kehtestab uue mudeli väärtuse languse kahjumite kajastamiseks – oodatava krediidikahjumi mudeli. See on „kolmetasandiline“ lähenemine, mille aluseks on finantsvarade krediitkvaliteedi muutumine pärast esialgset arvelevõtmist. Praktikas tähendavad uued reeglid seda, et ettevõtetel tuleb finantsvarade, mille osas ei ole väärtuse languse tunnuseid, arvelevõtmisel kajastada koheselt kahjum, mis on võrdne 12-kuulise oodatava krediidikahjumiga (nõuded ostjatele puhul kogu nende eluea

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

jooksul oodatava krediikahjumiga). Kui on toimunud oluline krediidiriski suuremine, tuleb väärtuse langust mõõta, kasutades kogu eluea jooksul oodatavat krediikahjumit, mitte 12 kuu jooksul oodatavat krediikahjumit. Mudel sisaldab lihtsustusi rendi- ja ostjatele nõuete osas.

Standardi rakendamine ei avalda olulist mõju kontserni finantsinstrumentide klassifitseerimisele ning väärtuse mõõtmisele.

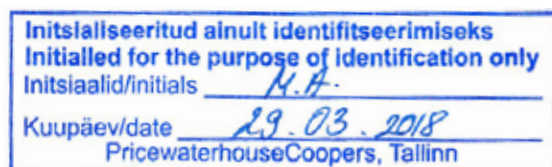
IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“, muudatus standardi IFRS 15 jõustamise osas – rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele. Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdüd kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid. Standardi muudatusel ei ole läbi viidud analüüsi tulemusena kontsernile olulist mõju.

IFRS 16 „Rendilepingud“. Standard muutub kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2019. Uus standard sätestab rendilepingute arvelevõtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad:

- arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega;
- kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt.

IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt. Standard avaldab mõju kasutusrendilepingutest tulenevate kulude, varade ja kohustuste kajastamisele finantsaruannetes, kuid läbiviidud analüüsi tulemusena ei ole mõju kontsernile oluline.

Mudel uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontsernile.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

C. Konsolideeritud aruannete koostamine

Konsolideerimise põhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab emaettevõtte AS-i Tallinna Lennujaam ning selle tütarettevõtte AS-i Tallinn Airport GH finantsnäitajaid konsolideerituna rida-realt. Ema- ja tütarettevõtte vaheliste tehingute tulemusena tekkinud nõuded, kohustused, tulud, kulud ning realiseerimata kasumid ja kahjumid on elimineeritud. Vajadusel on tütarettevõtte arvestuspõhimõtteid muudetud, et viia need kooskõlla kontserni arvestuspõhimõtetega.

Tütarettevõtte

Tütarettevõtte on kontserni poolt kontrollitav ettevõtte. Kontroll eksisteerib, kui emaettevõtte omab mõjuvõimu määrata investeeringuobjekti finants- ja tegevuspõhimõtteid, millega kaasneb reeglina enam kui pool hääleõigustest tütarettevõttes. Kontrolli olemasolu hindamisel võetakse arvesse hetkel kasutatavate või konverteeritavate potentsiaalsete hääleõiguste olemasolu ja võimalikku mõju. Tütarettevõtte konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Emaettevõtte konsolideerimata aruanded

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades on avaldatud konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded. Emaettevõtte põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel, v.a. tütarettevõtete kajastamist käsitlevad arvestuspõhimõtted, mis on emaettevõtte eraldiseisvates põhjaruannetes muudetud vastavalt IAS 27 „Konsolideeritud ja Eraldiseisvad raamatupidamise aruanded” nõuetele ning investeeringud tütarettevõtete aktsiatesse on kajastatud soetusmaksumuses miinus vajadusel allahindlused vara väärtuse langusest (vt Lisa 28).

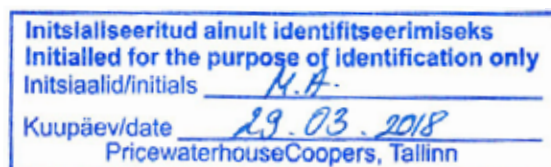
D. Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Arvestus- ja esitusvaluuta

Kontserni kuuluvate ettevõtete arvestusvaluutadeks on nende ettevõtete äritegevuse põhilise majanduskeskkonna valuuta. Ema- ja tütarettevõtte arvestusvaluuta on euro. Konsolideeritud aruanded on koostatud eurodes.

Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga vastava valuuta ametlikud noteeringud. Raha ülekandmise ja tehingupäeva kursside erinevuse korral tekkivad kursivahed kajastatakse koondkasumiaruandes. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

kohustused on ümber hinnatud bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpanga ametliku noteeringu või, kui Euroopa Keskpank vastavat valuutat ei noteeri, valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametliku noteeringu alusel euro suhtes. Võlakohustuste ning raha ja raha ekvivalentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid on kajastatud koondkasumiaruandes finantstulude- ja kuludena; muud valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid aga muude äritulude või tegevuskuludena.

E. Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on finantsseisundi aruandes jaotatud lühi- ja pikaajalisteks. Lühiajalisteks loetakse varad, mis eeldatavasti realiseeritakse järgmisel majandusaastal või kontserni tavapärase äritsükli käigus.

Kohustusi liigitatakse lühiajalisteks kui nende tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansipäevast või kontsernil pole tingimusteta õigust kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansi kuupäeva.

Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Kõik ülejäänud varad ja kohustused on näidatud pikaajalistena.

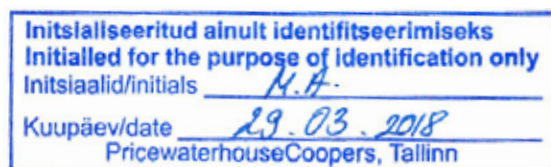
F. Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana käsitletakse materiaalselt vara, mida kasutatakse teenuste osutamiseks, rendile andmiseks või halduseesmärkidel ja mida eeldatavasti kasutatakse üle aasta. Materiaalselt põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes jääkväärtuses, mis on saadud vara soetusmaksumuse vähendamisel akumuleeritud kulumi ja võimaliku väärtuse languse võrra.

Soetusmaksumus

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses.

- Ostetud põhivara soetusmaksumus koosneb ostuhinnast ja soetamisega otseselt seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta.
- Omavalmistatud põhivara soetusmaksumus koosneb asukoha ettevalmistamise kuludest, valmistamisel ja kasutuselevõtul tehtud kulutustest materjalidele ja teenustele ning hüvitistest tööjõule.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Kui materiaalse põhivara objekti valmistamine vältab pikema perioodi ning seda finantseeritakse laenu või mõne muu võlainstrumendiga, siis kapitaliseeritakse sellega seotud laenukasutuse kulutused (intressid) valmistatava objekti soetusmaksumusse. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimist alustatakse hetkest, kui on tekkinud laenukasutuse kulutusi ja varaga seotud kulutusi ning vara valmistamist on alustatud. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkel, mil vara on valmis või selle kasutamine on pikemaks ajaks peatatud.

Kulum

Materiaalse põhivara objekti iga osa, millel on oluliselt erinev kasulik eluiga ja soetusmaksumus on oluline võrreldes selle objekti kogumaksumusega, amortiseeritakse eraldi.

Põhivara kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Erandiks on maa, mida ei amortiseerita.

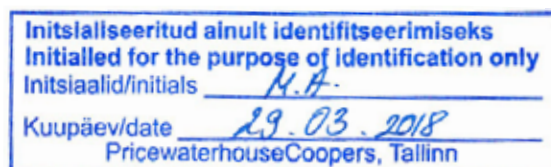
Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpus ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatuvalt. Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga inventeeritakse aastainventuuri käigus, hilisemate kulutuste arvelevõtmisel ja oluliste muutuste korral arenguplaanides. Kui vara hinnanguline kasulik eluiga erineb oluliselt eelnevalt kehtestatud, kajastatakse see raamatupidamisliku hinnangu muutusena, muutes vara järelejäänud kasulikku eluiga, mille tulemuseks muutub järgmistel perioodidel varale arvestatav kulum.

Põhivara kasuliku eluea hindamine

Põhivara kasulik eluiga määratakse lähtudes juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga.

Kontsernis kasutatavate põhivarade eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

- Ehitised, rajatised:
 - Perroonid, lennurajad 50 aastat
 - Hooned 5 – 50 aastat
 - Muud rajatised (kanalisatsioonid ja muud trassid) 10 – 25 aastat
 - Väikerajatised (angaarid) 2 – 7 aastat
- Masinad ja seadmed:
 - Mitmesugused süsteemid 3 – 20 aastat
 - Rajahooldusmasinad ja seadmed 6 – 10 aastat
 - Muu seadmed 2 – 15 aastat

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

- Muu inventar, tööriistad, sisseseeded:
 - Terminali mööbel ja sisustus 2 – 10 aastat
 - Arvutid ja võrguseadmed 3 – 5 aastat
 - Muu vara 3 – 10 aastat

Parendused

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele või võetakse arvele eraldi varana ainult juhul, kui on tõenäoline, et kontsern saab tulevikus varaobjektist majanduslikku kasu ja varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ning asendatud komponent või proportsionaalne osa asendatud põhivarast kantakse finantsseisundi aruandest maha. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulud kajastatakse koondkasumiaruandes kuludena.

Kajastamise lõpetamine

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel, kasutuselt eemaldamisel või kui kontsern ei eelda selle vara müügist majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, koondkasumiaruandes real "muud äritulud" või "muud ärikulud".

Varade väärtuse langus

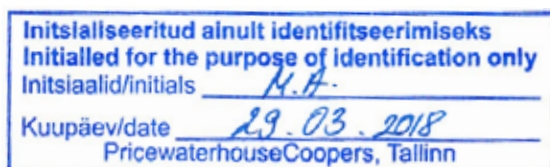
Varad hinnatakse alla nende kaetavale väärtusele juhul, kui varade kaetav väärtus on väiksem bilansilisest jääkväärtusest – vt lõiku „mittefinantsvarade väärtuse langus“.

G. Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest. Finantsseisundi aruandes kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja allahindlused. Immateriaalse põhivara all kajastatakse soetatud tarkvara, mis on piiratud kasuliku elueaga. Kontsernil ei olnud aruandeperioodil ega ka võrdlusperioodil määrata kasuliku elueaga immateriaalset põhivara.

Tarkvara

Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kuludena nende tekkimise hetkel. Immateriaalse varana kajastatakse soetatud tarkvara, mis ei ole seonduva riistvara lahutamatu osa. Kontserni poolt loodud ja kontrollitav tarkvara kajastatakse

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

immateriaalse varana, kui on täidetud järgmised tingimused:

- tarkvara kasutuskõlblikuks muutmine on tehniliselt võimalik;
- juhatus kavatseb tarkvara valmis saada ja seda kasutada;
- tarkvara on võimalik kasutada;
- on võimalik näidata, kuidas tarkvara loob tõenäolist tulevast majanduslikku kasu;
- tarkvara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid;
- tarkvara arendustegevusega seotud kulutusi saab usaldusväärselt mõõta.

Kapitaliseeritavad tarkvara arenduskulud hõlmavad tööjookulusid ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Arenduskulud, mis ei vasta eeltoodud tingimustele, kajastatakse kuludena. Tarkvaraga seotud kulutusi, mis on algselt kajastatud kuludena, ei kajastata hilisemal perioodil immateriaalse varana. Tarkvara kulud amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on kuni 3 - 5 aastat.

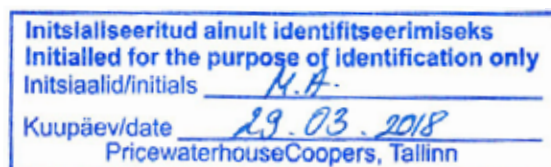
H. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna kajastatakse kinnisvara objekti, mida kontsern hoiab renditulu teenimise või turuväärtuse kasvu eesmärgil ning mida ei kasutata kontserni enda majandustegevuses.

Kontsern kasutab soetusmaksumuse meetodit, mis tähendab, et kinnisvarainvesteeringute kajastamisel rakendatakse samu arvestuspõhimõtteid, mida kasutatakse materiaalse põhivara arvestuses.

Kontsernis kasutatavate kinnisvarainvesteeringute eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

- Angaarid:
 - Hooned 15 - 50 aastat
 - Muud rajatised (kanalisatsioonid ja muud trassid) 3 - 20 aastat
- Bürookompleks:
 - Kontorihooned 30 aastat
 - Kõrvalhooned 15 - 20 aastat
 - Rajatised 5 aastat

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Kui on märke sellest, et varaobjekti eluiga või lõppväärtus on oluliselt muutunud, tehakse muudatused vara amortiseerimises edasiulatuvalt. Kinnisvarainvesteeringute kaetava väärtuse määramisel lähtutakse lõigus (I) Mittefinantsvarade väärtuse langus kirjeldatud põhimõtetest.

I. Mittefinantsvarade väärtuse langus

Kontserni juhtkond hindab igal bilansipäeval soetusmaksumuse meetodil kajastatavate materiaalse ja immateriaalse põhivara, kinnisvarainvesteeringute puhul vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Hindamisel arvestatakse järgmisi asjaolusid:

Välised tunnused võimalikust varade väärtuse langusest:

- sarnaste varade turuväärtus on langenud;
- üldine majanduskeskkond ja turusituatsioon on halvenenud, mistõttu on tõenäoline, et varadest genereeritav tulu väheneb;
- turu intressimäärad on tõusnud, mistõttu varade tulusus võib jääda alla intressimäärale;
- varade bilansiline maksumus on suurem ettevõtte turukapitalisatsioonist.

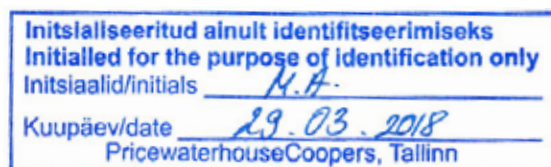
Sisedes tunnused võimalikust varade väärtuse langusest:

- varade füüsiline seisund on järsult halvenenud;
- varadest saadavad tulud on väiksemad planeeritust;
- mõningate tegevusvaldkondade tulemused on oodatust halvemad;
- teatava raha teeniva üksuse tegevus kavatakse lõpetada.

Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või vara kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust, kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud. Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et vara või varade grupi kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta koondkasumiaruandes põhivara allahindluse kahjumi vähendamisenä.

J. Finantsvarad

Klassifitseerimine

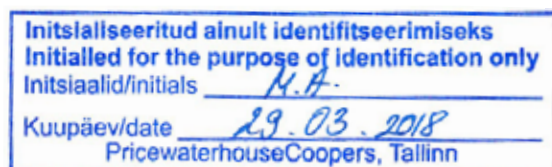
Finantsvarade klassifitseerimise aluseks on finantsvarade soetamise eesmärk. Finantsvara kategooria määrab juhatuse finantsvara esmasel kajastamisel.

Kontsernile kuuluvad finantsvarad on klassifitseeritud järgmistesse kategooriatesse:

- Õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavad finantsvarad. Õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavad finantsvarad on kauplemise eesmärgil hoitavad finantsvarad, mis on soetatud edasimüügiks lähitulevikus. Õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatakse ka tuletisinstrumente, v.a. juhul, kui need on määratletud ja efektiivsed riskimaandamisinstrumentid. Finantsseisundi aruandes kajastatakse kõiki sellesse kategooriasse kuuluvaid varasid käibevaradena v.a. tuletisinstrumentid, mille järelejäanud realiseerumise periood on pikem kui 12 kuud;
- Laenud ja nõuded. Laenu ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenusid ja nõudeid kajastatakse käibevaradena, välja arvatud juhul, kui laenu või nõude tähtaeg on aruandeperioodi lõpu seisuga üle 12 kuu. Sellisel juhul kajastatakse neid põhivaradena. Laenude ja nõuete kategoorias on kajastatud järgmised finantsvarad: „Raha ja raha ekvivalendid”, „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded”.

Kajastamine ja mõõtmine

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse või nende kajastamine lõpetatakse, kasutades väärtuspäevapõhist arvestust. Finantsvarad, mida ei kajastata õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses, millele liidetakse tehingukulud. Finantsvarad, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses ja omandamisega seotud tehingukulud kajastatakse koondkasumiaruandes kuludena. Kontsern lõpetab finantsvara kajastamise, kui lepingujärgsed õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõpevad või on üle antud ja üle on läinud ka oluline osa finantsvara omandiga seotud riskidest ja hüvedest. Õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavaid finantsvarasid ning müügiotol

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

finantsvarasid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist õiglasest väärtuses. Laenusid ja nõudeid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Kasumeid ja kahjumeid õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavate finantsvarade ümberhindlusest, kajastatakse koondkasumiaruande real „Finantstulud või -kulud” nende tekkimise perioodil. Intressitulu müügiototel finantsvaradelt, laenudelt ning nõuetelt kajastatakse koondkasumiaruande finantstulude real. Kontsern ei ole saanud aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil intressitulu ega dividenditulu õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande kajastatavatelt finantsvaradelt.

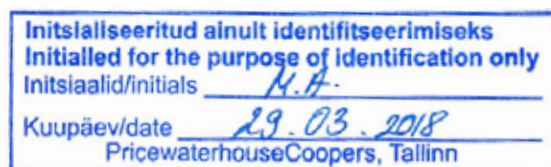
K. Finantsvarade väärtuse langus

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad. Iga aruandeperioodi lõpu seisuga hinnatakse, kas esineb finantsvara või finantsvarade grupi võimaliku väärtuse langusele viitavaid objektiivseid tõendeid. Finantsvara või finantsvarade rühma väärtus on langenud ja kahjumid väärtuse langusest tekivad siis ja ainult siis, kui väärtuse languse kohta esineb objektiivseid tõendeid, mis on tekkinud ühe või mitme sündmuse (kahjumit põhjustav sündmus) tagajärjel pärast vara esmast kajastamist ja see kahjumit põhjustav sündmus (või sündmused) mõjutab (mõjutavad) finantsvara või finantsvarade rühma hinnangulisi tulevasi rahavoogusid, mida saab usaldusväärselt prognoosida.

Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule väärtuse langusele, võivad olla võlgniku või võlgnike grupi olulised finantsraskused, kohustuste mittetäitmine või maksejõuetus intressi või põhimaksete osas, pankrotistumise tõenäosus või finantsiline ümberorganiseerimine, ning kättesaadavatest andmetest järeldatav tulevaste rahavoogude oluline vähenemine, nagu muutused võlgnevustes või majanduslike tingimuste muutused, mis on seostatavad kohustuste rikkumisega.

Laenude ja nõuete kategooria puhul on väärtuse languse kahjumiks vahe varade bilansilise maksumuse ning hinnanguliste tulevaste rahavoogude (v.a. tulevased krediidikahjumid, mis ei ole veel tekkinud) nüüdisväärtuse vahel, mida on diskonteeritud finantsvara algse sisemise intressimääraga. Finantsvara bilansilist maksumust vähendatakse ning arvestatud kahjum kajastatakse koondkasumiaruandes. Kui laenul on muutuv intressimäär, kasutatakse väärtuse languse arvestamisel diskontomäärana lepinguga määratud sisemist intressimäära.

Praktilistel kaalutlustel võib kontsern kasutada väärtuse languse määramisel ka õiglast väärtust, mis on arvatud turul jälgitavate hindade alusel. Kui järgneval perioodil väärtuse languse summa väheneb ja vähenemine on seostatav sündmusega, mis leidis aset peale väärtuse languse kajastamist (näiteks võlgniku krediidireitingu paranemine), kajastatakse väärtuse languse tühistamine koondkasumiaruandes.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

L. Tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumente kajastatakse nende esmasel arvelevõtmisel õiglasel väärtusel tuletisinstrumenti lepingu sõlmimise kuupäeval. Peale esmast kajastamist hinnatakse neid igal bilansipäeval ümber nende õiglasele väärtusele. Väärtuse muutusest tekkinud kasumi või kahjumi kajastamise meetod sõltub sellest, kas tuletisinstrument on määratletud riskimaandamisinstrumentina ja kui on, siis maandatava objekti olemusest.

Kontsern kasutab tuletisinstrumentidest intressimäära swap-i, katmaks intressimääraga seotud riske. Selliseid tuletisinstrumente kajastatakse algselt tema õiglasel väärtusel lepingu sõlmimise kuupäeval ja hiljem hinnatakse ümber vastavalt instrumenti õiglasele väärtusele. Kui õiglane väärtus on positiivne, kajastatakse tuletisinstrument varana, kui negatiivne, siis kohustusena.

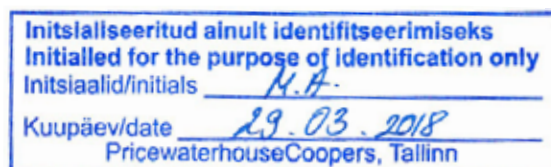
Tuletisinstrumenti õiglase väärtuse muutusest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse aruandeperioodi koondkasumiaruandes aruandeaasta puhaskasumi koosseisus, v.a. sellised tuletisinstrumentid, mis kvalifitseeruvad riskimaandamise eesmärgil soetatud instrumentide kajastamise erireegli (hedge accounting) alla. Viimatinimetatud kontsernil aruandeperioodil ja ka võrdlusperioodil ei olnud. Intressimäära swap-i õiglase väärtuse määramisel kasutatakse 6-kuu Euribori hinnangutel põhinevate tulevaste rahavoogude meetodit.

M. Varud

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid.

Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO (first-in, first-out) meetodit. FIFO meetodi rakendamisel kajastatakse varude lõppjäaki finantsseisundi aruandes viimasena saabunud ja veel müümata (kasutamata) partiide soetusmaksumuses. Varud hinnatakse finantsseisundi aruandes lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtus leitakse, arvates tavapärasel äritegevuses kasutatavast hinnangulisest müügihinnast maha hinnangulised kulutused, mis on vajalikud toote müügi valmidusse viimiseks ja müügi sooritamiseks.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

N. Nõuded ostjate vastu

Nõuded ostjate vastu on ostjatelt laekumata arved tavapärase äritegevuse käigus müüdud kaupade või osutatud teenuste eest.

Nõuded ostjate vastu võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest ja kajastatakse seejärel korrigeeritud soetusmaksumus, kasutades sisemise intressimäära meetodit ning arvestades maha allahindluse.

Nõuete allahindlust kajastatakse, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine (makse hilinemine üle 90 päeva maksetähtajast). Nõudeid hinnatakse individuaalselt.

Nõuete bilansilist väärtust vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa võrra ning kahjum allahindlusest kajastatakse koondkasumiaruandes mitmesuguste tegevuskuludena. Kui nõue loetakse lootusetuks, kantakse nõue ja tema allahindlus finantsseisundi aruandest välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisel vähendatakse koondkasumiaruande rida „Mitmesugused tegevuskulud”.

Nõuded, mille laekumine on ette nähtud kuni ühe aasta jooksul, loetakse lühiajalisteks nõueteks. Ülejäänud nõuded ostjate vastu kajastatakse pikaajaliste nõuetena. Pikaajalised nõuded ostjate vastu kajastatakse tõenäoliselt laekuva nõude nüüdisväärtuses. Tõenäoliselt laekuva nõude nominaalväärtuse ja nüüdisväärtuse vahet kajastatakse nõude laekumistähtajani jäänud perioodi jooksul intressituluna, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

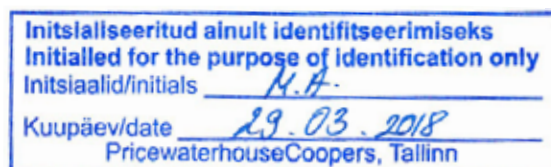
O. Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke ja kuni 3-kuulisi tähtjalisi deposiite.

P. Aktsiakapital ja kohustuslik reservkapital

Lihtaktsiad kajastatakse omakapitali koosseisus. Eelisaktsiaid ei ole emiteeritud. Uute aktsiate emiteerimisega seotud omakapitali tehingute tehingukulud kajastatakse omakapitalist mahaarvamise eeldusel, et need on käsitatavad omakapitali tehinguga otseselt kaasnevate vältimatute lisakuludena.

Äriseadustiku nõuete kohaselt peab emaettevõtte moodustama puhaskasumist kohustusliku reservkapitali, mille miinimumsuuruseks on 1/10 aktsiakapitalist. Iga-aastase kohustusliku eraldise suurus on 1/20 aruandeaasta puhaskasumist kuni reservkapitali määra täitumiseni.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Reservkapitali võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda ei ole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha aktsionäridele väljamakseid.

Q. Võlad hankijatele

Võlad hankijatele on tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustused tasuta hankijatele ostetud kaupade või teenuste eest. Hankijate võlgade jaotust lühi- ja pikaajalisteks vt lõik (E). Võlad hankijatele võetakse algselt arvele õiglasel väärtuses ning kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

R. Võlakohustused

Võlakohustused võetakse algselt arvele õiglasel väärtuses vähendatuna tehingukulude võrra ning kajastatakse pärast esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses. Soetusmaksumuse ja lunastusmaksumuse vahe kajastatakse koondkasumiaruandes kuluna võlakohustuse kehtivuse perioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Laenulepingute sõlmimisel makstavaid teenustasusid kajastatakse laenukasutuse kuludena selles ulatuses, mille osas on tõenäoline, et kontsern laenu välja võtab. Sellised teenustasud kajastatakse finantsseisundi aruandes tulevaste perioodide kuludena ja kajastatakse laenukasutuse kuluna, kui laenu väljavõtmine aset leiab. Võlakohustuste jaotust lühi- ja pikaajalisteks vt lõik (E).

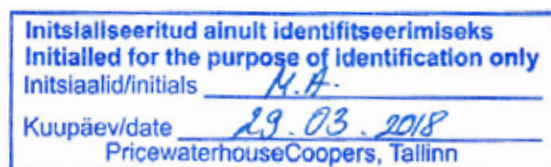
S. Laenukasutuse kulutused

Üldotstarbelised ja kindla otstarbega laenukasutuse kulutused, mis on otseselt seotud tingimustele vastavate varade soetamise või ehitamisega, milleks on vara, mille otstarbekohasesse kasutus- või müügivalmidusse viimine võtab olulisel määral aega, lisatakse varaobjektide soetusmaksumusse kuni hetkeni, mil varad on valmis nende ettenähtud kasutuseks või müügiks.

Kõik muud laenukasutuse kulutused kajastatakse koondkasumiaruandes kuludena nende tekkimise perioodil.

T. Finantskohustused

Kõik finantskohustused, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (võlad tarnijatele, võetud laenud, viitvõlad), võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse finantsseisundi aruandes maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglasel väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

U. Maksustamine

Dividendi tulumaks Eestis

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende ja teatud liiki väljamakseid ning kulusid, mis on ära toodud tulumaksuseaduses. Jaotatud kasumi maksumäär on 20/80 väljamakstavalt netosummalt.

Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja koondkasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksu nõue või kohustus.

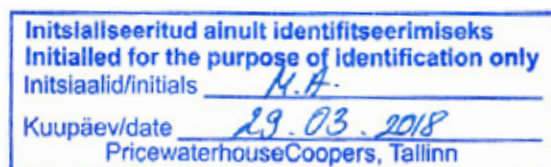
Finantsseisundi aruandes ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust kontserni vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

Sotsiaalmaksu maksed sisaldavad ka makseid riiklikusse pensionifondi. Kontsernil ei ole juriidilist ega faktilist kohustust maksta lisaks sotsiaalmaksule muid pensioni- või sarnaseid makseid.

Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on aasta 2018 esimene arvesse võetav aasta.

Muud maksuliigid Eestis

- Sotsiaalmaks – 33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
- Töötuskindlustusmaks – 0,8 % töötajatele tehtud väljamaksetelt

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

- Erisoodustuste tulumaks – 20/80 töötajatele väljamakstud erisoodustustelt
- Maamaks – 0,6%–2,5% maa maksustamishinnast aastas
- Raskeveokimaks – 3,5–232,6 eurot/kvartalis veoauto kohta
- Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt – 20/80 ettevõtlusega mitte-seotuks loetavatelt kuludelt
- Elektrienergia aktsiis – 4,47 eurot/MWh elektrienergia kohta
- Keskkonnatasud (saastetasud) – Saastetasu rakendatakse, kui saasteaineid heidetakse välisõhku, veekogusse, põhjavette või pinnasesse või kõrvaldatakse jäätmeid ning maksumäärad kehtestatakse keskkonnatasude seaduses.

V. Hüvitised töötajatele

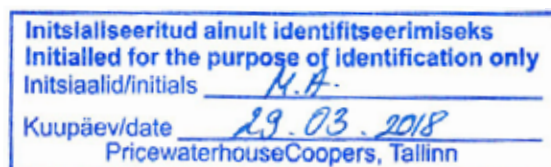
Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud), kui eeldatakse, et töölepingu ajutine peatumine leiab aset 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi, ning muid hüvitisi, mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi. Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab kontsern prognoositava hüvitise summa ulatuses diskonteerimata kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

W. Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Eraldisi kajastatakse juhul, kui kontsernil on minevikus aset leidnud sündmustest tulenev seaduslik või faktiline kohustus, mis nõuab ressurssidest loobumist ja kohustuse suurust saab usaldusväärset mõõta. Eraldisi kajastatakse kohustuse täitmiseks vajalike kulutuste nüüdisväärtuses, kasutades intressimäära, mis kajastab turu hinnanguid raha ajaväärtusele ja kohustusele iseloomulikele riskidele. Eraldiste suurenemist seoses realiseerumistähtaja lähenemisega kajastatakse koondkasumiaruandes intressikuluna. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhatuse hinnangutest, kogemustest ja vajadusel ka sõltumatute ekspertide hinnangutest.

Eraldisi ei moodustata tulevikus aset leidvate tegevuskahjumite katteks.

Mitmete sarnaste kohustuste olemasolu korral määratakse kohustuste täitmiseks vajalike ressursside vähenemise tõenäosus kindlaks, vaadeldes kohustuste klassi kui üht tervikut. Kuigi iga üksiku objekti puhul võib ressursside vähenemise tõenäosus olla väike, võib kohustuste klassi osas tervikuna ressursside teatav vähenemine osutada tõenäoliseks. Sellisel juhul eraldis kajastatakse (kui teised kajastamiskriteeriumid on täidetud).

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Eraldised vaadatakse üle iga aruandeperioodi lõpul ja korrigeeritakse lähtudes selle hetke parimast hinnangust. Eraldiste moodustamisega seotud kulu kajastatakse koondkasumiaruandes ärikuuludes.

Eraldisi kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need olid moodustatud. Muud võimalikud või olemasolevad kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurus ei ole võimalik piisava usaldusväarsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

X. Tulude arvestus

Tuluna kajastatakse tavapärase äritegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadava tasu õiglast väärtust. Tulu arvestatakse ilma käibemaksuta ning vähendatuna allahindluste võrra peale kontsernisest tehingute elimineerimist. Tulu kajastatakse ainult siis, kui tulu suurus on võimalik usaldusväärsetl mõõta, on tõenäoline, et kontsern saab tehingust tulenevat majanduslikku kasu, olulised omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale ning on täidetud alltoodud täiendavad kriteeriumid. Tulu suurus loetakse usaldusväärsetl mõõdetavaks ainult siis, kui kõik tehinguga seotud asjaolud on selged.

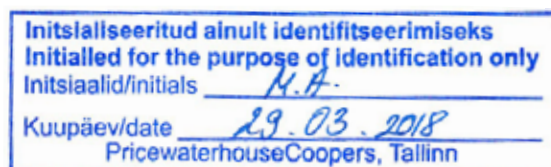
Kontserni põhitegevusteks on lennutranspordi ja reisijate teenindamine, nende teenuste eest saadavad tulud nagu reisija-, maandumis-, lennukite parkimis-, navigatsiooni- ja starditasud kajastatakse lennundustuludena. Lisaks saadakse tulu vabade pindade rentimisest, rentnikele kommunaalteenuste osutamisest ja vahendamisest, autode parkimisest ning reisijate- ja lennukite maapealse teenindamisega seotud teenustest. Neid tulusid kajastatakse mittelennundustuludena.

Müügitulu

Lennundus ja mittelennundusteenuste osutamisest saadud tulu kajastatakse teenuse osutamise kuul ning lähtudes tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Tulu viivistelt kajastatakse nende laekumise momendil ning laekunud summa ulatuses.

Intressitulu

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurus on võimalik usaldusväärsetl hinnata. Intressitulu kajastatakse, kasutades vara sisemisest intressimäära.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Y. Sihtfinantseerimine

Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse selle õiglasel väärtusel, kui eksisteerib piisav kindlus, et kontsern vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset.

Varade sihtfinantseerimine

Varade sihtfinantseerimist kajastatakse brutomeetodil. Sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses, varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse finantsseisundi aruandes pikaajalise kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil. Sihtfinantseerimisena ei kajastata valitsusepoolset abi, mille väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (näiteks tasuta konsultatsioonid). Info sellise abi kohta avaldatakse aastaaruande lisades.

Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse konsolideeritud koondkasumiaruandes real "muud äritulud".

Z. Rendid

Rendi all mõistetakse kokkulepet, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle varaobjekti kasutusõiguse. Kapitalirendina klassifitseeritakse rent, mille puhul kõik olulised vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved on läinud üle rentnikule. Muud rendid kajastatakse kasutusrendina.

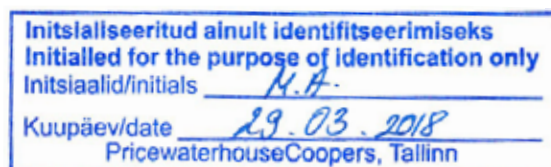
Kontserni ettevõtja kui rentnik

Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt koondkasumiaruandes kuluna.

Kontserni ettevõtja kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse finantsseisundi aruandes tavakorras, analoogselt muule kontserni finantsseisundi aruandes kajastatavale varale. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Kontsern rendib äriühingutele äripindu. Kontsessioonilepinguid, millega antakse kontsessioonäärile õigus tegutseda Tallinna lennujaama territooriumil, loetakse tingimuslikeks rendilepinguteks. Kontsessioonitasusid on kahte tüüpi:

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

- baassumma korrigeeritud iga-aastaselt reisijate arvu kasvuga;
- määratud osa müügituludest, mis on kontsessionäär saanud tegutsedes Tallinna lennujaama territooriumil.

AA. Dividendid

Dividende kajastatakse nende väljakuulutamisel jaotamata kasumi vähendamisenä ning kohustusena aktsionäri ees.

AB. Rahavoogude aruanne

Rahavood klassifitseeritakse rahavoogudeks äritegevusest, investeerimisest ja finantseerimisest. Rahavoogude aruande koostamisel on rahavood äritegevusest, investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest kajastatud otsemeetodil.

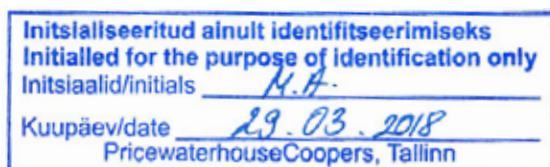
AC. Bilansipäevajärgsed sündmused

Korrigeerivad sündmused – need, mis kinnitavad asjaolusid, mis eksisteerisid juba bilansipäeval, kajastatakse lõppenud aasta konsolideeritud majandusseisundi- ja koondkasumiaruandes.

Mittekorrigeerivad sündmused – need, millel ei ole seost bilansipäeval eksisteerinud asjaoludega, avaldatakse aastaaruande lisades.

AD. tehingud seotud osapooltega

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks AS-i Tallinna Lennujaam nõukogu ja juhatuse liikmed ning teised isikud ja ettevõtjad, kes saavad kontrollida või oluliselt mõjutada kontserni finants- ja äriotsuseid. Kuna AS-i Tallinna Lennujaam aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile, loetakse kontserni seotud osapoolteks ka riigi kontrolli või olulise mõju all olevaid üksusi.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

3. Finantsriskide juhtimine

A. Finantsriskid

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (mis hõlmab valuutariski, rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära riski ja hinnariski), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimata- tusele ja üritab minimeerida võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantstegevuse- le. Kontsern kasutab teatud riskipositsioonide maandamiseks tuletisinstrumente, kuigi seisuga 31.12.2017 kehtivad tuletisinstrumentide lepingud puudusid.

Finantsriskide juhtimise eesmärk on finantsriskide maandamine ja finantstulemuste vo- latiilsuse vähendamine. Kontserni finantsriske juhitakse vastavalt juhatuse poolt heaks kiidetud põhimõtetele kontserni tasandil.

B. Tururiskid

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tule- vikus vahetuskursi muutuste tõttu. Varasid ja kohustusi, mis on nomineeritud eurodes, loetakse valuutariski suhtes neutraalseteks varadeks ja kohustusteks. Valuutariski välti- miseks toimuvad arveldused valdavas enamuses eurodes. 2017. ja 2016. aastal on need nõuded ja kohustused, mis on avatud valuutariskile, ebaolulised.

Intressimäära risk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõigu- vad tulevikus turu intressimäära muutuste tõttu.

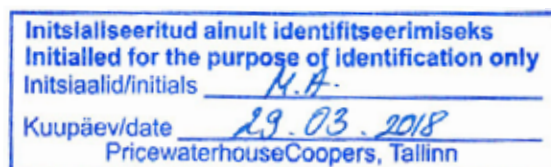
Rahavoogude intressimäära risk tekib kontserni ujuva intressimääraga võlakohustustest ning seisneb ohus, et finantskulud suurenevad, kui intressimäärad tõusevad.

Kontserni laenukohustused on ujuva intressimääraga, sõltuvad Euribori kõikumistest. Aastal 2017 võrreldes aastaga 2016 keskmised intressimäärad oluliselt ei muutunud (Lisa 13).

C. Krediidirisk

Krediidirisk seisneb kontserni võimalikus kahjus, mis on põhjustatud finantsinstrumendi teise osapoole võimetusest oma kohustusi täita. Krediidiriskile on avatud raha pangade- posiididel, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded.

Bilansipäeva seisuga on ostjatelt laekumata nõuded, mille laekumise tõenäosus väike, alla hinnatud. Finantsseisundi aruandes kajastatud nõuetest ostjate vastu on maha arva- tud nõuete allahindlused.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Juhtkond on seisukohal, et puudub oluline kahjumi risk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat.

Krediidiriski vähendamiseks on rakendatud järgmiseid meetmeid:

- uutele sõlmitavatele rendilepingutele rakendatakse ettemaksu ühe kuu ulatuses;
- lennufirmadele, kellel puudub AS-ga Tallinna Lennujaam lennundusleping (sinna kuuluvad tšarterreise korraldavad lennundusettevõtted) rakendatakse ettemaksu prognoositava ühe lennu kulude ulatuses;
- lennunduslepingute sõlmimisel uute Euroopa Liidus lennundusturul vähetuntud firmadele nõutakse lennufirmalt pangagarantiid.

Klientide tähtjaks tasumata võlgadega tegelevad igapäevaselt raamatupidamise- ja turunduse osakond. Ostjatele esitatud arvete laekumise tähtja ületamise korral kasutatakse kordusarvete, meeldetuletuste ja hoiatuste saatmist. Võla mittelaekumisel lõpetatakse lepingus ettenähtud tingimustel teenuse pakkumine. On kehtestatud tingimused, mille korral alustatakse võla sissenõudmist kohtu kaudu või antakse võla sissenõudmine üle inkassofirmale.

Kontserni riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on kontserni lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada krediidasutuste üleöö- ja tähtjalistesse deposiitidesse ning intressi- ja rahaturufondidesse.

Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhindutakse järgmistest printsiipidest:

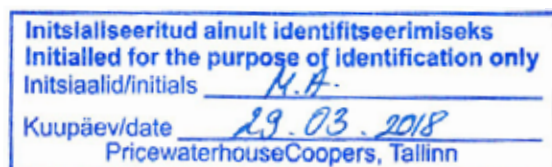
- likviidsuse tagamine;
- kapitali säilimine.

Täiendav info krediidiriski kohta on avalikustatud Lisas 11.

D. Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et kontsern ei suuda oma finantskohustusi täita rahavoo puudujäägi tõttu. Likviidsusriski maandatakse erinevate finantsinstrumentidega, näiteks laenudega. Majandusaasta lõpu seisuga oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid 14 137 tuhat eurot (31.12.2016: 8 713 tuhat eurot) (Lisa 12).

Likviidsusriski maandamiseks kasutab kontsern erinevaid finantseerimise allikaid, milleks on pangalaenu, arvelduslaenu võimalus ning ostjate nõuete pidev monitooring. Bilansipäeva seisuga ületas kontserni käibevara lühiajalisi kohustusi 3 200 tuhande euro võrra (31.12.2016: 2 610 tuhat eurot).

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Alljärgnevas likviidsusanalüüsis on esitatud kontserni lühi- ja pikaajaliste kohustuste jaotus kohustuste realiseerumistähtaegade lõikes. Kõik tabelis esitatud summad on lepingute alusel tasumisele kuuluvad diskonteerimata rahavood.

Kohustuste jaotus maksetähtaegade järgi

tuhandetes eurodes	< 1 kuu	1 – 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	1 – 5 aastat	> 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
seisuga 31.12.2017							
Võlakohustused (Lisa 13) ¹	100	191	8 350	4 489	19 954	33 084	32 259
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 16)	4 107	1 884	0	0	41	6 032	6 032
KOKKU	4 207	2 075	8 350	4 489	19 995	39 116	38 291
seisuga 31.12.2016							
Võlakohustused (Lisa 13) ²	92	1 961	2 600	11 591	752	16 996	16 857
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 16)	4 679	2 162	0	0	41	6 882	6 882
Tuletisinstrumendid	0	0	58	0	0	58	58
KOKKU	4 771	4 123	2 658	11 591	793	23 936	23 798

E. Kapitaliriski juhtimine

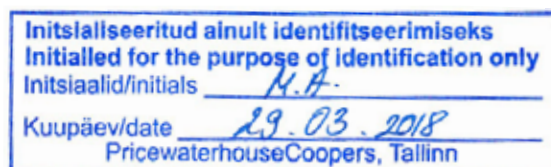
AS-i Tallinna Lennujaam kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused dividendide jaotamise, aktsiakapitali suurendamise või vähendamise osas teeb Eesti Vabariik, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu.

Kontsern on viimastel aastatel kasutanud võörkapitali põhivarasse tehtavate investeeringute finantseerimiseks.

Ettevõtte omakapital oli seisuga 31.12.2017 nagu ka 31.12.2016 kooskõlas äriseadustiku nõuetega.

1 Diskonteerimata rahavoo leidmisel on kasutatud 2017. aasta lõpus kasutatud intressimäära - algdok lk 23

2 Diskonteerimata rahavoo leidmisel on kasutatud 2016. aasta lõpus kasutatud intressimäära - algdok lk 23

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

AS-i Tallinna Lennujaam omakapital koosneb aktsiakapitalist summas 25 095 tuhat eurot (31.12.2016: 25 095 tuhat eurot), kohustuslikust reservkapitalist 2 510 tuhat eurot (31.12.2016: 2 510 tuhat eurot) ja jaotamata kasumist summas 50 652 tuhat eurot (31.12.2016: 44 188 tuhat eurot). Kohustuslik reservkapital on 10% aktsiakapitalist. 2017. aasta jooksul AS-i Tallinna Lennujaam võlakohustused ning raha ja raha ekvivalendid suurenesid ning seda eelkõige laenukohustuste kasvu tõttu; aastal 2016 võlakohustused ning raha ja raha ekvivalendid vähenesid seoses suurte investeeringute tõttu. Võlakohustuste suhe kogukapitali kasvas võrreldes 2016. aastaga 9% võrra (2016 vs 2015: vähenes 9% võrra). Arvestades AS-i Tallinna Lennujaam käivet, omakapitali ja võlakohustusi, on optimaalne suhe 40%. Võlakohustuste suhe kasvab kontserni prognoosi kohaselt 2018. aastal seoses investeeringute ning selleks kaasatava finantseeringu tõttu (vt ka Lisa 13).

tuhandetes eurodes 31.12.2017 31.12.2016

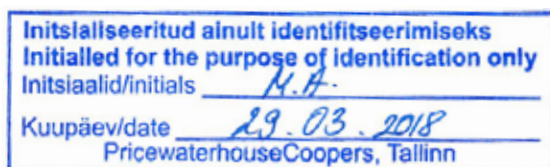
VÕLAKOHUSTUSTE SUHE OMAKAPITALI NING NETOVÕLA SUHE KOGUKAPITALI

Võlakohustused (Lisa 13)	32 259	16 857
Raha ja raha ekvivalendid (Lisa 12)	14 137	8 713
Netovõlg (võlakohustused-raha ja raha ekvivalendid)	18 122	8 144
Omakapital	78 257	71 793
Kogukapital (netovõlg + omakapital)	96 379	79 937
Võlakohustuste suhe kogukapitali	33%	21%
Netovõla suhe kogukapitali	19%	10%

F. Õiglase väärtuse hinnangud

Kontserni hinnangul ei erine finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade ja kohustuste õiglased väärtused oluliselt kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandes, seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016, kajastatavatest jääkväärtustest. Kuna valdav osa kontserni pikaajalistest laenukohustustest on ujuva intressimääraga, mis muutub vastavalt muutustele rahaturu intressimäärades, siis nende õiglase väärtus ei erine oluliselt bilansilisest väärtusest.

Ostjate vastu suunatud lühiajaliste nõuete ja tasumata arvete jääkväärtus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdub hinnanguliselt nende õiglase väärtusega.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Kontsern on pikaajalised laenukohustused liigitanud õiglase väärtuse hierarhia tasemele 3. ning õiglases väärtuses kajastatavad tuletisinstrumentid tasemele 2. Aktiivsel turul mittekaubeldavate finantsinstrumentide õiglase väärtus (näiteks avalikud tuletisinstrumentid) määratakse hindamismeetodeid kasutades. Hindamismeetodid maksimeerivad jälgitava turu andmete kasutamist, seal kus see on kättesaadav, ja toetuvad nii vähe kui võimalik üksuse spetsiifilistele hinnangutele. Kui kõik olulised instrumendi õiglase väärtuse määramiseks nõutud sisendid on jälgitavad, kajastuvad instrumentid tasemel 2 ning kui informatsioon sisendite kohta ei ole jälgitav, kajastuvad instrumentid tasemel 3. Finantsvarade ja kohustuste väärtuse hindamiseks kasutatavad spetsiifilised hindamismeetodid hõlmavad:

- noteeritud turuhind või kaupleja pakkumishind sarnastele instrumentidele;
- intressimäära muutuste õiglase väärtus arvutatakse eeldatavate tuleviku rahavoo-gude, mis põhinevad jälgitavatel intressimäärade kõveratel, nüüdisväärtusena.

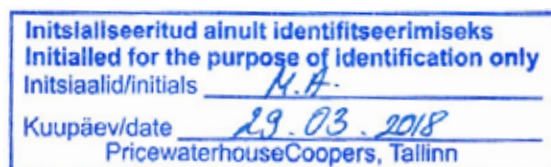
4. Olulised raamatupidamishinnangud

Konsolideeritud aastaruande koostamisel on kasutatud mitmeid raamatupidamishinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad aruandes kajastatud varasid ja kohustusi. Kuigi nimetatud hinnangud on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, ei pruugi need kokku langeda hilisema tegeliku tulemusega. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse muudatuse toimumise perioodi koondkasumiaruandes. Alljärgnevad hinnangud omavad suurimat mõju käesolevas raamatupidamise aastaruandes kajastatud finantsinformatsioonile.

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kasuliku eluea hindamine

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kasuliku eluea määramisel lähtutakse juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on mõnikord osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga (vt Lisa 5 „Jääkväärtusega null kasutuses olevate põhivarade soetusmaksumus”).

Seisuga 31. detsember 2017 oli kontserni materiaalse põhivara jääkmaksumus 140 348 tuhat eurot (31.12.2016: 120 225 tuhat eurot), aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 9 393 tuhat eurot (2016: 9 273 tuhat eurot) (vt Lisa 5). Põhivarade amortisatsioonimäärade muutmine ühe aasta võrra mõjutaks kasumit 919 tuhande euro võrra (2016: 758 tuhande euro võrra).

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaruande lahutamatud osad.

Seisuga 31. detsember 2017 oli kontsernil kinnisvarainvesteeringuid jääkmaksumuses 19 059 tuhat eurot (31.12.2016: 17 511 tuhat eurot), aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 1 126 tuhat eurot (2016: 1 122 tuhat eurot) (vt Lisa 7). Kinnisvarainvesteeringute amortisatsioonimäär muutmine ühe aasta võrra mõjutaks kasumit 121 tuhande euro võrra (2016: 85 tuhande euro võrra).

Ebatöenäoliselt laekuvate nõuete hindamine

Nõuete hindamisel lähtub juhatus parimast talle teadaolevast informatsioonist arvestades ajaloolist kogemust. Nõuded hinnatakse alla siis, kui mõistlikul alusel on põhjust eeldada, et kontsern ei saa tagasi kõiki nõuete esialgsete tingimuste kohaselt saadaolevaid summasid. Nõude väärtuse langusele viitavateks asjaoludeks loetakse võlgniku olulisi finantsraskusi, võlgniku pankroti või finantsilise ümberkorralduse tõenäosust ja maksete maksmata jätmist või maksmisega viivitamist

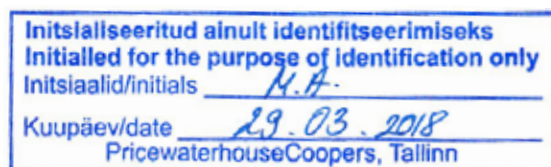
Ebatöenäoliselt laekuvate nõuete summat korrigeeritakse iga bilansipäeva seisuga, kasutades varasemale kogemusele tuginevaid andmeid selle kohta, kui palju ebatöenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud bilansipäeva seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. Seisuga 31. detsember 2017 oli kontsernil ebatöenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 585 tuhat eurot (31.12.2016: 1 035 tuhat eurot) (Lisa 10).

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kaetava väärtuse hindamine

IAS 36 fikseerib indikatsioonid vara väärtuse languse määramiseks.

Regionaalsete lennujaamade tegevus on sõltuvuses riiklikust poliitikast. Regionaalpoliitika on lennujaamade osas seisukohal, et riigitoetus AS-le Tallinna Lennujaam peab katma ära infrastruktuuri igapäevaseks kasutamiseks vajalikud kulud. Riik loob võimaluse õhusõidukite maandumiseks ning lisaks toetab kohalikke lennuliine, et tagada lennuühendus saarte ja mandri vahel. Vara väärtust tuleb hinnata regionaalpoliitika aspektist. Vara hinnatakse läbi regioonile tekkiva kasu ning eeldatakse et ettevõtte äriiline kasu on ebaoluline.

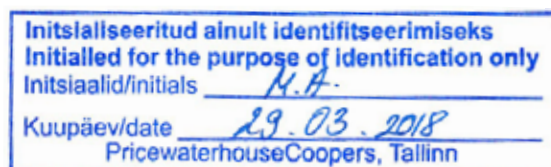
Kontserni juhatus hindas võimalike vara väärtuse langusele viitavate asjaolude esinemist kontsernis ning leidis, et 2017. aasta jooksul indikatsioone, mis viitaksid sellele, et varad on kaotanud olulise osa raha genereerimise võimest ei esinenud ning seega vara kaetavat väärtust ei hinnatud (samadel põhjustel ei hinnatud vara kaetavat väärtust ka 2016. aastal).

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

5 Materiaalne põhivara

tuhandetes eurodes	Lõpetama ehitised ja ettemaksed	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinate ja seadmed	Muu inventar	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2015						
Soetusmaksumus	1 136	5 670	125 217	71 190	3 403	206 616
Akumuleeritud kulum	0	0	-52 834	-46 087	-2 425	-101 346
JÄÄKMAKSUMUS 31.12.2015	1 136	5 670	72 383	25 103	978	105 269
2016. aastal toimunud muutused						
Ostud ja parendused	21 725	2 659	1	1 123	125	25 634
Ümberklassifitseerimised	-3 307	4	2 032	1 183	89	0
Amortisatsioonikulu	0	0	-3 906	-5 054	-313	-9 273
Müüdud varad jääkväärtuses	0	-45	0	-1	0	-46
Mahakantud varad jääkväärtuses	0	0	-938	-255	-167	-1 360
Saldo seisuga 31.12.2016						
Soetusmaksumus	19 554	8 288	123 766	72 145	1 917	225 670
Akumuleeritud kulum	0	0	-54 195	-50 046	-1 204	-105 446
JÄÄKMAKSUMUS 31.12.2016	19 554	8 288	69 571	22 099	713	120 225
2017. aastal toimunud muutused						
Ostud ja parendused	22 575	3 004	0	4 499	57	30 135
Ümberklassifitseerimised	-40 727	0	29 882	10 845	0	0
Ümberklassifitseerimised kuld- desse	-133	0	0	0	0	-133
Ümberklassifitseerimised põhi- varagruppide vahel	0	0	3 030	-2 938	-92	0
Amortisatsioonikulu	0	0	-4 332	-4 864	-197	-9 393
Müüdud varad jääkväärtuses	0	0	0	-8	0	-8
Mahakantud varad jääkväärtuses	0	0	-398	-67	-12	-477
Saldo seisuga 31.12.2017						
Soetusmaksumus	1 269	11 292	156 529	78 862	1 605	249 557
Akumuleeritud kulum	0	0	-58 775	-49 298	-1 137	-109 210
JÄÄKMAKSUMUS 31.12.2017	1 269	11 292	97 754	29 564	469	140 348

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

2016. aastal alustati lennuliiklusala arendusega, mille maksumus on 70 miljonit eurot. Ühtekuuluvusfond panustab 35 miljonit eurot (vt Lisa 15), ülejäänud investeeringuid rahastatakse omavahendite ja laenude abil (vt Lisa 13).

Seoses Tallinna lennuraja pikendamise ja reisiterminali ümberehitusega ning samuti tavapärase äriprotsessi käigus kanti maha kontserni varasid jääkmaksumuses 477 tuhat eurot (2016: 1 360 tuhat eurot). Kõik mahakandmised kajastati koondkasumiaruandes põhivara kulumi ja väärtuse languse real.

Mahakantud varadega seotud sihtfinantseeringuid kanti 2017. aastal tulusse summas 8 tuhat eurot (2016: 513 tuhat eurot) (Lisa 15).

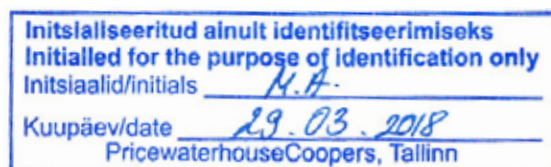
2017. aastal müüdi masinaid ja seadmeid jääkväärtusega 8 tuhat eurot (2016: müüdi maad ja masinaid jääkväärtusega 46 tuhat eurot). Kasum varade müügist, mis on kajastatud koondkasumiaruandes muude tulude all, on kokku 74 tuhat eurot (2016: 135 tuhat eurot) (Lisa 21).

Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 ei ole kontsernil kapitalirendi tingimustel soetatud vara. Rendile antud põhivarad kuuluvad kõik kinnisvarainvesteeringute gruppi ja põhivaragruppi „Ehitised ja rajatised“ ning neid kasutatakse osaliselt oma äritegevuses ning osaliselt renditulu saamise eesmärgil (Lisa 8).

tuhandetes eurodes 31.12.2017 31.12.2016

JÄÄKVÄÄRTUSEGA NULL KASUTUSES OLEVATE MATERIAALSETE PÕHIVARADE SOETUSMAKSUMUS

Tallinna Lennujaam	22 132	19 189
Pärnu Lennujaam	2 110	2 822
Tartu Lennujaam	2 623	2 058
Kuessaare Lennujaam	3 178	1 917
Kärdla Lennujaam	1 759	1 048
Tallinn Airport GH	1 791	724
JÄÄKVÄÄRTUSEGA NULL KASUTUSES OLEVAD PÕHIVARAD KOKKU	33 593	27 757

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

	tuhandetes eurodes	2017	2016
KASUTUSRENDILE ANTUD EHITISED JA RAJATISED			
Soetusmaksumus seisuga 31.12.		28 756	35 615
Akumuleeritud kulum seisuga 31.12.		-9 345	-11 342
Sh arvestusperioodi amortisatsioonikulu		-1 201	-1 455
KASUTUSRENDILE ANTUD EHITISTE JA RAJATISTE JÄÄKVÄÄRTUS SEISUGA 31.12.		19 411	24 273

6 Immateriaalne põhivara

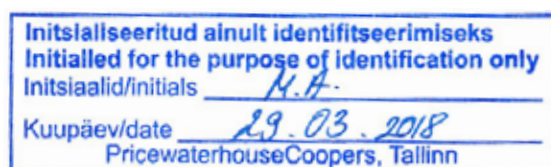
	tuhandetes eurodes	2017	2016
TARKVARA			
Soetusmaksumus seisuga 01.01.		597	614
Akumuleeritud kulum seisuga 01.01.		-464	-470
KOKKU IMMATERIAALNE PÕHIVARA JÄÄKMAKSUMUS SEISUGA 01.01.		133	143

Immateriaalse põhivara muutused perioodil

Ostud ja parendused		3	53
Amortisatsioonikulu		-41	-62
Ettemaksed immateriaalse põhivara eest		5	0
Kokku immateriaalne põhivara muutused perioodil		-31	-11

Soetusmaksumus seisuga 31.12.		541	597
Akumuleeritud kulum seisuga 31.12.		-446	-464
Kokku immateriaalne põhivara bilansiline jääkväärtus seisuga 31.12.		95	133

Ettemaksed immateriaalse põhivara eest		5	0
KOKKU IMMATERIAALSE PÕHIVARA MUUTUSED PERIOODIL		100	133

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

7. Kinnisvarainvesteeringud

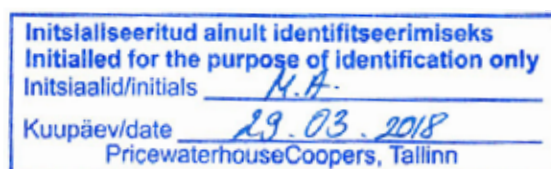
Suurem osa kinnisvarainvesteeringute rendilepinguid on lühikese ülesütleamise tähtajaga lennukite hooldusangaarid, mis on renditud 15-ks kuni 30-ks aastaks. Kõik lepingupõhised kohustused seoses kinnisvarainvesteeringute arendusega, remondiga ja hooldusega lasuvad kontsernil kui rendileandjal. Kinnisvarainvesteeringutest saadud renditulu oli 1 921 tuhat eurot (2016: 1 938 tuhat eurot) (Lisa 8) ja otsesed tegevuskulud 434 tuhat eurot (2016: 384 tuhat eurot) (Lisa 22).

Lennukite hooldusangaaride õiglase väärtus ei erine juhtkonna hinnangul oluliselt bilansilisest maksumusest. Samuti ei erine juhtkonna hinnangul kinnisvarainvesteeringuna soetatud büroohoone, angaari ning garaaži õiglase väärtus selle bilansilisest maksumusest, kuna varad on soetatud avalikul pakkumisel turutingimustel ning vahepeelsel perioodil ei ole juhtkonna hinnangul toimunud olulisi muudatusi. Kontsern on liigitanud kinnisvarainvesteeringud õiglase väärtuse hierarhia tasemele 3.

	tuhandetes eurodes	2017	2016
Soetusmaksumus seisuga 01.01.		21 949	21 954
Akumuleeritud kulum seisuga 01.01.		-4 438	-3 321
KOKKU KINNISVARAINVESTEERINGU JÄÄKMAKSUMUS SEISUGA 01.01.		17 511	18 633

Kinnisvarainvesteeringute muutused perioodil			
Ostud ja parendused		2 675	0
Mahakantud varad jääkmaksumuses		0	-5
Amortisatsioonikulu		-1 126	-1 122
Kokku kinnisvarainvesteeringute muutused perioodil		1 549	-1 127

Soetusmaksumus seisuga 31.12.		24 624	21 949
Akumuleeritud kulum seisuga 31.12.		-5 564	-4 438
KOKKU KINNISVARAINVESTEERINGU JÄÄKMAKSUMUS SEISUGA 31.12.		19 060	17 511

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

8. Kasutusrent

Renditulud on saadud ruumide, angaaride ja maa rendist (Lisa 5, 7, 20).

Tingimusliku rendina kajastatakse kontsessioone. Teenuste kontsessioonikokkuleppe puhul annab Tallinna Lennujaam lepingu kehtivuse ajaks kliendile õiguse osutada teenust oma territooriumil. Tingimuslik rendimakse sõltub lennujaama territooriumil osutatud teenuste käibest ning aasta jooksul lennujaama läbinud reisijate arvust.

Renditulu

Renditulu 12 kuu jooksul mittekatkestatavatest rendilepingutest³ seisuga 31.12.2017 on 4 010 tuhat eurot (2016: 2 947 tuhat eurot). Andmed kasutusrenditulude kohta sisalduvad nii kinnisvarainvesteeringute kui ka materiaalse põhivara renditulu.

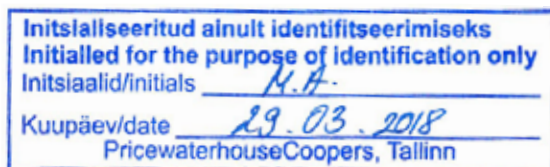
Rendikulu

2017. aastal olid sõiduautode rendikulud 66 tuhat eurot (2016: 41 tuhat eurot). Tulevaste perioodide rendikulud mittekatkestatavatest rendilepingutest kokku on 57 tuhat eurot (2016: 105 tuhat eurot).

Kõikide mootorsõidukite kasutusrendilepingute alusvaluutaks on euro. Lepingud ei sea piiranguid kontserni dividendi- ega finantseerimispoliitikale. Rendile võetud vara ei ole edasi antud allrendile.

	tuhandetes eurodes	2017	2016
Kontsessioonid rentnike tegevusest reisiterminalis		3 362	3 083
Kinnisvarainvesteeringute üür (Lisa 7)		1 921	1 938
Reisiterminalide üür (Lisa 5)		759	776
Kaubaterminali ruumide üür (Lisa 5)		645	703
Kontsessioonid muudest tegevustest		620	502
Infrastruktuuritasud		522	356
Muu üür		322	290
KOKKU RENDITULU (LISA 20)		8 151	7 648

³ Siin ei näidata tingimuslikku renti (kontsessiooni), kuna rendimäär ei ole fikseeritud vaid sõltub kliendi käibest, reisijate arvust ning tarbijahinnaindeksist.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

9. Varud

Aruandeperioodi jooksul ei ole tehtud varude allahindlusi, samuti ei ole tehtud allahindlusi ka aastal 2016.

	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Lennukite jäätõrje materjalid		151	168
Rajahooldus- ja päästematerjalid		32	33
Kütus		30	43
Muud varud		17	16
VARUD KOKKU		230	260

10. Nõuded ja ettemaksud

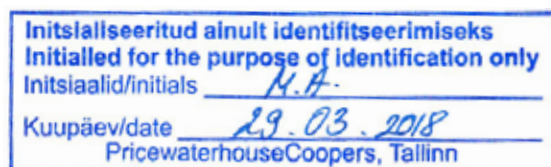
10.1 Nõuded ostjate vastu

	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Ostjatelt laekumata arved		4 921	4 990
Ebatõenäoliselt laekuvad arved		-585	-1 035
NÕUDED OSTJATE VASTU KOKKU		4 336	3 956

Nõuded ostjate vastu sisaldavad seotud osapoolte nõudeid (vt Lisa 27).

10.2 Muud nõuded

	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Nõue sihtfinantseerimise eest (Lisa 15)		2 383	2 804
Muud nõuded		0	6
MUUD NÕUDED KOKKU		2 383	2 810

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

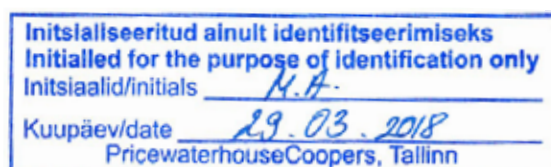
10.3 Ettemaksed

Nõuete ja ettemaksete õiglased väärtused ei erine oluliselt nende bilansilisest maksumusest. Nõuete laekumine ja ettemaksete eest saadavate teenuste ja kaupade laekumine ei ole tagatistega kaetud. Kõik kontserni nõuded ja ettemaksed on eurodes, vt ka Lisa 3 ja Lisa 11.

	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Maksude ettemaksed		672	1 535
Ettemaksed		143	309
Viitlaekumised		3	3
ETTEMAKSED KOKKU		818	1 848
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU		7 537	8 613

10.4 Muutused ebatõenäoliselt laekuvates nõuetes

	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded perioodi alguses		-1 035	-971
Aruandeperioodil ebatõenäoliselt laekuvateks hinnatud nõuded (Lisa 23)		-16	-109
Lootusetuks hinnatud nõuded		463	4
Aruandeperioodil laekunud ebatõenäoliseks hinnatud nõuded		3	42
EBATÕENÄOLISELT LAEKUVAD NÕUDED PERIOODI LÕPUL		-585	-1 035

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

11. Finantsinstrumendid

A. Finantsinstrumendid kategooriate järgi

tuhandetes eurodes 31.12.2017 31.12.2016

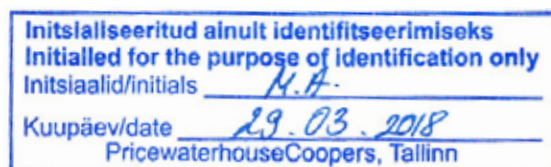
FINANTSVARADE KIRJED FINANTSSEISUNDI ARUANDES		
Nõuded ostjate vastu, saamata põhivara sihtfinantseering ja muud nõuded (Lisa 10.1 ja 10.2)	6 719	6 765
Raha ja raha ekvivalendid (Lisa 12)	14 137	8 713
KOKKU FINANTSVARADE KIRJED FINANTSSEISUNDI ARUANDES	20 856	15 478

tuhandetes eurodes Finantskohustused õiglas- Muud
ses väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande kohustused Kokku

FINANTSKOHUSTUSTE KIRJED FINANTSSEISUNDI ARUANDES			
Seisuga 31.12.2017			
Võlakohustused (Lisa 13)	0	32 259	32 259
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 16)	0	6 032	6 532
KOKKU FINANTSKOHUSTUSTE KIRJED FINANTSSEISUNDI ARUANDES	0	38 291	38 791

Seisuga 31.12.2016

Võlakohustused (Lisa 13)	0	16 857	16 857
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 16)	0	6 882	6 882
Tuletisinstrumendid	58	0	58
KOKKU FINANTSKOHUSTUSTE KIRJED FINANTSSEISUNDI ARUANDES	58	23 740	23 798

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

B. Finantsinstrumendid krediid kvaliteedi järgi

Muude nõuete hindamine

Kontsern on vastavalt sihtfinantseerimise lepingule Ühtekuuluvusfondiga (ISPA) soetanud põhivarasid. Kontserni juhtkonna hinnangul on teostatud investeringud kooskõlas toetuslepingu abikõlblikkuse tingimustega, mistõttu on arvestatud tekkepõhise nõude kajastamine põhjendatud. Kontsern usub tulenevalt olemasolevast lepingust ning varasemast koostööst ISPA-ga, et nõude laekuvuse osas puuduvad indikatsioonid allahindluseks.

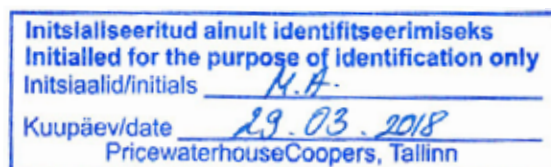
Kontserni arvestuspõhimõtete kohaselt hinnatakse reeglina nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, alla täies ulatuses. Nõuded hinnatakse alla lähtudes igast nõudest individuaalsetelt.

tuhandetes eurodes 31.12.2017 31.12.2016

OSTJATELT LAEKUMATA ARVETE ANALÜÜS		
Ostjateelt laekumata arved, mille maksetähtaeg pole veel saabunud	3 501	3 084
sh uued kliendid (arveldatud alla 12 kuu)	70	36
sh olemasolevad kliendid (arveldatud üle 12 kuu)	3 431	3 048
Ostjateelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on ületatud	834	872
sh uued kliendid (arveldatud alla 12 kuu)	13	49
sh olemasolevad kliendid (arveldatud üle 12 kuu)	821	823
KOKKU OSTJATELT LAEKUMATA ARVED (EI SISALDA EBATÕENÄOLISELT LAEKUVATEKS HINNATUD NÕUDEID)	4 335	3 956

tuhandetes eurodes 31.12.2017 31.12.2016

OLEMASOLEVATE KLIENTIDE ARVED, MILLE MAKSETÄHTAEG ON ÜLETATUD, AGA POLE ALLAHINNATUD	834	872
sh maksetähtajast möödunud 1–30 päeva	601	752
sh maksetähtajast möödunud 31–60 päeva	223	113
sh maksetähtajast möödunud üle 61 päeva	10	7
OSTJATELT LAEKUMATA ARVED, MIS ON ALLAHINNATUD	585	1 034

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

tuhandetes eurodes 31.12.2017 31.12.2016

ARVELDUSKONTODE JA DEPOSIITIDE JAOTUS ERINEVATE KREDIIDIREITINGUTEGA PANKADE VAHEL

Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut Aa3	13 993	8 581
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut A2	24	27
KREDIIDIRISKILE AVATUD SUMMA ARVELDUSKONTODEST JA DEPOSIITIDEST KOKKU (LISA 12)	14 017	8 608

12. Raha ja raha ekvivalendid

tuhandetes eurodes 31.12.2017 31.12.2016

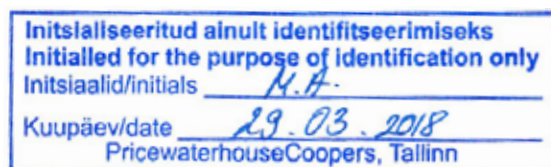
Kassad	120	106
Arvelduskontod	13 973	8 592
Üleöödeposiit	44	16
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID KOKKU	14 137	8 713

13. Võlakohustused

Kõik võetud laenud ja emiteeritud võlakirjad on nomineeritud eurodes (vt ka Lisa 3 ja Lisa 11).

Juhtkonna hinnangul ei erine laenude õiglane väärtus bilansipäeval oluliselt nende bilansilisest väärtusest.

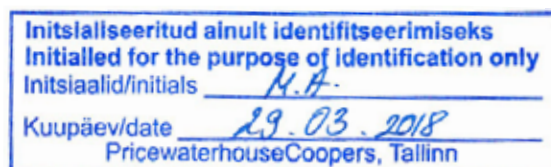
Majandusaastal saadi Euroopa Investeerimispangalt (European Investment Bank) 10 mln eurot ja Põhjamaade Investeerimispangalt (Nordic Investment Bank) 10 mln eurot. 2017. aastal võetud laenudega rahastatakse Tallinna lennujaama laiendus- ja uuendustöid. Nordic Investment Bank laenu tagasimaksed algavad 2019. aastal ja European Investment Bank tagasimaksed 2022. aastal. Antud laenude saldo 31.12.2017 seisuga on vastavlt 10 mln eurot ja 10 mln eurot.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Pikaajalised võlakohustused			
Pikaajalised pangalaenud		23 750	4 750
Emiteeritud võlakirjad		0	7 500
KOKKU PIKAAJALISED VÕLAKOHUSTUSED		23 750	12 250
Lühiajalised võlakohustused			
Pikaajaliste pangalaenude tagasimaksed järgmisel perioodil		1 000	4 556
Pikaajaliste pangalaenude intressikohustus		9	52
Võlakirjade lühiajaline osa nominaalväärtuses		7 500	0
LÜHIAJALISED VÕLAKOHUSTUSED KOKKU		8 509	4 607
KOKKU VÕLAKOHUSTUSED		32 259	16 857

	Lepingu sõlmimine	Tagasimak- setähtaeg	Tagatis	Laenu- summa	Intressi- määr
PIKAAJALISTE PANGALAENUDE PÕHIOOSA, VÕLAKIRJAD (NOMINAALVÄÄRTU- SES) JA TINGIMUSED					
Nordic Investment Bank	31.01.2007	15.09.2017	Vt Lisa 14	32 000 000	6k Euribor +0,12%
Pohjola pank	28.11.2011	30.09.2022	Vt Lisa 14	10 000 000	3k Euribor +1,0%
Pohjola pank võlakirjad	28.03.2013	2.04.2018	Puudub	7 500 000	3k Euribor +1,1%
Nordic Investment Bank	16.12.2016	1.12.2029	Puudub	24 000 000	6k Euribor +0,74%
European Investment Bank	7.12.2016	1.03.2030	Puudub	30 000 000	6k Euribor +0,6%

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

tuhandetes eurodes	NIB	Pohjola	Pohjola võlakirjad	EIB	Kokku
Seisuga 31.12.2017					
Laenu jääk perioodi alguses	3 556	5 750	7 500	0	16 806
Tasutud laenud perioodil	-3 556	-1 000	0	0	-4 556
Võetud laenud perioodil	10 000	0	0	10 000	20 000
Laenu jääk perioodi lõpus	10 000	4 750	7 500	10 000	32 250
Laenu intressi kohustus	0	0	15	0	15

Seisuga 31.12.2016

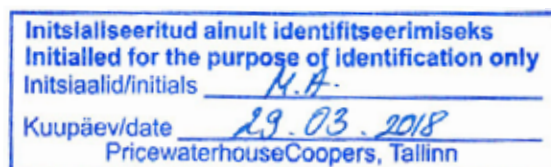
Laenu jääk perioodi alguses	7 111	6 750	7 500	0	21 361
Tasutud laenud perioodil	-3 556	-1 000	0	0	-4 556
Laenu jääk perioodi lõpus	3 556	5 750	7 500	0	16 806
Laenu intressi kohustus	37	0	15	0	52

tuhandetes eurodes 31.12.2017 31.12.2016

NETOVÕLAKOHUSTUSED

Raha ja raha ekvivalendid	14 137	8 713
Lühiajalised kohustused	-8 500	-4 556
Pikaajalised võlakohustused	-23 750	-12 250
Netovõlg	-18 113	-8 093
Raha ja raha ekvivalendid	14 137	8 713
Fikseeritud intressiga kohustused	-32 250	-16 806
Netovõlg	-18 113	-8 093

tuhandetes eurodes	Raha ja raha ekvivalendid	Võlakohustused <1a	Võlakohustused >1a	Kokku
Netovõlg 31.12.2016	8 713	-4 556	-12 250	-8 093
Rahavoog	5 424	-3 944	-11 500	-10 020
Netovõlg 31.12.2017	14 137	-8 500	-23 750	-18 113

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

14. Laenu tagatis ja panditud vara

Nordic Investment Bank, European Investment Bank ja Pohjola panga laenu tagatiseks varasid panditud ei ole, laenuleping näeb ette, et AS-i Tallinna Lennujaam ei tohi ilma panga eelneva kirjaliku nõusolekuta:

- võõrandada, anda üürile, rendile või muul lepingulisel alusel kolmanda isiku kasutusse anda oma vara, kui see väljub igapäevase majandustegevuse raamest;
- pantida oma vara või koormata seda mistahes muu piiratud asjaõigusega.

15. Sihtfinantseerimine

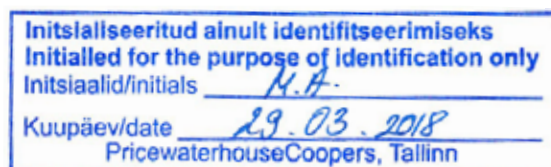
15.1 Sihtfinantseerimise nõue

	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Saamata põhivara sihtfinantseerimine (Lisa 10.2)		2 383	2 804

15.2 Tegevuskulude sihtfinantseerimine

	tuhandetes eurodes	2017	2016
Riigieelarvest määratud sihtotstarbeline toetus		5 750	5 268
• sh julgestus- ja päästekulude toetus		4 135	3 653
• sh regionaalsete lennujaamade toetus ⁴		1 615	1 615
Muu kodumaine tegevuskulude sihtfinantseerimine		32	82
Tegevuskulude sihtfinantseerimine kajastatud tuluna (Lisa 21)		5 782	5 350

⁴ Toetus on ette nähtud regionaalsete lennujaamade: Kärkla-, Kuressaare-, Tartu-, Pärnu lennujaamade ja Ruhnu ning Kihnu lennuväljade käigus hoidmiseks.

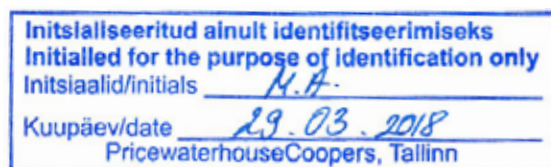

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

15.3 Varade sihtfinantseerimine

2017. ja 2016. aasta põhivarade sihtfinantseerimine seondub lennuliiklusala arendusprojektiga (vt Lisa 5), mis on tunnistatud abikõlblikuks Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi poolt. Ühtekuuluvusfond panustab projekti maksumusest 50% ehk 35 miljonit eurot. Lennuliiklusala arendusprojekti sihtfinantseerimiseks Ühtekuuluvusfondi vahenditest on Euroopa Komisjoni poolt väljastatud riigiabi luba.

	tuhandetes eurodes	2017	2016
Pikaajalised varade sihtfinantseerimised perioodi alguse seisuga		56 395	50 771
Sihtfinantseeringute liikumised arvestusperioodil			
Sihtfinantseerimisega soetatud varade ja -kohustuste soetus		8 054	9 976
sh riigieelarvest määratud sihtotstarbeline toetus		0	482
sh kodumaine sihtfinantseerimine		0	23
sh Ühtekuuluvusfondist (ISPA)		8 054	9 471
Sihtfinantseerimisega soetatud kohustuste arvestamine tulusse		-3 781	-3 839
sh kodumaine sihtfinantseerimine		-343	-282
sh Ühtekuuluvusfondist (ISPA)		-2 191	-2 182
sh Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)		-1 247	-1 375
Sihtfinantseerimisega soetatud vara ja -kohustuse mahakandmine		-8	-513
sh kodumaine sihtfinantseerimine		0	-5
sh Ühtekuuluvusfondist (ISPA)		0	-484
sh Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)		-8	-24
Pikaajalised varade sihtfinantseerimised kajastatud tuluna arvestusperioodis kokku (Lisa 22)		-3 789	-4 352
PIKAAJALISED VARADE SIHTFINANTSEERIMISED PERIOODI LÕPU SEISUGA		60 660	56 395
sh kodumaine sihtfinantseerimine		2 011	2 354
sh Ühtekuuluvusfond (ISPA)		50 397	44 534
sh Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)		8 252	9 507

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

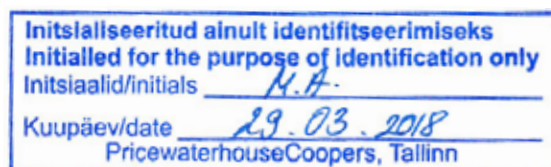
16. Võlad tarnijatele ja muud võlad

16.1 Võlad tarnijatele ja muud võlad

	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Võlad kaupade ja teenuste eest		2 146	1 741
Võlad põhivara eest		3 836	5 091
Muud võlad		10	10
VÕLAD TARNIJATELE KOKKU		5 992	6 842

16.2 Viitvõlad töötajatele, maksuvõlad ja ettemaksed

	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Viitvõlad töötajatele (Lisa 18)		1 891	2 195
Maksuvõlad (Lisa 17)		1 697	1 180
Ettemaksed		116	95
MUUD VÕLAD JA ETTEMAKSED KOKKU		3 704	3 470
VÕLAD TARNIJATELE JA MUUD VÕLAD KOKKU		9 696	10 312

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

17. Maksuvõlad

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevaid kohustusi vt Lisa 26.

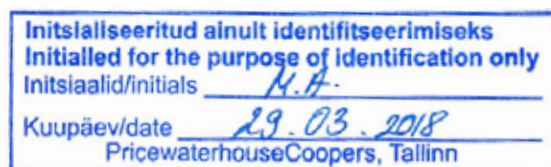
	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Sotsiaalmaks töötasudelt ja erisoodustustelt		1 010	709
Tulumaks töötasudelt ja erisoodustustelt		559	380
Töötuskindlustusmakse		68	47
Pensionikindlustus		53	39
Aktsiis		6	6
Ettevõtte tulumaks		1	0
MAKSUVÕLAD KOKKU (LISA 16)		1 697	1 180

18. Viitvõlad töötajatele

	tuhandetes eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Preemiareservi kohustus		613	1 078
Arvestatud, kuid väljamaksmata palk		761	710
Puhkusetasu kohustus		515	406
Muud võlad töötajatele		2	1
VIITVÕLAD TÖÖTAJATELE KOKKU (LISA 16)		1 891	2 195

19. Omakapital

Kõik AS-i Tallinna Lennujaam aktsiad kuuluvad Eesti Vabariigile. Nende valitsejaks ja aktsionäriõiguse teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

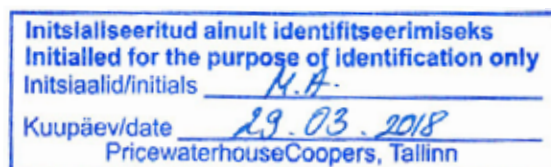
	eurodes	31.12.2017	31.12.2016
Aktsiakapital		25 095 400	25 095 400
Aktsiate arv		2 509 540 tk	2 509 540 tk
Aktsiate nimiväärtus		10 eurot	10 eurot

Kontserni emaettevõtte aktsiakapital seisuga 31.12.2017 koosnes 2 509 540 lihtaktsiast (31.12.2016: 2 509 540) lihtaktsiast nimiväärtusega 10 eurot.

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2017 oli 50 652 tuhat eurot (31. detsember 2016: 44 188 tuhat eurot). Dividendide väljamaksmisel omanikele kaasneb tulumaksukulu 20/80 netodividendina väljamakstavalt summalt. Seega on bilansipäeva seisuga eksisteerinud jaotamata kasumist omanikele võimalik dividendidena välja maksta 40 522 tuhat eurot (31. detsembril 2016: 35 350 tuhat eurot) ning dividendide väljamaksmisega kaasneks dividendide tulumaks summas 10 130 tuhat eurot (31. detsembril 2016: 8 838 tuhat eurot).

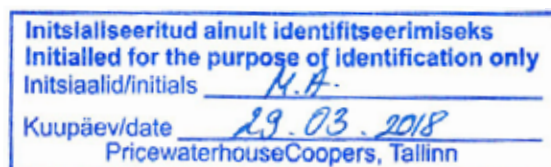
20. Müügitulu

	tuhandetes eurodes	2017	2016
LENNUNDUSTULU			
Reisijatasud		7 619	6 997
Maandumistasud		6 623	5 756
Parkimistasud		393	392
Navigatsioonitasud		20	18
Starditasud		5	3
LENNUNDUSTULU KOKKU		14 660	13 167

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

	tuhandetes eurodes	2017	2016
MITTELENNUNDUSTULU			
Reisijate ja lennukite teenindamine		11 843	12 029
Renditulud (Lisa 8)			
Kontsessioonid		3 982	3 707
Ruumide ja angaaride üür		3 647	3 585
Infrastruktuuritasud		522	356
Renditulud kokku		8 151	7 648
Muud müüdnud teenused			
Autode parkimisteenus		1 938	1 699
Üürnikele osutatud teenused		1 115	1 078
Reklaamiteenus		590	646
Lennundusega seotud teenused		1 728	450
Muud osutatud ja vahendatud teenused		225	179
Muud müüdnud teenused kokku		5 596	4 052
Mittelennundustulu kokku		25 590	23 730
MÜÜGITULU KOKKU		40 250	36 897

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

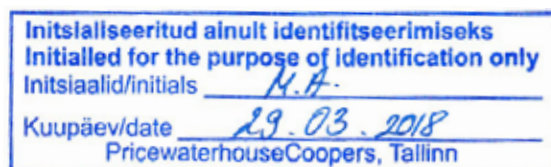
21. Muud äritulud

	tuhandetes eurodes	2017	2016
Tegevuskulude sihtfinantseerimine (Lisa 15)		5 782	5 350
Tuludesse arvestatud varade sihtfinantseerimine (Lisa 15)		3 789	4 352
Kasum masinate, seadmete ja maa müügist (Lisa 5)		74	135
Muud tulud		39	29
MUUD ÄRITULUD KOKKU		9 684	9 866

22. Kaubad, materjal ja teenused

	tuhandetes eurodes	2017	2016
Julgestus, ohutus ja pääste*		4 156	3 693
Kommunaalkulud		2 483	2 352
Lennuradade hooldus		1 211	1 220
Sõidukite majandamise kulud		1 225	1 152
Reisijate ja õhusõidukite teenindamise kulud		1 259	991
Hoonete ja rajatiste hooldus		1 405	971
Info ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud		875	857
KAUBAD, MATERJAL JA TEENUSED KOKKU		12 614	11 237

* sisaldab ainult sisseostetud julgestusteenust, muud julgestus- ja pääste kulud on teistel kuluridadel. 2017. aastal olid kõik julgestus- ja päästekulud kokku 6,1 mln (2016. aastal 4,9 mln eurot).

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

23. Mitmesugused tegevuskulud

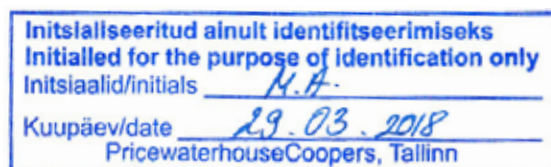
	tuhandetes eurodes	2017	2016
Administreerimiskulud		359	427
Turundus ja avalikud suhted		349	361
Koolituskulud		306	271
Eri- ja vormiriietused		160	140
Töölähetused		96	73
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest (lisa 10)		13	69
TEGEVUSKULUD KOKKU		1 283	1 340

24. Tööjõukulud

	tuhandetes eurodes	2017	2016
Töötasud, tulemustasud, puhkusetasud ja preemiad		13 035	11 642
keskmine töötasu kuus eurodes		1 876	1 734
Tööjõukuludelt arvestatud maksud		4 557	4 104
Tööjõukulu klassifitseeritud erisoodustusena		155	171
Muud koosseisuvälised töötasud		0	61
Hüvitised ja toetused		0	37
TÖÖJÕUKULUD KOKKU		17 747	16 015

TÖÖTAJATE ARV

Töötajate arv perioodi algul	607	590
Töötajate arv perioodi lõpul	632	607
Keskmine töötajate arv taandatud täistööajale	579	560

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

25. Finantstulud ja -kulud

	tuhandetes eurodes	2017	2016
Tuletisinstrumenti õiglase väärtuse muutus (Lisa 16)		58	173
Intressitulud deposiitidelt		1	2
Intressikulu derivatiividega kaetud laenudelt		-58	-179
Intressikulu ujuva intressimääraga laenudelt		-87	-52
Intressikulu võlakirjadelt		-44	-66
Muud finantskulud		-77	0
FINANTSTULUD JA -KULUD KOKKU		-207	-121

26. Tingimuslikud ning siduvad tulevikukohustused

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused

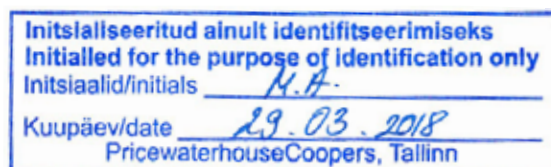
Maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud kontserni ettevõtete maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli üheski kontserniettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni ettevõtete maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontsernile olulise täiendava maksusumma.

Ehituslepingutest tulenevad siduvad tulevikukohustused

Seisuga 31.12.2017 oli kontsernil põhivara ehitamiseks sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi 17 mln eurot (2016: 43 mln eurot) (vt Lisa 5, Lisa 13, Lisa 15).

Sihtfinantseerimisest tulenevad siduvad kohustused

Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondil on õigus sihtfinantseerimise lepingu rikkumisel õigus vahendid tagasi küsida. 31.12.2017 seisuga oli saadud sellist sihtfinantseeringut 18 mln eurot.

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

27. Tehingud seotud osapooltega

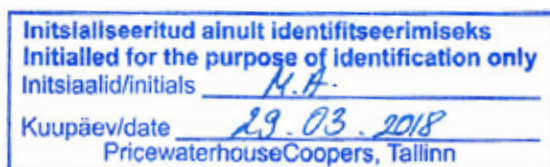
Kontserni juhatus avalikustab tehingud Eesti Vabariigi kontrolli või valitseva mõju all olevate lennundusega seotud ettevõtete ja asutustega.

Nõukogu ja juhatuse töötasu koos sotsiaalmaksuga oli 2017. aastal 668 tuhat eurot (2016: 551 tuhat eurot). AS Tallinna Lennujaam on andnud juhatuse liikmete käsutusse ametiautod, teenistusleping ei näe ette lahkumishüvitiste maksmist.

Seoses kindlustusjuhtumiga on kohustuste hulgas kajastatud eraldis 500 tuhat eurot (2016: 0).

Tehingud seotud osapooltega on teostatud turuhindades ning nõuetes seotud osapooltega ei ole tehtud allahindlusi aruande- ega võrdlusperioodil. Liinitoetusprogrammi meetmena on 2017. aastal tasutud Nordic Aviation Group AS-le 532 tuhat eurot (2016: 49 tuhat eurot).

	tuhandetes eurodes	2017	2016
Nõuded		76	279
Nõuete vähendamine seoses liinitoetusprogrammiga		-372	0
Kohustused		504	42
Müüdnud teenused		532	1 569
Liinitoetusprogrammi soodustus		-532	-49
Ostetud teenused		126	240

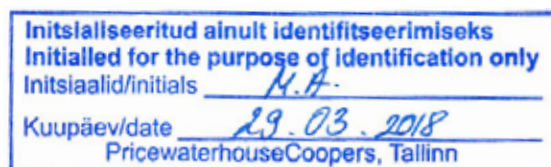
Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osad.

28. Finantsinformatsioon emaettevõtte kohta

Konsolideerimata finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes 31.12.2016 31.12.2015

VARAD		
Põhivara		
● Pikaajalised finantsinvesteeringud	1 028	1 028
● Materiaalne põhivara	137 542	118 085
● Immateriaalne põhivara	101	133
● Kinnisvarainvesteeringud	19 060	17 511
Põhivara kokku	157 731	136 757
Käibevara		
● Varud	78	88
● Nõuded ja ettemaksed	5 360	7 052
● Raha	8 211	3 002
Käibevara kokku	13 649	10 142
VARAD KOKKU	171 380	146 899
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL		
Omakapital		
● Aktsiakapital	25 095	25 095
● Kohustuslik reservkapital	2 510	2 510
● Jaotamata kasum	42 540	36 976
Omakapital kokku	70 145	64 581
Kohustused		
Pikaajalised kohustused		
● Võlakohustused	23 750	12 250
● Sihtfinantseerimine	60 660	56 395
Kokku pikaajalised kohustused	84 410	68 645
Lühiajalised kohustused		
● Võlakohustused	8 509	4 607
● Võlad ja ettemaksed	8 317	9 008
● Tuletisinstrumendid	0	58
Kokku lühiajalised kohustused	16 826	13 673
Kohustused kokku	101 236	82 318
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	171 381	146 899

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideerimata koondkasumiaruanne

	tuhandetes eurodes	2017	2016
Müügitulu		29 981	26 922
Muud äritulud		9 670	9 849
Kaubad, toore, materjal ja teenused		-10 865	-9 518
Mitmesugused tegevuskulud		-1 037	-1 086
Tööjõukulud		-11 308	-10 223
Põhivara kulum ja väärtuse langus		-10 594	-11 393
Muud ärikulud		-75	-73
ÄRIKASUM		5 772	4 479
Finantstulud ja - kulud		-207	-121
Aruandeaasta puhaskasum		5 564	4 358
MAJANDUSAASTA KOONDKASUM		5 564	4 358

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials M.A.
 Kuupäev/date 29.03.2018
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideerimata rahavoogude aruanne

	tuhandetes eurodes	2017	2016
PÕHITEGEVUSE RAHAVOOD			
Laekumised klientidelt		38 564	30 692
Tarnijatele ja töötajatele tasutud		-30 202	-26 084
Saadud intressitulu		1	2
Makstud intressid		-310	-337
Saadud sihtfinantseerimine riigieelarvest		5 750	5 268
Saadud muu tegevuskulude sihtfinantseerimine		32	32
PÕHITEGEVUSE RAHAVOOD KOKKU		13 835	9 573
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel		-32 623	-20 329
Laekunud materiaalse põhivara müügist		77	179
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST KOKKU		-32 546	-20 150
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST			
Saadud laenu tagasimaksed		-4 556	-4 556
Saadud laenud		20 000	0
Saadud põhivara sihtfinantseerimine riigieelarvest		0	482
Laekunud põhivara sihtfinantseerimine		8 476	6 668
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST KOKKU		23 920	2 594
RAHAVOOD KOKKU		5 209	-7 983
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul		3 002	10 985
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul		8 211	3 002
RAHA JA RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS		5 209	-7 983

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials M.A.
 Kuupäev/date 29.03.2018
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

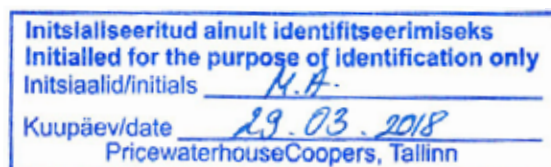
Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

tuhandetes eurodes	Aktsiakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
SALDO SEISUGA 31.12.2015	25 096	2 436	32 692	60 224
Mitterahaline sissemakse aktsiakapitali	0	73	-73	0
2016. aasta koondkasum	0	0	4 358	4 358
SALDO SEISUGA 31.12.2016	25 095	2 510	36 976	64 581
2017. aasta koondkasum	0	0	5 564	5 564
SALDO SEISUGA 31.12.2017	25 095	2 510	42 540	70 145

AS Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) korrigeeritud omakapitali aruanne

tuhandetes eurodes	2017	2016
Emaettevõtte konsolideerimata omakapital	70 145	64 581
Tütarettevõtte bilansiline väärtus emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruandes (miinus)	-1 028	-1 028
Tütarettevõtte väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil (pluss)	9 140	8 240
KOKKU	78 257	71 793

Lisad lehekülgedel 138 kuni 192 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS-i Tallinna Lennujaam aktsionäridele

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i Tallinna Lennujaam ja selle tütarettevõtte (koos Kontserni) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2017 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie poolt auditeeritud Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2017;
- konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub aastaaruandes lisaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatsseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;

- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

/allkirjastatud digitaalselt/

Janno Hermanson
Vandeaudiitor, litsents nr 570

29. märts 2018

Kasumi jaotamise ettepanek

Eelmiste perioodide jaotamata kasum 31.12.2016	44 188 tuhat eurot
2017. aasta puhaskasum	6 464 tuhat eurot
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2017	50 652 tuhat eurot

Juhatus teeb ettepaneku 2017. aasta puhaskasum summas 6 464 tuhat eurot jätta jaotamata ning kanda jaotamata kasumisse.

Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist 50 652 tuhat eurot

Piret Mürk-Dubout juhatuse esimees 29.03.2018

Einari Bambus juhatuse liige 29.03.2018

Anneli Turkin juhatuse liige 29.03.2018

Majandusaasta aruande allkirjad

Juhatus on koostanud 2017. aasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande. Juhatus kinnitab majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

Juhatus:

Piret Mürk-Dubout juhatusesimees 29.03.2018

Einari Bambus juhatuseliige 29.03.2018

Anneli Turkin juhatuseliige 29.03.2018

Nõukogu on juhatuselt koostatud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, millele on lisatud sõltumatu vandeaudiitori aruanne ja kasumi jaotamise ettepanek, läbi vaadanud ja heaks kiitnud. Nõukogu kinnitab majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

Nõukogu:

Märten Vaikmaa nõukoguesimees 03.04.2018

Kadri Land nõukoguliige 03.04.2018

Toivo Jürgenson nõukoguliige 03.04.2018

Piret Aava nõukoguliige 03.04.2018

Indrek Gailan nõukoguliige 03.04.2018

AS Tallinna Lennujaama müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le

	tuhandetes eurodes	2017	2016
EMTAK kood			
35131 Elektrienergia jaotus		665	641
52231 Lennuväljade ja lennujaama reisiterminalide töö		27 704	24 165
52239 Muud õhutransporti teenindavad tegevused		11 843	12 029
85599 Muud mujal liigitamata koolitus		38	62

- [www: www.tallinn-airport.ee](http://www.tallinn-airport.ee)
- [e-post: administration@tll.aero](mailto:administration@tll.aero)
- **Telefon: +372 605 8700**
- **Faks: +372 605 8701**
- facebook.com/tll.aero
- twitter.com/tllairport